ENONTEKIÖN KUNTA
TILINPÄÄTÖS 2018

Sisällys

TOIMINTAKERTOMUS ... 3

OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA ... 3
Vuosi 2018 oli tulevaisuuden vuosi – Kunnanjohtajan katsaus ... 3
Enontekiön kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset ... 5
Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys ... 7
Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa ... 8
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ... 8
Kunnan henkilöstö ... 10
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista ... 12
Ympäristöasiat ... 14
Korruption ja lahjonnan torjunta ja ihmisoikeusasiat ... 14
SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ ... 15
TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS ... 17
Tuloslaskelma ... 17
Rahoituslaskelma ... 20
RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET ... 24
Tase ... 24
KOKONAISTULOT JA –MENOT ... 28
KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS ... 29
Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä ... 29
Konsernin toiminnan ohjaus ... 29
Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ... 30
Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä ... 30
Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä ... 30
Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut ... 32
TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINO ... 36

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN ... 37

TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN ... 37

Kunnanhallitus ... 43
Hallinto ... 43
Viestintä ... 46
Elinvoimalautakunta ... 50
Kehittäminen ja elinvoima ... 50
Infrastruktuuri ... 56
Opetus ... 60
Varhaiskasvatus ... 64
Hyvinvointilautakunta ... 68
Kulttuuri ... 68
Perusturva ... 71
Vapaa-aika ... 76
Tuloslaskelmaosan toteutuminen ... 79
Investointiosan toteutuminen ... 84
Rahoitusosan toteutuminen ... 87

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT ... 89

TULOSLASKELMA ... 89
RAHOITUSLASKELMA ... 90
TASE ... 91

KONSERNILASKELMAT 93

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 97

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT 97
Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot *97*
Konsernitilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot *98*
TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT 99
TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 102
Taseen vastaavia koskevat liitetiedot *102*
Taseen vastattavia koskevat liitetiedot *105*
VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT 108
HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJIEN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT 110

LUETTELOT JA SELVITYKSET 112

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA 112

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ 113

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Vuosi 2018 oli tulevaisuuden vuosi – Kunnanjohtajan katsaus

Valtuuston vuodelle 2018 asetetut tavoitteet saavutettiin pääosiltaan. Enontekiön kunnan toiminnan ja talouden perusta vahvistui, kiitos ahkerien ja vastuullisten työntekijöiden. Vuosi 2018 antaa hyvän perustan kehittää palveluita ja toimintaamme tulevinakin vuosina.

Vuoden 2018 voidaan sanoa olleen tulevaisuuden vuosi. Kokeilukulttuuri näkyi uusissa toimintatavoissa ja organisaatioissa. Kuntalaisten ääni kuului aiempaa paremmin ja kuntalaisten osallistumisen mahdollisuuksia koestettiin. Kykenimme hyvään ja yhä parempaan yhteistoimintaan kuntalaisten, kunnan työntekijöiden, luottamushenkilöiden, naapurikuntien ja kunnan ulkopuolisten tahojen kanssa.

Henkilöstöasiat nostettiin Enontekiön kunnassa tärkeäksi kehittämistehtäväksi, sijoitetaanhan henkilöstöön kunnan menoista noin 45 % ja onhan työntekijöiden osaaminen kaiken hyvän palvelun a ja o. Enontekiön kunta osoitti kuinka tärkeä voimavara henkilöstö on ja kuinka kehityshakuinen kunta on.

Me katsoimme ja teimme tulevaisuutta kaikilla toimialoilla. Hoidimme ja opetimme lapsia päiväkodista kouluun sekä huolehdimme ikääntyvästä väestöstä, jonka tekemisen varassa meidän on hyvä toimia. Huomasittehan, kuinka Enontekiön kunta sijoittui 17:ksitoista parhaaksi Manner-Suomen 295 kunnan joukossa arvioitaessa sitä kuinka senioriväestöstä pidämme huolta.

Kuntalaisten hyvinvointi oli erittäin tärkeä tehtävä arvioitaessa miten Enontekiön kunta toimi vuonna 2018. Hyvinvointiin satsattiin, sillä budjetista yli 80 % sijoitettiin perusturvaan, opetukseen ja varhaiskasvatukseen.

Luppokodin valmistelu väritti vuotta 2018. Teimme hurjasti ikääntyneiden ihmisten eteen töitä kotipalvelusta Luppokotiin. Se mikä oli parasta, oli yhdessä tekemisen meininki, annettiinhan kuntalaisille ja kunnan työntekijöille mahdollisuuksia ottaa kantaa Luppokotiasiaan.

Lapin Sairaanhoitopiiri toimi ensimmäistä vuottaan yhteistyössä Enontekiön kunnan kanssa. Valtuuston päätös vuonna 2017 oli viisas, sillä perusterveydenhuollon palvelut saatiin turvattua ja niihin oltiin pääosin tyytyväisiä, mikseipä myös erikoissairaanhoitopalveluihin.

Enontekiö sijoittui taloudellisella tuloksellaan Suomen kärkikolmannekseen. Teimme positiivisen tilinpäätöksen noin 180 000 eurolla. 2/3 osaa kunnista teki alijäämäisen tuloksen. Vuosi 2018 meni talouden osalta kuitenkin huonommin kuin vuosi 2017, joka yllätti toden teolla.

Toisaalta voidaan sanoa, että myös vuosi 2018 yllätti talouden suhteen myönteisesti, sillä valtuuston talousarviomuutosten jälkeen tulostavoite oli miinuksella 335 000 euroa!

Kun tarkastelee miten tässä oikein näin hyvin sitten kävikään, niin ensinnäkin valtuusto päätti 29.11.2017 asettaa tavoitteeksi yltää 200 000 euroa ylijäämään. Tämän päätöksen jälkeen valtuusto päätti uudelleen 20.12.2017 tulostavoitteesta eli sijoittaa poliisin turvallisuusrahaan 100 000 euroa. Lisäksi valtuusto hyväksyi Luppokodin suunnitteluun 13.6.2018 yhteensä 35 000 euron suunnittelurahan perusturvan toimialalle. Lopuksi valtuusto päätti 12.12.2018 myöntää perusturvalle 400 000 euron ylitysrahan talousarvioon. Näin ollen tilinpäätöksen olisi pitänyt mennä peräti 335 000 euroa miinukselle. Eli kaiken kaikkiaan Enontekiön kunnan olisi pitänyt tehdä alijäämäinen tulos mutta kykenimme kuitenkin hilaamaan tuloksen plussalle, kiitos hyvän kunnanhallituksen talousjohtamisen ja toimialojen talouskurin.

Syitä hyvään taloudelliseen tulokseen voi hakea rahoitustuotoista, jotka tuottivat 240 000 euroa talousarviota enemmän. Kunnalla on osakkeita, jotka tuottivat ennustetta huomattavasti paremmin. Lisäksi verotulot, jotka pohjautuivat Kuntaliiton ja viranhaltijoiden arvioon, olivat 100 000 euroa budjetoitua suurempia. Poikkeavaa moniin muihin kuntiin on se, että Enontekiön kunta on kuntamme suurin työnantaja, siten kunnan työntekijät maksavat kuntaan myös huomattavan määrän veroja. Lisäksi turvallisuuteen varattua rahaa ei käytetty, se luonnollisesti vaikuttaa tulokseen positiivisesti.

Perusturva on suurin toimiala Enontekiön kunnassa, sillä budjetista (toimintakate) se kattaa noin 57 %. Kunnan tulokseen vaikutti se, että perusturvan saama lupa ylittää budjetti 435 000 eurolla ylittyi sekin vielä 154 000 eurolla. Alkuperäiseen perusturvan budjettiin nähden sen budjetti ylittyi peräti 589 000 eurolla. Huomattavaa on, että perusturvan budjetti kasvoi vuodesta 2017 vielä puolella miljoonalla eurolla. Kolme keskeisintä syytä ovat seuraavat: Toimintatuottojen (tulot) vähentyminen noin 100 000 eurolla, henkilöstökulut kasvoivat noin 142 000 eurolla vuoteen 2017 verrattaessa ja palvelujen ostot kasvoivat 253 000 eurolla.

Keskeistä kunnan tuloksen kannalta on huomata, että kunnan toimintatuotot (erityisesti hallinto, kehittäminen ja elinvoima, infrastruktuuri, opetus ja varhaiskasvatus) toteutuivat 230 000 euroa suurempana kuin oli budjetoitu. Vaikka vuonna 2017 koimme hyvän olon tunteita taloudellisesta tuloksestamme, niin voimme olla lähes yhtä onnellisia vuoden 2018 tuloksesta.

Elinvoiman puolelta voidaan väittää, että Enontekiö on erittäin yritysmyönteinen kunta. Vuotta 2018 hallitsi edunvalvontaan liittyneet erittäin tärkeät asiat kuten saavutettavuus ml. VT21, lentokenttä ja –liikenne sekä Jyppyrä-alueen hankkeen edistäminen. Saavutettavuuden ja poliisin turvallisuusasian eteen teimme kunnassa mielettömän paljon edunvalvontatyötä. Kunta myös tarjosi yrittäjille mahdollisuuksia myydä mm. siivouspalveluita kunnalle.

On toki asioita, joissa emme tarpeeksi hyvin onnistuneet kuten työllistämisasioissa.

Vuoden 2018 tulos edesauttaa vuotta 2019 ja tulevia vuosia. Talouden haasteet tulevat olemaan kovat. Jotta pärjäämme tulevaisuudessa, on meidän kyettävä jatkuvasti uusiutumaan, löytämään uusia ja fiksuja toimintatapoja sekä vaikuttamaan elinvoiman kehittymiseen. Halu ja kyky uusiutua määrittää sen kuinka hyvin Enontekiön kunta onnistuu tulevaisuudessa.

Kiitän lämpimästi kuntalaisia, kunnan henkilöstöä ja luottamushenkilöitä sekä yhdistyksiä, yrityksiä ja kaikkia yhteistyötahoja arvokkaasta työstä Enontekiön kunnan ja kuntalaisten eteen.

Son rohki soma paikka ellää
– Met tehemä yhessä!

Jari Rantapelkonen
kunnanjohtaja

Enontekiön kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnan organisaatiossa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2018.
Kunta siirsi loppuvuonna 2017 kuntalain (410/2015) 8 §:ssä tarkoitetun järjestämisvastuun perusterveydenhuollon osalta Muonion–Enontekiön terveydenhuollon kuntayhtymältä Lapin sairaanhoitopiirille. Vuosi 2018 oli ensimmäinen kokonainen perusterveydenhuollon toimintavuosi osana Lapin sairaanhoitopiirin toimintaa. Vuoden 2018 aikana toiminta on vakiintunut.

Vuonna 2018 kunnanvaltuusto teki päätökset mm. talousarviosta ja –suunnitelmasta 2019-2021, tilinpäätöksestä 2017, ikäihmisten tehostetun palveluasumisen tiloista ja toiminnasta sekä tulevaisuuden vaihtoehdon valinnasta.

Vuonna 2018 luottamushenkilöille järjestettiin erilaisia perehdyttämistilaisuuksia mm. luottamushenkilön oikeudet, velvollisuudet ja vastuut.

Valtuusto

Enontekiön kunnan ylin päättävä toimielin on valtuusto, johon kuuluu 17 valtuutettua. Valtuusto vastaa kuntalain mukaan kunnan taloudesta ja toiminnasta sekä käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Valtuuston tehtävät on määritelty kuntalain 14 §:ssä. Valtuustossa edustettuna olevat ryhmät: Suomen Keskusta 9:llä valtuutetulla, Kristillisdemokraatit 1:llä valtuutetulla, Kansallinen Kokoomus 4:lla valtuutetulla, Johtti Sápmelaččat rs. 2:lla valtuutetulla ja Vihreä Liitto 1:llä valtuutetulla.
Valtuuston puheenjohtajana toimi Seppo Alatörmänen, (kesk.), ensimmäisenä varapuheenjohtajana Birgitta Eira (Vihr.), toisena varapuheenjohtajana Juha-Pekka Mäntyvaara (Kesk.).

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen tehtävänä on kuntalain mukaan johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallitukseen kuluu 7 jäsentä. Puheenjohtajana toimi Sari Keskitalo (Kesk. 10.4.18 saakka), Elli-Maria Kultima (Kesk. 13.6.18 lukien), ensimmäisenä varapuheenjohtajana Janne Näkkäläjärvi (Johtti Sápmelaččat), toisena varapuheenjohtajana Jaakko Alamattila (Kesk.). Muut jäsenet olivat: Unto Kultima, Outi Kurkela, Elina Rousu-Karlsen, Leena Palojärvi (13.6.18 lukien).

Kunnanjohtaja

Kuntalain mukaan kunnanjohtaja johtaa kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa kunnanhallituksen alaisena. Kunnanjohtajana on Jari Rantapelkonen.

Lautakunnat

Lautakuntien tehtävänä on vastata palvelujen järjestämisestä, tuottamisesta ja kehittämisestä ja ohjata toiminnan ja talouden suunnittelua. Lautakunnat v. 2018 olivat hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta, tarkastuslautakunta ja keskusvaalilautakunta (vaalilain mukainen).

Tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat

Tilivelvollisia ovat seuraavien toimielinten jäsenet: kunnanhallitus, tarkastuslautakunta, keskusvaalilautakunta, hyvinvointilautakunta ja elivoimalautakunta.
Tilivelvolliset viranhaltijat ovat seuraavat: Kunnanjohtaja, hallintojohtaja, kehitysjohtaja, rehtori, varhaiskasvatuksen päällikkö, perusturvajohtaja, saamenkielinen sosiaalityöntekijä, tekninen johtaja, vapaa-aikatoimen sihteeri, kulttuuri- ja viestintäkoordinaattori, rakennustarkastaja, rakennusmestari-rakennustarkastaja.

Seuraavassa kuva luottamushenkilö- ja virasto-organisaatiosta.

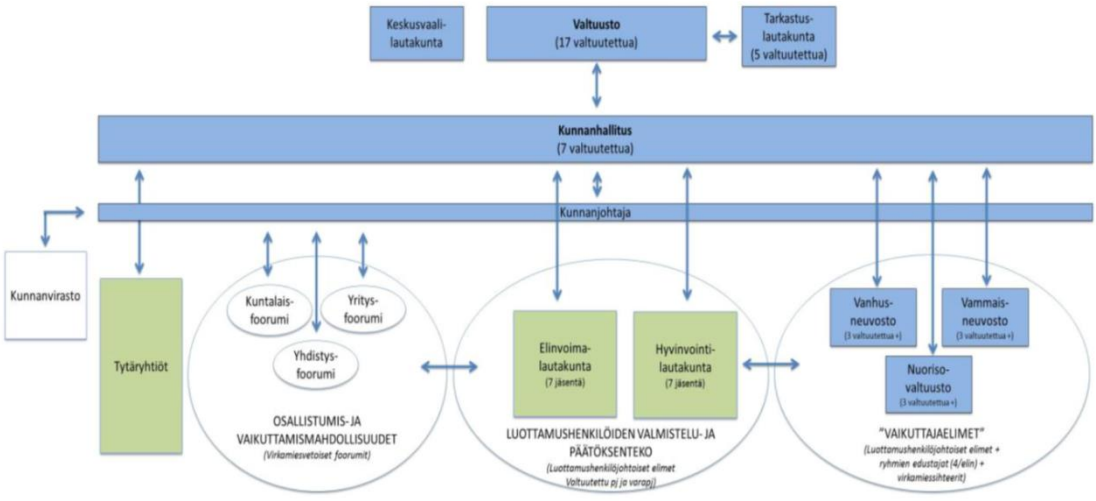

Luottamushenkilöorganisaatio 1.6.2017 alkaen (kahden vuoden kokeilu)

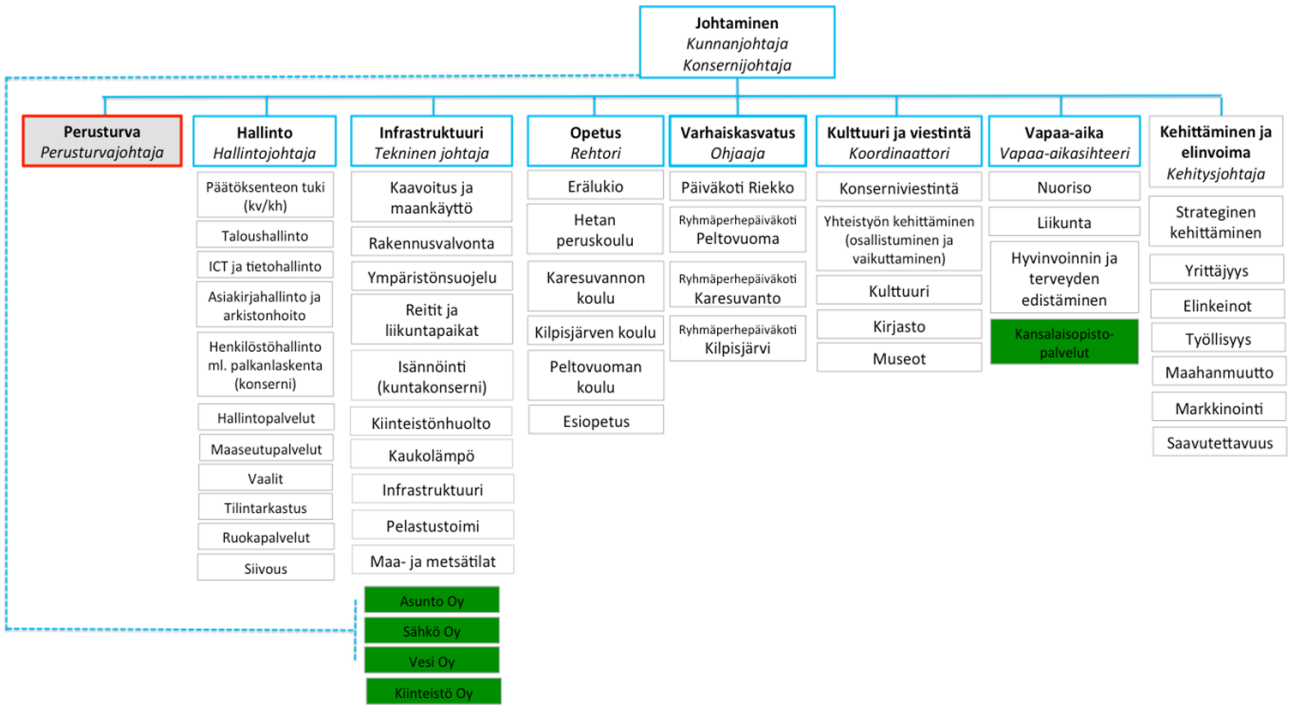

Virasto-organisaatio

Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön 31.1.2019 mukaan maailmankaupan nopeimman kasvun vaihe on tältä erää ohi ja kasvu hidastuu lähivuosina. Tavanomaisen suhdannekierron ohella syynä on myös keskeisten kauppakonfliktien osittainen toteutuminen. Euroalueen näkymät ovat heikentyneet kuluvan vuoden aikana.

Suomen BKT kasvoi VM:n 2,5 % v.2018 ja ennusteen mukaan vuonna 2019 BKT:n kasvu hidastuu 1,5 prosenttiin. Maailmankaupan kasvu hidastuu kaupan esteiden lisääntyessä, mikä hidastaa viennin kasvua ja näkyy myös investointien odotuksessa.

Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kehitys jatkuu nopeana ansiotason nousun kiihtyessä. Inflaation kiihtymisestä huolimatta reaalitulot kasvavat selvästi ja kotitalouksien kulutuksen kasvu nopeutuu vuonna 2019 edellisvuoteen verrattuna.

VM:n raportin mukaan myös työllisyyden kasvu oli vuonna 2018 erittäin nopeaa ja selvästi suotuisampaa kuin mitä pelkän taloudellisen aktiviteetin perusteella voisi olettaa. Työttömien määrä laski vuonna 2018 kaikilla alueilla ja kaikissa ikäryhmissä. Työllisten määrän ennustetaan kasvavan myös vuosina 2019-2020.

Ansiotaso kasvoi vuonna 2018 VM:n ennusteen mukaan keskimäärin 1,7 % ja sen ennustetaan kasvavan vuonna 2019 keskimäärin 2,7 % ja vuonna 2020 keskimäärin 3 %.

Vuoden 2018 kuluttajahintojen keskimääräiseksi vuosimuutokseksi eli inflaatioksi muodostui 1,1 % kansallisella indeksillä mitattuna. Kuluttajahintoja nostivat lähinnä energia-, elintarvike- ja palveluhintojen nousu. Ennuste vuoden 2019 inflaatioksi on 1,4 %. Euroalueen inflaation arvioidaan pysyvän 2019-2020 1,7 prosentissa eli vuoden 2018 tasolla.

Palkansaajien ostovoima kasvaa 2,1 % vuonna 2019 ja 1,1 % vuonna 2020. Työllisyyden paraneminen lisää palkkasumman kasvua ja tukee ostovoiman kasvua työllisyyden kasvun hidastuessakin. Ostovoiman kasvua hillitsee inflaation kiihtyminen vaikka inflaatio jää palkkojen ja öljyn hinnan kiihtyvästä noususta huolimatta maltilliseksi.

Kuntatalouden kehitys 2018

Kuntaliiton 13.2.2019 julkaiseman tiedotteen mukaan kaksi kolmesta Manner-Suomen kunnasta teki negatiivisen tuloksen vuonna 2018. Tilikauden tulos on ollut 2000-luvulla vain muutamana vuotena heikompi. Kunnat ja kuntayhtymät ottivat lisää lainaa lähes miljardin.

Tilastokeskuksen kunnilta keräämien arviotietojen mukaan Manner-Suomen kuntien yhteenlaskettu toimintakate heikkeni 3,4 prosenttia edellisestä vuodesta. Toimintakulut kasvoivat yli 3 %.

Manner-Suomen kuntien verorahoitus (verotulot + valtionosuudet) väheni edellisvuodesta ja kunnat saivat verorahoitusta per asukas 5.613 euroa (vuonna 2017: 5.649 euroa). Kunnallisverotulojen laskuun vaikutti kilpailukykysopimus, vuodelle 2018 tehdyt vuoteen 2017 liittyvät negatiiviset oikaisut kunnallisveroon sekä ennätyssuuret ennakonpalautukset henkilöasiakkaille. Enontekiöllä kunnallisverot nousivat noin 192 000 euroa.

Kuntien vuosikate heikkeni vuoden 2018 tilinpäätösarvioiden mukaan noin kolmanneksella edellisestä vuodesta.

Kuntien lainakanta oli vuoden 2018 lopussa 16,7 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi edellisvuoteen verrattuna 3,8 prosenttia. Asukasta kohden Manner-Suomen kuntien lainat olivat 3.051 euroa/as., kun edellisenä vuonna vastaava lainamäärä oli 2.921 euroa/as.. Myönteistä on, että Enontekiön kunnan lainakanta laski ollen 2130 €/asukas.

Keskimääräinen tulovero-% (painotettu kunnallisveroa vastaavilla verotettavilla tuloilla) oli vuonna 2018 19,84 %. Korkein tuloveroprosentti oli 22,5 % ja alhaisin 16,5 %. Yhteensä 46 kuntaa nosti tuloveroprosenttia vuodelle 2019 ja 5 kuntaa laski sitä. Enontekiön veroprosentti on 21,25 %

Enontekiön alueen taloudellinen kehitys

Enontekiön asukasmäärä vuoden 2018 lopussa ja oli 1856. Laskua oli vuoden 2018 aikana 39 henkilöä, mihin vaikuttaa kiintiöpakolaisten poismuutto syksyllä 2018.

Tunturi-Lapin seutukunnassa asui vuoden 2017 lopussa 14 518 henkilöä. Vuoden aikana väestö kasvoi 86 henkilöllä.

Työllisyys

Enontekiön alueella työllisyys on kehittynyt viime vuosina positiivisesti ja työttömien työnhakijoiden määrä pieneni Enontekiöllä viime vuoden aikana 26 prosentilla. Avointen työpaikkojen määrä pieneni edellisvuoden lopun tilanteeseen verrattuna 57 prosentilla. Enontekiöllä työttömyysaste laski edellisestä vuodesta. Vuonna 2018 oli 118 työtöntä työttömyysasteen ollessa 13 % (v. 2017 160). Pitkäaikaistyöttömiä näistä oli 22 henkilöä.

Työttömien osuus työvoimasta oli Lapissa 11,6 % (v. 2017 13,4 %), Tunturi-Lapissa 8,7 % ja koko maassa 9,7 %. (Lapin ely-keskus, työllisyyskatsaus)

Elinkeinorakenne

Enontekiön elinkeinorakenne 2016 oli seuraava: palvelut 73,8 %, jalostus 11,7 %, alkutuotanto 11,2 %, ja muut 3,3 %. Enontekiön kunnan välitön matkailutulo vuonna 2011 oli 21,6 milj. euroa ja kunnallispalkkaverotulo 488.000 euroa. Matkailu työllisti 155

henkilötyövuotta ja matkailutyöllisyyden osuus kaikista toimialoista oli 45,6 %. Lisäksi matkailun välilliset vaikutukset ovat merkittävät aluetalouteen. (Lähde: Matkailulla maakunta menestyy. Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset 12 lappilaisessa kunnassa vuonna 2011.)

Alkutuotannon elinkeinollinen merkitys kunnassa on edelleen merkittävä. Enontekiön kunnan porotalouden (5/2014-5/2015) verotettava tulo on n. 1,8 milj. euroa ja pääomavero (30 %) n. 300.000 euroa. Osa pääomaverosta palautuu kuntiin valtionosuuksina. Lisäksi tulevat välilliset vaikutukset aluetalouteen. (Lähde: paliskuntain yhdistys)

Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Kunnan toiminnassa ei tapahtunut vuoden 2018 aikana olennaisia muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuoden 2018 tilinpäätös toteutui parempana kuin muutetussa talousarviossa oltiin suunniteltu.
Alkuperäisessä talousarviossa ennakoitiin tilikauden tuloksen muodostuvan 99 tuhatta euroa ylijäämäiseksi ja muutetussa talousarviossa 336 tuhatta euroa alijäämäiseksi. Kunnan tilikauden tulos oli kuitenkin parempi eli 181 tuhatta euroa ylijäämäinen. Talousarvioraamia annettaessa toimialojen näkemys annetusta talousarvioraamista oli, että se on liian tiukka. Tilinpäätöksen toteutumista selittää tiukan kulukurin lisäksi lähinnä rahoituksen tulot ja kulut, jotka toteutuivat kokonaisuutena suurempana kuin oli budjetoitu (mm. Kejo-osuuksien tuottojen toteutuminen yli arvion).

Toimintatuotot (ulkoiset) olivat 230 tuhatta euroa yli budjetoidun. Toimintakulut (ulkoiset) olivat 86 tuhatta euroa alle budjetoidun. Vuosikate oli 0,535 miljoonaa euroa eli 0,489 miljoonaa euroa parempi kuin muutetussa budjetissa. Siihen vaikutti edellä mainittujen tulojen ylityksen lisäksi lähinnä se, että palvelujen ostot toteutuivat hivenen suunniteltua pienempänä ja verotulojen toteutuminen suurempana.

Merkittävin kunnan käyttötalouden ylitys tilinpäätösvuoden talousarvioon oli perusturvan nettomenojen ylitys, josta raportoidaan myöhemmin perusturvan toimialan yhteydessä.

Nettoinvestoinnit toteutuivat oli 63 %:sti. Nettoinvestointien toteutuma oli 364 tuhatta euroa, mikä oli alle talousarviossa hyväksytyn 680 tuhannen euron. Suurimmat investoinnit olivat Peltovuoman koulu 146 tuhatta euroa, moottorikelkkareitit 91 tuhatta euroa, As Oy Saanansäde 4 osakkeet 51 tuhatta euroa, tulvasuojaus Tsahkal 40 tuhatta euroa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tilinpäätöksen laadintahetkellä on tieto sote- ja maakuntauudistus kaatumisesta. Sosiaali- ja terveydenhuollon säilyessä kuntien vastuulla, on kunnan talouden ennustaminen näiden kulujen osalta jatkossakin erittäin haastavaa. Kunnan nettomenoista 57 % on perusturvan menoja.
Kunnan taloudellinen tilanne vaatii jatkossakin tarkkaa taloudenpitoa. Kunnalla on merkittäviä investointitarpeita ja niiden toteuttamiseen tullaan tarvitsemaan lainarahaa.

Kunnan tulevaan kehitykseen vaikuttaa menopuolen lisäksi tulorahoituksen kehittyminen eli suurelta osin verotulot ja valtionosuudet. Verotulojen määrä on hieman kasvanut (159 tuhatta euroa) ja nousu on kunnallisverotulojen nousua 192 tuhatta euroa, kiinteistövero ja osuus yhteisöveron tuotosta puolestaan laskivat hieman.

Valtionosuuksien määrä on laskenut edellisvuodesta (220 tuhatta euroa). Kunnan toimintatuotot kasvoivat edellisvuodesta 2,9 %, toimintakulut kasvoivat 4,3 % edellisvuodesta ja kunnan nettomenot kasvoivat edellisvuodesta 4,6 %. Ikärakenteen muutos lisää palvelutarvetta. Kuntien vastuuta on myös lisätty pitkäaikaistyöttömistä.

Kunnan talouden liikkumavara on heikko, kun huomioidaan Enontekiön kunnan veroaste ja valtionosuuksien osuus kunnan taloudessa sekä kunnan tulevaisuuden investointitarpeet. Pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen ohella haasteena ovat edelleen pieni syntyvyys, väestön väheneminen ja ikääntyminen, työttömyys, työpaikkojen säilyttäminen ja uusien luominen. Tämä vaikuttaa myös kunnan palvelurakenteeseen jo lähitulevaisuudessa.

Elinkeinojen toimintaedellytysten edistäminen edelleen on erittäin tärkeää koko kunnan tulevaisuuden kannalta. Alueen yritysten merkitys kunnan elinvoimaisuudelle ja kuntataloudelle mm. kunnallisverotulojen muodossa on merkittävä.

Matkailuelinkeinon ml. revontulimatkailu toimintaedellytysten kehittäminen on erittäin tärkeää, ja alueen saavutettavuuden parantamiseksi on tehtävä suunnitelmallisesti työtä. Lentokentän säilyminen ja säännöllinen reittiliikenne sekä valtatie 21 perusparannus ovat Enontekiölle elintärkeitä asioita. Poro- ja luontaiselinkeinojen kehittyminen on tärkeää sekä elinkeinollisesti että kulttuurisesti.

Kunta jatkaa edunvalvontaa ja aktiivista elinvoimapolitiikkaa. Kunnan elinvoimaisuus pohjaa jatkuvaan uudistumiseen ja hyvinvoiviin kuntalaisiin. Elinvoimaisessa kunnassa kuntalaiset osallistuvat vahvasti kuntayhteisön kehittämiseen. Tämä oli taustalla kun kunnan organisaatiota muutettiin. Elinvoimaisen kunnan on kehitettävä omaa toimintaa jatkuvasti. Kunta tarvitsee elinvoiman rakentamisessa aktiivisia kuntalaisia, yhdistyksiä, vapaaehtoistoimintaa ja yrityksiä sekä muita sidosryhmiä. Enontekiöllä on tehtävä työtä saavutettavuuden parantamiseksi, elinkeinoraken-

teen monipuolistamiseksi sekä yritysmyönteisyyden edistämiseksi.

Kunnan Met tehemä yhessä-kuntastrategia lähtee siitä, että keskiössä on luonto, yhteistyö ja terveys. Kuntastrategia lähtee enontekiöläisistä ihmisistä, joita on kuultu eri tavoin strategiaprosessin aikana. Kunnan on suunnitelmallisesti tehtävä työtä vetovoimaisen ympäristön, kilpailukykyisten yritysten, osaamisen ja työvoiman saatavuuden, palvelujen, sosiaalisen pääoman ja yhteisöllisyyden eteen. Elinvoimainen kunta pitää olemassa olevat kuntalaiset ja toimijat alueella ja houkuttelee uusia ihmisiä ja toimijoita. Kunta, kuntalaiset, yritykset ja järjestöt ym. on tärkeää saada toimimaan yhteisten päämäärien hyväksi uutta luoden. Työhön tarvitaan erilaisia näkökulmia omaavia ihmisiä ja ihmisten välistä avointa ja ennakkoluulotonta vuorovaikutusta, myönteistä asennetta unohtamatta. Luottamuksellisen ilmapiirin ja hyvän vuorovaikutuksen turvaaminen ja ylläpitäminen ihmisten ja yhteisöjen välillä on tärkeää. Kunnan tulee kehittää keinoja vuorovaikutuksen ja kumppanuuden edistämiseen eri tahojen suuntaan. Met tehemä yhessä on hyvä periaate tässä työssä.

Kunnan imago

Kunnat kilpailevat uusista asukkaista ja matkailijoista. Tiedonsaanti eri kanavien kautta on tänä päivänä erittäin tärkeää. Kunnan on mietittävä tarkoin, miten ja millä tavoin kunta haluaa näkyvyyttä ja näkyy ulospäin. Myönteinen imago on kunnalle erittäin tärkeää ja sitä tekevät kunnan lisäksi muut tahot, kuten kuntalaiset, yritykset, yhdistyksen, kunnan luottamushenkilöt ja kunnan työntekijät. Myös osallisuus on tärkeää ja se vaikuttaa markkinointiin. Parhaiten kuntaa markkinoivat omat kuntalaiset ja tyytyväiset asiakkaat, jotka levittävät myönteistä viestiä eteenpäin.

Kunnan palvelut

Kunnan on tehtävä työtä toiminnan tuotavuuden ja tuloksellisuuden parantamiseen mm. toiminnan ja prosessien suunnittelulla sekä esimiestyön ja johtamisen kehittämisellä. Tuottavuutta voidaan parantaa mm. henkilöstösuunnittelulla, osaamisen kehittämisellä, innovaatioilla ja teknologiaa hyödyntämällä. Digitalisaatio tuo uusia mahdollisuuksia myös kuntien toimintaan. Sähköisiä järjestelmiä otetaan käyttöön henkilöstöhallinnon, tiedonhallinnan osalta sekä mm. sähköisten kokousten mahdollistamiseksi.

Kustannustehokkaat palvelut, kunnan talouden ja toimintojen pitkäjänteinen ennakointi ja suunnittelu, kuntaorganisaation ja prosessien toimivuus, työhyvinvointi, menokuri, hankintojen tehostaminen sekä kustannustietoisuuden parantaminen kuntaorganisaatiossa laajemmin ovat keskeisiä asioita. Henkilöstön eläköitymisen haasteisiin pyritään vastaamaan osaamisen kehittämisellä, uudelleen organisoinnilla, sisäisillä siirroilla ja onnistuneella rekrytoinnilla.

Kunnassa on tehty vuoden aikana selvityksiä mm. taloushallinnon ja tiedonhallinnan osalta toiminnan parantamiseksi. Lisäksi on tarkasteltu investointeja myös pidemmällä aikavälillä. Kuntakonsernin tulorahoituksen olisi riitettävä kattamaan investointeja, jotta velkamäärä olisi kestävällä tasolla.

Kunnan henkilöstö

Kunnan kokonaishenkilöstömäärä oli vuoden 2018 viimeinen päivä 166. Kokonaistyöntekijämäärästä on vakinaisessa työ-/virkasuhteessa 115 henkilötyövuotta (69 %), määräaikaisessa työ-/virkasuhteessa 43 henkilötyövuotta (26 %), työllistämistukitoimin palkattuja 8 henkilötyövuotta (5 %).

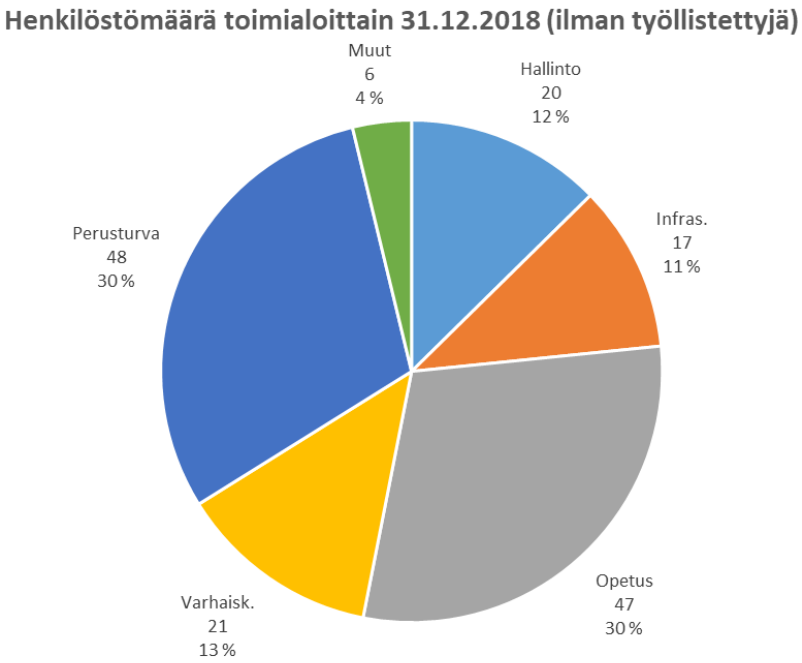

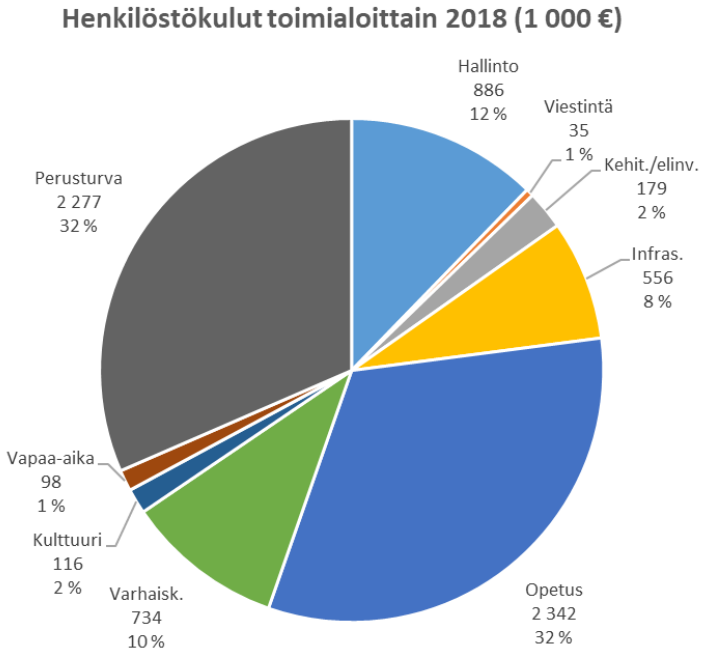

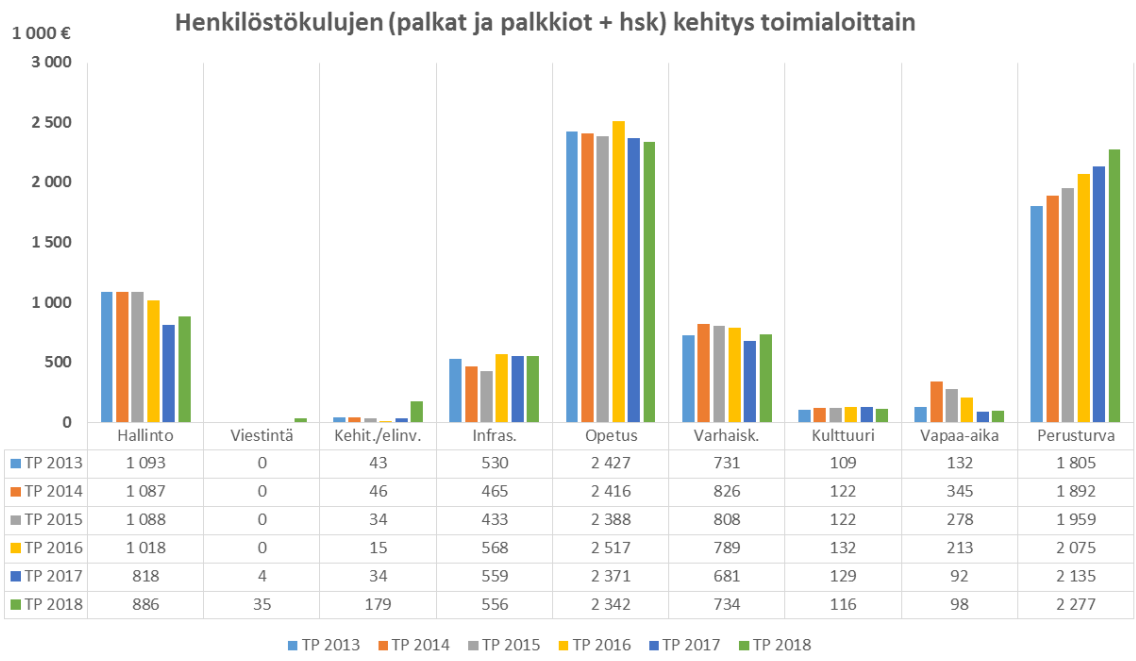

	Hallinto	Viestintä	Kehit./elinv.	Infras.	Opetus	Varhaisk.	Kulttuuri	Vapaa-aika	Perusturva
TP 2013	1 093	0	43	530	2 427	731	109	132	1 805
TP 2014	1 087	0	46	465	2 416	826	122	345	1 892
TP 2015	1 088	0	34	433	2 388	808	122	278	1 959
TP 2016	1 018	0	15	568	2 517	789	132	213	2 075
TP 2017	818	4	34	559	2 371	681	129	92	2 135
TP 2018	886	35	179	556	2 342	734	116	98	2 277

Sairauspoissaolot

Henkilöstön sairauspoissaoloja oli vuonna 2018 yhteensä 1914 työpäivää eli 12,10 työpäivää / henkilö. 2017 yhteensä 1595 työpäivää eli 10,54 työpäivää / henkilö. Vuonna 2016 yhteensä 2323 työpäivää eli keskimäärin 14,57 työpäivää / henkilö. Keskiarvon ylittävää sairastavuutta esiintyi opetustoimen ja varhaiskasvatuksen toimialojen alaisilla työntekijöillä sekä pieni ylitys sairastavuudessa perusturvan työntekijöillä.
Sairauspoissaolojen määrän vaihtelut voivat olla suuria pienissä yksiköissä, koska yhdenkin pitemmän sairauspoissaolon vaikutus on merkittävä.

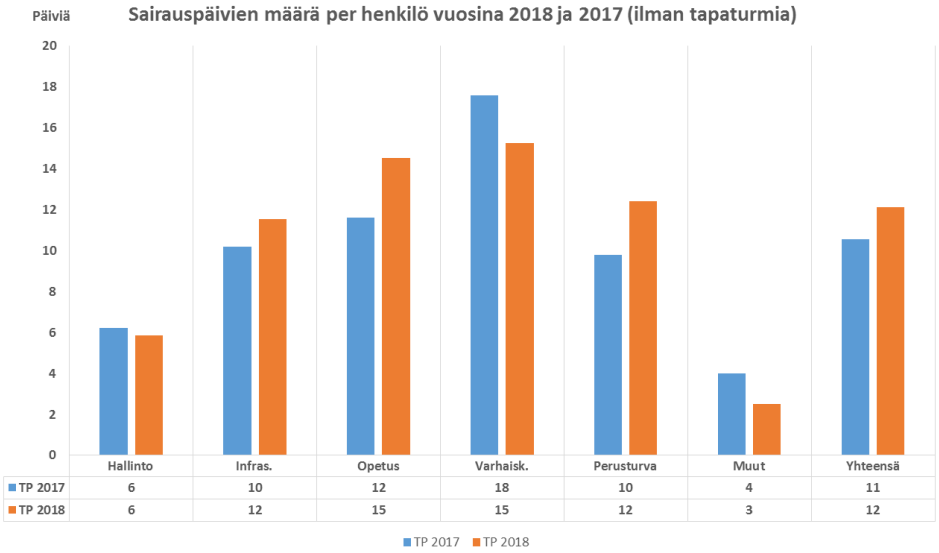

Tapaturmista johtuvia poissaoloja oli vuonna 2018 yhteensä 9 päivää, joka oli perusturvan henkilöstöllä (0,19 työpäivää/ henkilö). Vuonna 2017 tapaturmista johtuvia poissaoloja oli yhteensä 18 päivää, josta opetustoimessa 16 päivää (0,38 työpäivää/henkilö) ja varhaiskasvatuksessa 2 päivää (0,11 työpäivää/henkilö).

Kunnassa on panostettu työhyvinvointiin viime vuosina. Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö on kunnan tärkein voimavara muuttuvassa toimintaympäristössä. Työhyvinvointiin vaikuttavat erityisesti johtaminen, osaaminen sekä työyhteisön ja työn kehittäminen. Esimiestyön laadulla on merkittävä vaikutus työntekijöiden työhyvinvointiin. Johdon ja esimiesten kehittymistä on tuettu viime vuosina kunnassa, ja suuri osa kunnan esimiehistä on suorittanut johtamisen erikoisammattitutkinnon. Henkilöstön työssä jaksamista on tuettu työterveyshuollon toimenpitein ja työnantaja on tukenut henkilöstön liikuntaharrastuksia maksamalla kuntosalin, uimahallin ja kansalaisopiston liikuntakurssien kustannuksia. Jokaisessa yksikössä on vuodesta 2011 lukien laadittu työhyvinvointisuunnitelmat. Kunnan varhaisen tuen toimintamalli on otettu käyttöön vuoden 2012 alussa ja henkilöstöohjeet vuoden 2014 alussa, mikä osaltaan mahdollistaa oikeudenmukaisen henkilöstöpolitiikan toteuttamista sekä johtamisen ja esimiestyön kehittämistä. Nämä edistävät laajemmin työhyvinvoinnin kehittymistä.

Kunnassa toimii yhteistyöryhmä, työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain mukaisesti. Lain tarkoituksena on edistää työnantajan ja henkilöstön välistä yhteistoimintaa kunnissa. Yhteistyöryhmään kuuluu työnantajan ja työntekijöiden edustajia. Yhteistyöryhmä toimii myös kunnan työsuojelutoimikuntana. Henkilöstöraportti on laadittu erikseen.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kunnan toimintaan vaikuttavat mm. toiminnalliset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit. Riskit voivat toteutuessaan vaikuttaa kunnan asemaan, talouteen, palvelukykyyn, työvoiman saatavuuteen ja yleiseen kilpailukykyyn asukkaista ja yrityksistä.
Toiminnalliset riskit koskevat mm. henkilöstön osaamista ja saatavuutta, tietojärjestelmien toimivuutta, suhdannevaihteluita ja lainsäädännön muutoksia. Rahoitusriskit koostuvat lähinnä rahoitus-, maksuvalmius- ja korkoriskistä. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalla on mahdollisimman tehokkaasti käytettävissään riittävä rahoitus. Maksuvalmiusriski liittyy kassanhallintaan ja korkoriskit korkotason vaihteluun. Rahoitusriskit liittyvät myös kunnan antamiin takauksiin.

Vahinkoriskit kohdistuvat yleensä johonkin kohteeseen ja vahingon mahdollisuus sekä seuraukset ovat etukäteen tiedossa, mutta vahingon todennäköisyyttä ei kuitenkaan tiedetä.
Epävarmuutta toiminnan ja talouden suunnitteluun tuovat kunnan ikärakenne sekä valtionhallinnon toimeenpanevat uudistukset. Merkittävin ja laajin kunnan toimintaa muuttava uudistus olisi ollut sote- ja maakunta-uudistus, joka kuitenkin kaatui keväällä 2019. Uudistuksessa noin puolet kunnan vastuulla olevista tehtävistä olisi siirretty maakunnan järjestämis- ja rahoitusvastuulle.
Kunnan rahoitusriskiin vaikuttavat valtionosuuksista tulevina vuosina tehtävät leikkaukset ja mm. mahdolliset muutokset yhteisöveroosuuksiin ja kiinteistöveron tuoton kohdistamisessa. Kuntien vastuun lisääminen työllisyyden hoidossa aiheuttaa kunnalle kustannuksia. Julkisen talouden alijäämän ja velkaantumisen hoito tulee koskettamaan myös kuntien toimintaa ja taloutta. Talouden laskusuhdanteessa verotulojen arviointi on haastavaa ja valtiontalouden tasapainottamistoimet voivat vaikuttaa merkittävästi kuntiin. Enontekiön kunnan rahoituspohjasta valtionosuudet ovat lähes puolet, joten muutokset valtionosuusjärjestelmässä vaikuttavat merkittävästi kunnan rahoituspohjaan.

Kunnan ja kuntakonserntin lainakanta on saatu alenemaan. Tavoitteena on, että kunnan tulorahoitus riittäisi kattamaan nettoinvestoinnit. Kunnan rahoitusriski liittyy myös korkotason nousuun ja kunnan myöntämiin omavelkaisiin takauksiin. Vuonna 2018 maksuvalmius on ollut hieman heikompi kuin edellisvuonna (kassan riittävyys 6 päivää). Kunnalla on kuntatodistussopimukset Kuntarahoituksen kanssa maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Kunnan toimintaan vaikuttaa väestön ikärakenteen muutokset ja niiden seurauksena palvelurakenteen muutospaineet.
Kunnassa ikääntyvän väestön määrä lisääntyy ja ikäluokat pienenevät koko ajan. Tämä vaikuttaa kuntapalveluihin tulevaisuudessa yhä enemmän. Väestömäärän kehitys ja oppilasmäärän pieneneminen vaikuttaa valtionosuuksiin ja verotuloihin.

Kunnan henkilöstön saatavuuteen ja osaamiseen liittyviä riskejä pyritään ennakoimaan ennen muuta osaamisen kehittämisellä, uudelleenkoulutuksella sekä henkilöstön sisäisillä siirroilla. Henkilöstön osaamisen kehittäminen on tärkeää, jotta kunnan palvelutuotannossa turvataan tarvittava osaaminen jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä, osaaminen liittyy myös työhyvinvointiin.

Eläkkeelle siirtyvien määrä näkyy mm. lisääntyvänä rekrytointitarpeena, toisaalta työvoima pienenee valtakunnallisestikin. Eläköitymisen aiheuttamiin haasteisiin ja henkilöstön saatavuuteen ja osaamiseen liittyvien riskien varautumiseen henkilöstöjohtamisessa on erityisen tärkeää. Enontekiön kunnassa on vuonna 2018 aloittanut henkilöstöjohtaja, jonka työpanosta on myyty Muonion kunnalle 50 %. Hänen tehtävänä on laajasti henkilöstöön liittyvät asiat mm. henkilöstöasioiden ennakointi, rekrytointi, osaamisen kehittäminen, palkkausjärjestelmän kehittäminen, työhyvinvointi.

Kunnan palvelutuotantoon tarvitaan rakenteellisia muutoksia ja uudelleen organisointia, mikä vaatii pitkäjänteistä suunnitelmallisuutta toimialoilla. Suunnittelussa on huomioitava erityisesti mm. tehtävien uudelleen organisointi ja toimintojen tehostaminen, sisäiset siirrot, oppisopimuksen hyödyntäminen sekä rekrytoinnin kehittäminen. Tärkeällä sijalla on myös myönteisen työnantajakuvan ylläpitäminen ja edelleen parantaminen sekä yhteistyö kuntien ja muiden toimijoiden kanssa.

Henkilöstön ikääntyminen ja sen mahdolliset terveydelliset ja taloudelliset vaikutukset ovat myös toiminnallinen riski. Kunnan ikääntyvä henkilöstö tuo haasteita myös työssä jaksamiselle ja työhyvinvoinnille. Nämä kaikki edellyttävät myös johtamiselta uudenlaisia toimintatapoja.

Toimintariskinä on pienessä organisaatiossa avainhenkilöiden erikoisosaamisen korvaaminen. Pienessä organisaatiossa melkein kaikki toimihenkilöt ja viranhaltijat ovat avainhenkilöitä omalla toimialallaan. Pienessä yksikössä on erittäin vaikea varahenkilöjärjestelmällä täysin korvata avainhenkilöiden erikoisosaamista ja varmistaa toiminnan häiriötön jatkuvuus joka tilanteessa.

Kiinteistöissä on kiinteistöjen kuntoon ja sisäilmaan liittyviä riskejä. Kiinteistöjen remontointia on tehty kiinteistöissä. Pitemmän aikavälin suunnittelua on tehty kunnan kiinteistö ja kuntakonsernin kiinteistöyhtiöissä. Kuntakonsernissa on aloittanut tekninen isännöitsijä, jonka tehtävänä on kiinteistöjen ennakoiva ja suunnitelmallinen hoitaminen.

Tietojärjestelmät ja tietoliikenneyhteydet sekä sähkön saanti ovat merkittäviä riskejä kunnan johtamisen ja palvelutuotannon ylläpitämisen kannalta. Niiden tehokkuus ja häiriöttömyys on varmistettava riittävillä toimenpiteillä. Tietoturvallisuutta koskevien riskien hallinta on osa organisaation riskienhallintaa. Tietoturvallisuudella tarkoitetaan tietojen, palvelujen, järjestelmien ja tietoliikenteen suojaamista ja varmistamista niihin kohdistuvien riskien hallitsemiseksi. Kunnassa on käytössä teknisiä ratkaisuja riskien hallitsemiseksi ja tietoturvaohjeistus, jonka päivittäminen on tarpeen aloittaa kuluvana vuonna.

Kunnan toiminta- ja omaisuusriskeihin on varauduttu vakuuttamisella. Vakuutusten päivittämistyötä tehdään jatkuvasti vastuuviranhaltijoiden toimesta.

Ympäristöasiat

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut yleisohjeen ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tilinpäätöksessä. Enontekiön kunnalla ei ole tunnistettu tällä hetkellä merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka vaikuttaisivat olennaisesti kunnan taloudelliseen asemaan tai toiminnan kehitykseen. Enontekiön kunnan toimintaan ja alueen kehittymiseen vaikuttavana ympäristöön liittyvänä asiana on vesi- ja jätevesihuollon kehittämiseen liittyvät asiat mm. Hetassa ja Kilpisjärvellä.

Korruption ja lahjonnan torjunta ja ihmisoikeusasiat

Korruption ja lahjonnan torjunta ja ihmisoikeusasiat
Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäytöstä. Laajan määritelmän mukaan korruptio voi olla lainvastaista, moitittavaa ja epäeettistä toimintaa. Korruption erilaisia esiintymismuotoja voivat olla esimerkiksi
-virka-aseman väärinkäyttö, lahjonta sekä lahjusten lupaaminen, pyytäminen ja ottaminen
-petos, kavallus, varastaminen ja yhteisten varojen väärinkäyttö
uhkailu ja väkivallalla pakottaminen
-luottamuksellisen tiedon väärinkäyttö
-suosinta ja suosikkijärjestelmän ylläpito
-lakien ja määräysten kiertäminen
-tosiasioiden vääristely
-laiton seuranta ja tarkkailu
-velvollisuuksien laiminlyönti ja asioiden viivyttely
-huonon hallinnon suojelu ja salailu
-välinpitämätön johtamistyö
-epäreilujen ja epäasiallisten keinojen käyttäminen alaisiin.

Enontekiön kunnassa on hyväksytty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joilla turvataan toiminnan lainmukaisuutta ja hyvän hallintotavan mukaisuutta. Hyvä hallinto- ja johtamistapa asiakirja on valmistelussa ja tulee hyväksyttäväksi kuluvan vuoden aikana, missä on määritelty eri toimijoiden tehtävät ja vastuut sekä konkreettiset toimintatavat toiminnan lainmukaisuuden ja eettisyyden varmistamiseksi

Lahjonnalla tarkoitetaan lahjuksen tai muun perusteettoman edun saamista tai edes sen mahdollisuuden pyytämistä, tarjoamista, antamista, vaatimista tai hyväksymistä joko suoraan tai välillisesti siten, että se vaikuttaa joko kohdehenkilön tehtävien asianmukaiseen suorittamiseen tai siihen, miltä hänen toimintansa ulkopuolisista vaikuttaa. Edun taloudellisesta arvosta yksinään ei voi päätellä, onko kyse lahjonnasta tai luottamusta vaarantavasta edusta. Myöskään rikoslaissa lahjan tai edun luonnetta tai arvoa ei ole määritelty. Kansainvälisten mittausten mukaan Suomi on alhaisen korruption maa ja raskaan korruption muodot ovat harvinaisia. Suomessa korruptiota on tyypillisimmin havaittavissa politiikassa, taloudessa ja julkisessa hallinnossa. Tyypillisimpiä korruption muotoja kunnissa ovat
-suosinta
-hyvä veli -verkostot
-luottamusaseman väärinkäyttö
-virkavelvollisuusrikkeet.

Korruption keskeisinä riskialueina pidetään rakennusalaa, julkisia hankintoja ja tarjouskilpailuja, yhdyskuntasuunnittelua, poliittista päätöksentekoa ja puolue- ja vaalirahoitusta.
Julkiset hankinnat: Kilpailuttamatta jättäminen, hankinnan kohteen määrittely siten, että tiettyä tarjoajaa suositaan vailla perusteluja, lahjusten tarjoaminen ja vastaanottaminen, päätöksentekijät pyrkivät saamaan etuja itselleen tai lähipiirilleen osana kilpailutusta, esteellisyystilanteiden huomiotta jättäminen, hankintasopimuksen laajentaminen tai muuttaminen ilman perustetta, tilaukset tai lisälaskut ilman todellista tilaustarvetta, kilpailun välttäminen tarjouskartellitilanteessa.

Maankäyttö ja rakentaminen: Lahjusten tarjoaminen ja vastaanottaminen, maanomistajien epäasiallinen suosiminen (esim. kaavoitusaloitteet, tontinluovutus), ammattivalittajat ja kunnan/rakennuttajan kiskonta, esteellisyys ja päätöksentekijän omat intressit päätöksenteossa, lisätyöt.

Poliittinen toimintaympäristö: Poliittiset virkanimitykset ja virkojen kelpoisuusehtojen räätälöinti tietylle henkilölle sopivaksi, päättäjiä siirtyy politiikasta suoraan liikeelämän palvelukseen (ns. pyöröovi-ilmiö), peitelty vaalirahoitus, päättäjien kaksoisroolit

Korruptio on vaikutusvallan väärinkäyttöä edun tavoittelemiseksi. Väärinkäyttö voi olla lainvastaista tai muuten epäeettistä toimintaa. Siihen voivat niin yksityishenkilöt, virkamiehet, poliitikot kuin elinkeinoelämän palveluksessa olevat.

Kunnan luottamushenkilö- ja viranhaltijajohdolle tullaan järjestämään koulutustilaisuus, jonka aiheena on kunnan toiminnan eettisyys ja korruptio käsitteenä, sen erilaiset ilmenemismuodot kunnallishallinnossa sekä korruption ennaltaehkäiseminen. Lisäksi valtuusto on päättänyt, että laaditaan kunnalle eettiset ohjeet.

Keskeisiksi keinoiksi ennaltaehkäistä korruptiota on korkean eettisen toimintakulttuurin lisäksi tunnistettu toiminnan ja päätöksenteon avoimuus ja läpinäkyvyys, laadukas päätöksentekomenettely vastuineen, hallinnon ja taloudenhoidon menettelytapaohjeistukset, sisäisen valvonnan selkeät tehtävä- ja vastuumäärittelyt sekä valvontamenettelyt.

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistumaan organisaation tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan laillisuudesta. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on siten osa kunnan ja kuntakonsernin johtamista.

Hallintosäännössä on kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Hallintosäännössä on huomioitu tarpeelliset määräykset lähinnä asiaa koskevasta toimivallasta ja tehtävien jaosta.

Kuntalain säännöksien tavoitteena on terävöittää kuntien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja siitä raportointia. Tästä syystä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulisi perustua järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan.
Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla talous-suunnittelukaudella. Tätä tarkoitusta varten kunnanhallituksen tulee esittää toimintakertomuksessa selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä.
Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.
Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Hallintosäännössä on vastuutettu kunnanhallitukselle, lautakunnille ja viranhaltijoille ja esimiehille sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät. Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Lautakuntien ja kunnanhallituksen tulee seurata alaistensa viranhaltijoiden päätöksiä. Kunnanhallitus seuraa puolestaan lautakuntien päätöksiä. Tämä asia on huomioitu uudessa hallintosäännössä. Asioiden valmistelun laatua on parannettu ja lautakuntien osalta hallintojohtajan tehtäväksi on annettu tarkastaa lautakuntien esityslistat mahdollisten hallinnollisten virheiden vähentämiseksi. Tarvittaessa käytetään otto-oikeutta tai toimielin korjaa omaa päätöstään tarvittaessa. Kunnanvaltuusto on asettanut tavoitteeksi hyvän hallinnon ja kunnanhallitus on ohjeistanut toimielimiä ja viranhaltijoita sekä tytäryhtiöitä ja toimitusjohtajia hyvän hallinnon noudattamisesta Enontekiön kuntakonsernissa.

Määräyksiä ja päätöksiä noudatetaan. Puutteita on esiintynyt mm. talousarviomuutosten valmistelussa valtuustolle viipymättä, hankintapäätöksissä. Kunnan henkilöstöohjeella ja varhaisen tuen mallilla on henkilöstöpäätösten yhdenmukaisuutta kyetty parantamaan. Henkilöstöohje on parhaillaan päivitettävänä. Esimiesten sisäistä koulutusta tulee jatkossakin järjestää kunnan yhtenäisten toimintatapojen varmistamiseksi. Henkilöstöjohtajan myötä esimiehet saavat tukea enemmän työhönsä. Esimiespalavereja ja koulutusta on ollut. Samoin yhtenäisiä linjauksia/suosituksia henkilöstöasioihin liittyen on tarkennettu mm. koulutukseen liittyen. Hankintojen prosesseja ja toimintatapoja on tarpeen edelleen parantaa kunnassa. Oikaisuvaatimuksia ja valituksia päätöksiin on tehty vähän. Kanteluita on tehty jonkin verran.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus
Tilinpäätösvuonna on seurattu säännöllisesti asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista vastuuviranhaltijoiden toimesta, johtoryhmässä sekä lautakunnissa ja kunnanhallituksessa.

Varojen käyttöä valvovat vastuuviranhaltijat oman vastuualueensa osalta. Tuloksellisuuden arviointia toteutetaan osana toiminnan ja talouden valmistelua ja seurantaa. Talousarvioon liittyvien muutosten valmistelu hallintosäännön mukaisesti ei ole toteutunut kaikilta osin riittävän nopealla aikataululla (investointi).

Riskienhallinnan järjestäminen

Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen riskienhallinnan järjestämisestä. Mm. vakuuttamisesta ja riskienhallinnasta vastaavat tulosyksiköistä vastaavat viranhaltijat oman tulosyksikkönsä osalta ja tarvittavat vakuutukset otetaan kunnanhallituksen päättämältä vakuutusyhtiöltä.
Riskienhallinnasta ja vakuuttamisesta vastaavat kunnan vastuuviranhaltijat oman tehtäväalueensa osalta. Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeistus on hyväksytty 2012. Ohjeen noudattaminen on ollut eri tilanteissa esillä ja sitä on edelleen syytä ottaa esille johtoryhmässä ja mm. esimiespalavereissa. Riskienhallinnan prosessien kehittäminen on tarpeen kaikissa toimialoilla. Riskienhallinnan seurantaa toteutetaan myös vakuutusyhtiöiden kanssa vuosittain.

Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kunnassa on hallintosäännössä määritelty euromääräiset hankintavaltuudet luottamustoimielimille ja viranhaltijoille. Kunta on ryhtynyt käyttämään vuoden 2011 alussa kuntien yhteishankintayksikkö KL-Kuntahankinnat Oy:n palveluja. Kunnan säännöissä ja ohjeissa on velvoitteita kunnan omaisuuteen liittyen (mm. hallintosääntö, taloudenhoidosta annettu ohje, irtaimisto-ohje). Hankintaohje päivitetään. Hankintamenettelyissä on esiintynyt jonkin verran puutteita. Hankintaosaamista on koulutuksin pyritty lisäämään ja se vaatii jatkossakin koulutusta.

Sopimustoiminta

Sopimusehtojen noudattaminen ja vanhentumisaikojen seuranta ym. on vastuutettu hallintosäännössä.
Sopimusten seurannassa on puutteita, koska kunnalla ei ole vielä käytössä sähköistä järjestelmää.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tuloslaskelma

1 000 €	**2018**	**2017**
Toimintatuotot	2 808	2 730
Toimintakulut	-17 628	-16 897
Toimintakate	**-14 820**	**-14 168**
Verotulot	6 362	6 203
Valtionosuudet	8 604	8 824
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	46	0
Muut rahoitustuotot	599	539
Korkokulut	-50	-59
Muut rahoituskulut	-204	-189
Vuosikate	**535**	**1 149**
Poistot ja arvonalentumiset	-354	-348
Tilikauden tulos	**181**	**801**
Tilinpäätössiirrot	0	0
Tilikauden ylijäämä	**181**	**801**

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	15,9	16,2
Vuosikate/Poistot, %	151	330
Vuosikate, €/asukas	288	606
Asukasmäärä	1 856	1 895

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
=100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)
Vuosikate prosenttia poistoista
=100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Tuloslaskelman analysointi

Tilikauden tulos

Kunnan tilikauden 2018 tulos muodostui 181 tuhatta euroa ylijäämäiseksi, mikä oli 620 tuhatta euroa edellisen tilikauden tulosta pienempi. Toimintakate oli -14,820 milj. euroa, jossa on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 653 tuhatta euroa (4,6 %). Nettomenojen kasvu johtui pääosin henkilöstömenojen ja palveluostojen kasvusta. Henkilöstömenot kasvoivat 402 tuhatta euroa (6 %) ja palveluostojen kasvu oli 241 tuhatta euroa (3 %). Huomioitavaa on, että edellisenä vuotena nettomenojen muutos oli päinvastainen, nettomenot pienenivät vuonna 2017 4,2 %.

Verotulot kasvoivat vuodesta 2017 159 tuhatta euroa (3 %) kunnallisverotulojen kasvusta johtuen, mutta valtionosuuksien 220 tuhannen euron (-2 %) pienenemisen johdosta verorahoituksen kasvu kokonaisuutena jäi negatiiviseksi 61 tuhatta euroa (-0,4 %). Vuonna 2017 verorahoituksen muutos oli niin ikään -0,4 %.

Rahoitustuottojen ja -kulujen toteuma oli nettona 390 tuhatta euroa tuottoa, mikä oli 100 tuhatta euroa edellisen vuoden toteumaa parempi. Tämä johtuu rahoitustuottojen kasvusta.

Vuosikate toteutui 535 tuhantena eurona, mikä kattoi poistot 151-prosenttisesti.

Tuotot

Kunnan tuottojen kokonaismäärä oli yhteensä 18,418 milj. euroa, mikä on 123 tuhatta euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Toimintatuottoja kertyi 2,808 milj. euroa, mikä on 78 tuhatta euroa (2,9 %) edellisvuotta enemmän. Toimintatuotoilla katettiin 16 prosenttia toimintakuluista, mikä on samalla tasolla kuin edellisenäkin vuonna.

Myyntituotot (414 tuhatta euroa) toteutuivat lähes samalla tasolla kuin vuonna 2017. Toteuma oli 6 tuhatta euroa (-1,3 %) vähemmän kuin edellisenä vuotena.

Maksutuottojen (701 tuhatta euroa) toteuma oli 142 tuhatta euroa (-17 %) edellisvuotta vähemmän. Suurimmat alitukset olivat Infrastruktuurin (-95 tuhatta euroa) ja Varhaiskasvatuksen (-26 tuhatta euroa) toimialoilla.

Tukia ja avustuksia (892 tuhatta euroa) kertyi 63 tuhatta euroa vuotta 2017 vähemmän, mikä johtui pääosin Opetuksen ja Perusturvan avustustulojen vähentymisestä.

Vuokratuotot (574 tuhatta euroa) olivat 181 tuhatta euroa (46 %) enemmän kuin edellisenä vuonna. Kasvu johtuu pääasiassa terveysasemien vuokratuotoista, jotka on laskutettu vuoden 2018 alusta alkaen Lapin sairaanhoitopiiriltä, jonne perusterveydenhuollon palvelut ovat siirtyneet. Vuonna 2017, kun perusterveydenhuolto oli Muonion-Enontekiön kansanterveystyön kuntayhtymän alaisuudessa, terveysasemien tilakustannukset sisältyivät Infrastruktuurin toimialalle eikä erillistä vuokralaskutusta ollut. Vuonna 2018 nämä tilakustannukset ovat siirtyneet Infrastruktuurista Perusturvan toimialalle, koska vuokratuotto on kohdennettu Infrastruktuurille, mutta Lapin sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon laskut, jotka sisältävät myös tilakulut, kohdentuvat Perusturvaan.

Muut toimintatuotot (227 tuhatta euroa) toteutuivat 107 tuhatta euroa (90 %) suurempana kuin vuonna 2017. Tämä selittyy Kehittämisen ja Elinvoiman toimialan tuotoilla (46 tuhatta euroa), jotka vielä vuonna 2017 kohdentuivat Enontekiön Kehitys Oy:lle ja Infrastruktuuriin kohdentuneisiin pysyvien vastaavien myyntivoittoihin (48 tuhatta euroa).

Verorahoitus oli 14,965 milj. euroa, mikä tarkoittaa 61 tuhannen euron (-0,4 %) pienenemistä edelliseen tilikauteen nähden. Kunnallisverotuloja kertyi 5,155 milj. euroa, kiinteistöverotuloja 822 tuhatta euroa ja yhteisöverotuloja 384 tuhatta euroa. Kunnallisveron kertymä oli 192 tuhatta euroa (3,9 %) edellistä vuotta suurempi. Kiinteistöverotuotto oli lähes edellisen vuoden tasolla, mutta yhteisöveron tuotto sen sijaan pieneni 26 tuhatta euroa (-6 %). Valtionosuuksien määrä pieneni 220 tuhatta euroa (-2,5 %), jota

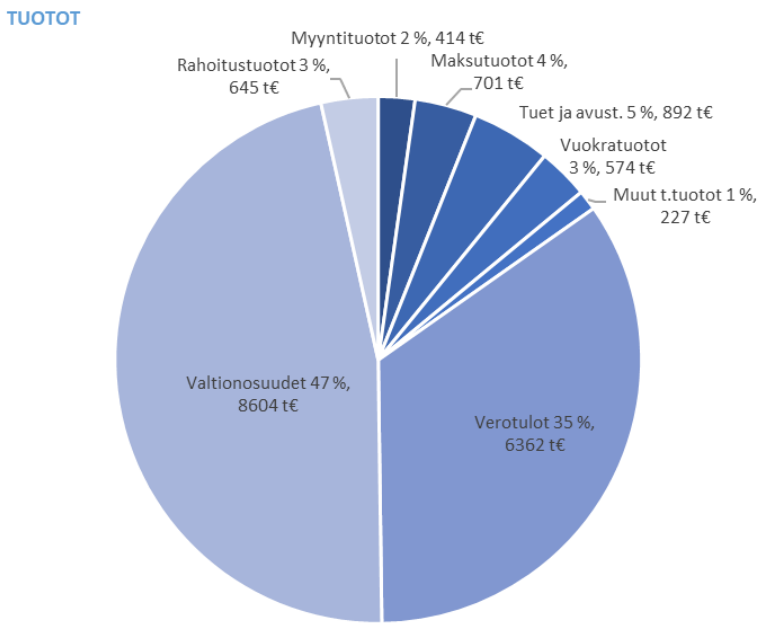

osaltaan selittää kilpailukykysopimuksen vaikutus.

Rahoitustuotot olivat 645 tuhatta euroa, mikä on 106 tuhatta euroa (20 %) enemmän kuin edellisenä vuonna. Tämä selittyy sillä, että korkotuottoihin sisältyi 46 tuhatta euroa Enontekiön Vesihuolto Oy:lle myönnettyyn lainaan liittyviä korkotuloja useammalta vuodelta ja muihin rahoitustuottoihin sisältyvien Kemijoki-osuuksien tuottojen kasvusta.

Kulut

Kunnan kulujen kokonaismäärä oli yhteensä 18,136 milj. euroa, mikä on 761 tuhatta euroa (4 %) enemmän kuin edellisenä vuonna. Toimintakulut olivat 17,628 milj. euroa, mikä on 731 tuhatta euroa (4,3 %) edellisvuotta enemmän. Henkilöstökulut ja palvelujen ostot muodostivat noin 90 % toimintakulujen kokonaissummasta.

Henkilöstökulut toteutuivat 7,2 milj. eurona, mikä on 41 prosenttia toimintakuluista. Vuoteen 2017 nähden henkilöstökulut kasvoivat 402 tuhatta euroa (6 %). Suurin kasvu oli vakinaisten ja tilapäisten työsuhteisten palkoissa sekä sairauslomansijaisten ja määräaikaisten viranhaltijoiden palkoissa. Palkkakulujen kasvu vaikutti myös henkilösivukuluja kasvattavasti. Lisäksi on huomioitava, että vuonna 2017 saatiin tapaturma-vakuutusmaksuihin noin 60 tuhannen euron palautus. Henkilöstökuluja on tarkemmin analysoitu toimintakertomuksen osiossa Henkilöstö.

Palvelujen ostot toteutuivat 8,5 milj. eurona, mikä oli 241 tuhatta euroa (3 %) edellisvuotta enemmän. Palvelujen ostosta suoraan kuntalaisille hankittujen lopputuotepalvelujen eli asiakaspalvelujen osuus oli 6,8 milj. euroa (80 %). Edelliseen vuoteen verrattuna asiakaspalvelujen ostot kasvoivat vain noin 40 tuhannella eurolla siitä huolimatta, että Perusturvan asiakaspalvelujen ostot kasvoivat noin 236 tuhatta euroa (4 %). Kehittäminen ja elinvoima – toimialan asiakaspalvelujen ostot puolestaan pienenivät noin 190 tuhatta euroa, koska kehittämisen ja elinvoiman palvelut tuotettiin vuonna 2018 emokunnassa. Vielä vuonna 2017 nämä palvelut ostettiin Enontekiön Kehitys Oy:ltä. Perusturvan osalta kasvu jakautui seuraavasti: asiakaspalvelujen osto kunnilta noin 9 tuhatta euroa, kuntayhtymiltä noin 140 tuhatta euroa (Lapin sairaanhoitopiiri) ja muilta noin 87 tuhatta euroa. Perusturvan asiakaspalvelujen ostoista on tarkempi analyysi talousarvion toteutumisen käyttötalousosassa.

Muut palvelujen ostot kasvoivat noin 200 tuhatta euroa vuodesta 2017, joka on lähes 14 %. Suurin kasvu oli toimisto-, pankki- ja asiantuntijapalveluissa, atk-palveluissa, painatus- ja ilmoituskuluissa, puhtaanapito- ja pesulapalveluissa sekä kuljetuspalveluissa ja työterveyshuollossa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat – tiliryhmän kulut (1,2 milj. euroa) kasvoivat 70 tuhatta euroa (6 %) vuoteen 2017 nähden. Eniten kasvoivat kirjastoaineistojen, elintarvikkeiden, lämmityksen ja sähkön sekä kaluston hankintakulut.

Avustuskulut (297 tuhatta euroa) toteutuivat kokonaisuudessaan vuoden 2017 tasolla, vaikka seuraavissa avustuskululajeissa oli kasvua: perustoimeentulotuki (noin 5 tuhatta euroa, 36 %), työmarkkinatuki (noin 18 tuhatta euroa, 17 %) ja avustukset kotitalouksille (noin 9 tuhatta euroa, 4 %).

Vuokrakulut (398 tuhatta euroa) toteutuivat 47 tuhatta euroa (13 %) edellisvuotta suurempina. Kasvu johtui autojen leasingvuokrien sekä rakennusten ja huoneistojen vuokrien kasvusta.

Muut toimintakulut (36 tuhatta euroa) toteutuivat noin 32 tuhatta euroa edellisvuotta pienempinä.

Rahoituskulut (254 tuhatta euroa) pysyivät lähes edellisvuoden tasolla. Kasvua oli vain noin 6 tuhatta euroa (2 %). Korkokulut pienenivät lähes 10 tuhatta euroa, mutta muissa rahoituskuluissa oli kasvua noin 15 tuhatta euroa, josta suurin osa oli Kemijoki-osuuksiin liittyviä rahoituskuluja.

Poistot ja arvonalentumiset (354 tuhatta euroa) pysyivät lähes vuoden 2017 tasolla. Poistojen kasvu oli vain noin 6 tuhatta euroa, koska uudet aktivoidut investoinnit ovat pääasiassa rakennuksiin ja rakennelmiin liittyviä ja näin ollen niiden poistoajat ovat pitkiä.

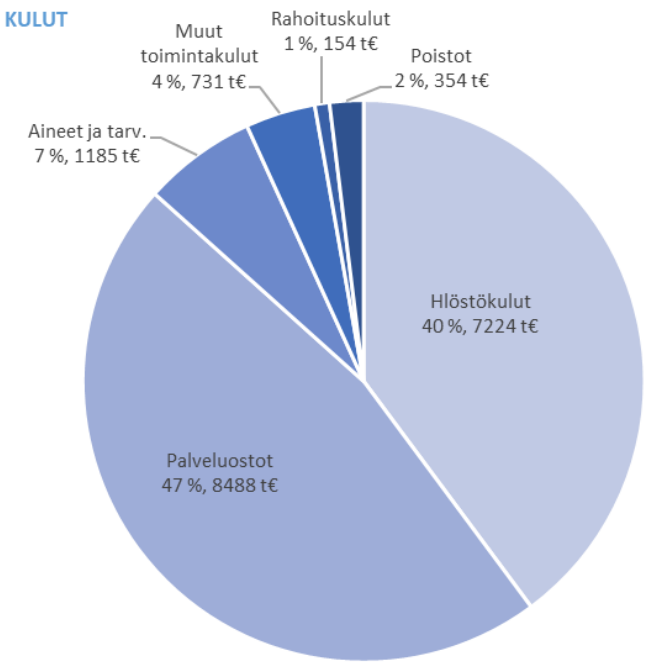

Rahoituslaskelma

1 000 €	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	535	1 149
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-48	0
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-523	-2 514
Rahoitusosuudet investointimenoihin	97	2 142
Pysyvien vastaavien hyödyk. luovutustulot	109	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	**171**	**777**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-85	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	16
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-608	-608
Lyhytaikaisten lainojen muutos	50	-363
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	360	416
Rahoituksen rahavirta	**-283**	**-539**
Rahavarojen muutos	**-112**	**238**
Rahavarat 31.12.	339	451
Rahavarat 1.1.	451	213
	-112	**238**

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	150	-555
Investointien tulorahoitus, %	126	309
Lainanhoitokate (>2 hyvä, 1-2 tyydyttävä, <1 heikko)	0,9	1,8
Kassan riittävyys, pv	6	8

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkotulot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä.

<u>Tuloslaskelmasta:</u>
Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön
Korkokulut
Muut rahoituskulut

<u>Rahoituslaskelmasta:</u>
Investointimenot
Antolainojen lisäys
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Rahoituslaskelman analysointi

Rahoituslaskelman sisältö

Rahoituslaskelmassa esitetään kunnan tilikaudenaikaiset rahan lähteet ja niiden käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kunnan rahavaroihin eli sitä, miten kunnan rahavarat muuttuvat toiminnan johdosta tilikauden aikana. Kunnan tuloslaskelman ja taseen tavoin rahoituslaskelmassa esitetään ainoastaan ulkoiset erät, jotka ovat syntyneet liiketapahtumista kunnan ja kunnan ulkopuolisten organisaatioiden välillä.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan rahavirta, tulorahoitus, kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Se kertoo siitä, kuinka paljon varsinainen toiminta on tuottanut tilikauden aikana rahavaroja käytettäväksi investointeihin ja rahoituksellisen aseman muutokseen, kuten lainanlyhennyksiin.

Tilikauden 2018 toiminnan rahavirta oli 487 tuhatta euroa, mikä oli noin 662 tuhatta euroa vähemmän kuin edellisellä tilikaudella. Vuosikate pieneni edelliseen vuoteen nähden 614 tuhatta euroa. Muutoksen syitä on analysoitu tuloslaskelman analysoinnin yhteydessä.

Tulorahoituksen korjauserissä toiminnan rahavirrasta oikaistaan investointien rahavirrassa esitettävät pysyvien vastaavien luovutusvoitot ja –tappiot sekä pakollisten varausten muutokset. Pysyvien vastaavien luovutusvoittoja kertyi tilikaudella yhteensä noin 48 tuhatta euroa, jotka syntyivät Asunto Oy Enontekiön Saanansäde 4:n osakkeiden ja yhden myydyn tontin myyntivoitoista.

Investointien rahavirta kuvaa pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeihin käytetyn ja omaisuuden myynnistä saadun rahan vaikutusta rahavaroihin. Vuoden 2018 investointien rahavirta oli – 317 tuhatta euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli kokonaisuudessaan positiivinen noin 171 tuhatta euroa.

Vuoden 2018 ulkoiset investointimenot toteutuivat 523 tuhantena eurona ja ne laskivat edelliseen vuoteen nähden noin 2 milj. euroa. Tämä johtuu siitä, että Kilpisjärven palaneen koulun korvausinvestointimenot sisältyvät vuoden 2017 vertailulukuun. Vuoden 2018 nettoinvestoinnit olivat 426 tuhatta euroa, kun ne vuonna 2017 olivat 372 tuhatta euroa. Vuodelle 2018 suunnitellut nettoinvestoinnit olivat 680 tuhatta euroa, joten investointien toteutumisaste oli 63 %. Keskeneräisten investointien määrä tilinpäätöksessä oli noin 18 tuhatta euroa, mikä koostuu keskeneräisistä yleiskaava- ja asemakaavahankkeista sekä Kilpisjärven monitoimitalon julkisivuvalaistusinvestoinnista.

Merkittävimmät vuoden 2018 investoinnit olivat Peltovuoman koulun saneeraus, Hetan yrityskiinteistön (Op:n talo) remontointi pienemmiksi yritystiloiksi, Hetan eläinlääkäritalon vesikatteen uusiminen, moottorikelkkareittien merkintöjen ja rakenteiden uusiminen ja Tsahkaljoen tulvasuojaus Kilpisjärvellä.

Kunnan investointien rahoitusvalmiutta mittaava investointien tulorahoitusprosentti (126 %) oli melko korkea, mikä osoittaa sen, että kunnan nettoinvestointien määrä ei ole kovin suuri. Toiminnan ja investointien rahavirran viiden vuoden kertymä oli tilinpäätöshetkellä 150 tuhatta euroa positiivinen. Edellisessä tilinpäätöksessä se oli vielä negatiivinen (-555 tuhatta euroa).

NETTOINVESTOINNIT, VUOSIKATE JA POISTOT

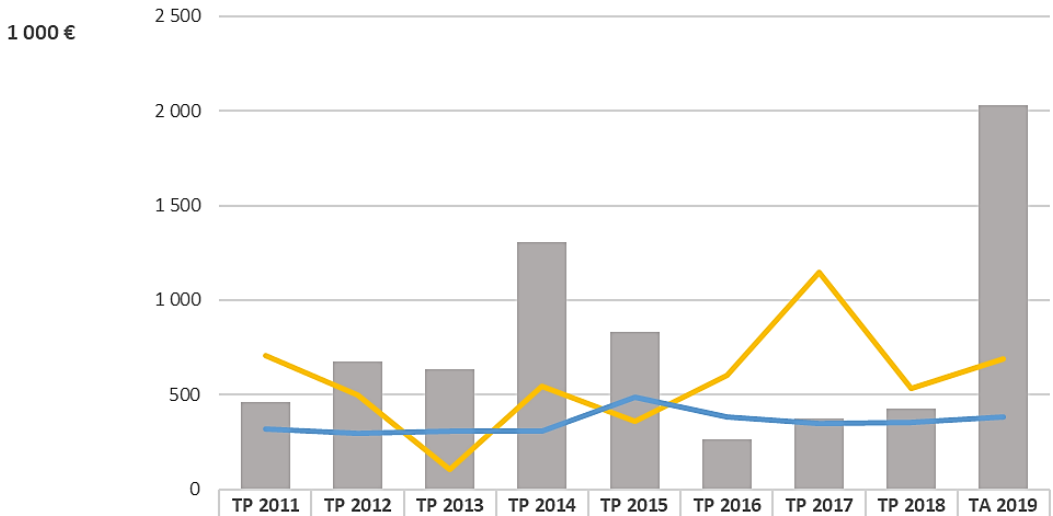

	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019
Nettoinvestoinnit	460	676	638	1 304	833	262	372	426	2 030
Vuosikate	707	497	103	544	361	602	1 149	535	688
Poistot	317	296	308	311	485	382	348	354	383

Rahoituksen rahavirta

Rahoituksen rahavirta kuvaa niitä rahavirtoja, jotka on tarvittu varsinaisen toiminnan ja investointien rahoittamiseksi sekä rahoitusaseman muuttamiseksi tilikauden aikana. Rahoituksen rahavirta toteutui päättyneellä tilikaudella 283 tuhatta euroa negatiivisena.

Vuonna 2018 ei nostettu uutta pitkäaikaista lainaa. Vanhoja lainoja lyhennettiin 608 tuhatta euroa, joka oli vastaava määrä kuin edellisenäkin vuonna. Lyhytaikaista lainaa otettiin 50 tuhatta euroa, joka oli Kuntarahoitus Oyj:n kuntatodistusohjelman mukaista lainaa. Kokonaisuutena kunnan lainakanta pieneni 558 tuhatta euroa.

Antolainasaamiset kasvoivat tilikaudella 85 tuhatta euroa. Myönnetty laina liittyy Osuuskunta Karesuvannon kyläverkon tietoliikenneyhteyshankkeeseen.

Muihin maksuvalmiuden muutoksiin sisältyvät toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden muutos, saamisten muutos ja korottomien velkojen muutos. Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos oli rahavirran kannalta yhteensä tuhat euroa positiivinen.

Vaihto-omaisuuden muutos oli puolestaan rahavirran kannalta noin tuhat euroa negatiivinen. Lyhytaikaiset saamiset pienenivät tilikaudella noin 173 tuhatta euroa, vaikka myyntisaamiset kasvoivatkin. Saamiset vähentyivät erityisesti muiden siirtosaamisten osalta enemmän kuin myyntisaamiset kasvoivat, joten vaikutus rahavirtaan oli kaiken kaikkiaan positiivinen. Korottomat velat kasvoivat tilikauden aikana noin 186 tuhannella eurolla, mikä niin ikään kasvattaa rahoituksen rahavirtaa. Kasvu muodostuu muiden velkojen ja siirtovelkojen kasvusta. Ostovelkojen määrässä edelliseen tilinpäätökseen nähden ei ollut merkittävää muutosta.

Lainanhoitokate kertoo tulorahoituksen riittävyydestä lainojen hoitoon. Kunnan vuoden 2018 lainanhoitokate oli 0,9, mikä oli edellisvuoden lainanhoitokatetta (1,8) heikompi. Lainanhoitokate on hyvällä tasolla silloin, kun tunnusluku saa suuremman arvon kuin 2. Jos tunnusluku jää alle 1, on se heikko.

Rahavarojen muutos

Kunnan vuoden 2018 rahavarojen muutos oli 112 tuhatta euroa negatiivinen. Kassavarat olivat vuoden lopussa 339 tuhatta euroa. Kassan riittävyyttä kuvaavan tunnusluvun arvo 6 kuvaa sitä, että tilinpäätöshetken rahavaroilla olisi kyetty kattamaan kaikki kassasta maksut 6 päivän ajan. Edellisen tilinpäätöksen aikaan tunnusluvun arvo oli 8. Rahavarojen tasoa arvioitaessa on huomioitavaa kuitenkin se, että tilikauden aikana tehdyt nettoinvestoinnit on rahoitettu suurimmaksi osaksi ilman lainanottoa eli kassasta. Pitkäaikaisen lainanoton sijaan oli otettu vain 50 tuhatta euroa lyhytaikaista lainaa, vaikka nettoinvestointien määrä oli 426 tuhatta euroa.

Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase

1 000 €	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	535	535
Rakennukset	4 150	4 135
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 351	1 323
Koneet ja kalusto	121	146
Ennak.maks. ja kesk.eräiset hankin.	18	21
	6 174	6 160
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	5 839	5 843
Muut lainasaamiset	1 751	1 666
	7 590	7 509
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	2	2
Muut toimeksiantojen varat	2	2
	4	4
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	12	11
	12	11
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	500	359
Muut saamiset	44	139
Siirtosaamiset	239	459
	784	957
Rahat ja pankkisaamiset	339	451
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**14 903**	**15 093**

1 000 €	31.12.2018	31.12.2017
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	6 093	6 093
Arvonkorotusrahasto	585	585
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 265	464
Tilikauden ylijäämä	181	801
	8 124	7 943
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	410	410
	410	410
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	2	2
Lahjoitusrahastojen pääomat	41	41
Muut toimeksiantojen pääomat	4	3
	46	45
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuut.laitoksilta	2 595	3 203
	2 595	3 203
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuut.laitoksilta	1 358	1 308
Saadut ennakot	130	189
Ostovelat	1 114	1 111
Muut velat	228	121
Siirtovelat	898	764
	3 728	3 492
Vieras pääoma yhteensä	6 323	6 695
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**14 903**	**15 093**
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	55,0	53,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	34,8	36,6
Velat ja vastuut pros. käyttötuloista, %	35,4	36,8
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	1 446	1 265
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	779	667
Lainakanta 31.12., 1 000 €	3 953	4 510
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 130	2 380
Lainasaamiset, 1 000 €	1 751	1 666
Asukasmäärä	1 856	1 895

TASEEN TUNNUSLUVUT

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Niissä kuntayhtymissä, joissa on paljon välitettäviä varoja, omavaraisuus saattaa olla huomattavasti alempi.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.
Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista
=100 * (Vieras pääoma – Saadut ennakot + Vuokravastuut)/ Käyttötulot

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kuin vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Lisäksi osoittajaan merkitään liitetieto-ohjeen mukaisesti liitetiedoissa esitetyt vuokravastuut ja leasingvastuut.

Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötaloudenn valtionosuuksista.

Tunnusluku ottaa paremmin huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas
= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää

Lainakanta 31.12.
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas
Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.
= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Taseen analysointi

Taseen sisältö

Tase kuvaa kunnan omaisuus- ja pääomaeriä tilikauden päättymishetkellä ryhmiteltynä luonteensa mukaisiin omaisuus- ja pääomaeriin.

Taseen kokonaisuus

Kunnan taseen loppusumma oli tilinpäätöshetkellä 14,9 milj. euroa, mikä oli 0,19 milj. euroa vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa.

Vastaavaa

Taseen merkittävimmät erät ovat pysyvien vastaavien aineelliset hyödykkeet ja sijoitukset, jotka muodostivat 92 % taseen loppusummasta. Näiden tase-erien määrä on pysynyt samalla tasolla vuoteen 2017 nähden, koska vuonna 2018 nettoinvestoinnit ja poistot olivat samaa suurusluokkaa.

Vaihtuvat vastaavat pienenivät 284 tuhannella eurolla, vaikka myyntisaamiset kasvoivat 141 tuhatta euroa. Pieneneminen johtuu muiden saamisten ja siirtosaamisten sekä rahavarojen vähentymisestä.

Vastattavaa

Taseen vastattavien merkittävin erä on oma pääoma, joka oli 8,1 milj. euroa ja 55 % taseen loppusummasta. Oma pääoma kasvoi vuoden aikana 181 tuhannella eurolla tilikauden ylijäämän vuoksi. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia oikaisuja edellisten tilikausien ylijäämään ei tehty.

Kunnan omavaraisuusaste oli 55 prosenttia, mikä oli 1,7 prosenttiyksikköä edellistä tilinpäätöstä parempi. Kuntatalouden yleinen hyvä tavoitetaso on 70 prosenttia. Omavaraisuusasteen paranemista selittää lainamäärän pienentyminen ja oman pääoman kasvaminen tilikauden ylijäämän johdosta.

Pakollisissa varauksissa, jotka koostuvat maankäyttösopimusten velvoitteista, ei ollut muutosta tilikauden aikana.

Vieras pääoma pieneni yhteensä 372 tuhatta euroa johtuen pitkäaikaisten lainojen lyhennyksistä, jotka olivat yhteensä 608 tuhatta euroa. Lyhytaikainen vieras pääoma kasvoi 236 tuhatta euroa, mikä johtuu muiden velkojen ja siirtovelkojen kasvusta sekä kuntatodistusohjelman mukaisen lyhytaikaisen lainan lisäyksestä. Kaikkiaan kunnan lainakanta pieneni edellisen tilinpäätöksen tilanteesta 558 tuhannella eurolla ja korollisen vieraan pääoman määrä oli tilikauden lopussa 3,953 milj. euroa. Asukaskohtainen lainakanta pieneni 250 eurolla 2 130 euroon, mikä on valtakunnallisessa vertailussa maltillinen asukaskohtainen lainamäärä.

Suhteellinen velkaantuneisuus oli 34,8 prosenttia, mikä tarkoittaa sitä, että koko vuoden käyttötuloista tarvittaisiin 34,8 prosenttia kunnan vieraan pääoman takaisinmaksamiseksi. Tilinpäätöksessä 2018 esitetään ensimmäistä kertaa uusi tunnusluku, velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, joka sai arvoksi 35,4 prosenttia. Tunnusluku kertoo, että koko vuoden käyttötuloista tarvittaisiin 35,4 prosenttia vieraan pääoman ja vuokravastuiden takaisinmaksamiseksi.

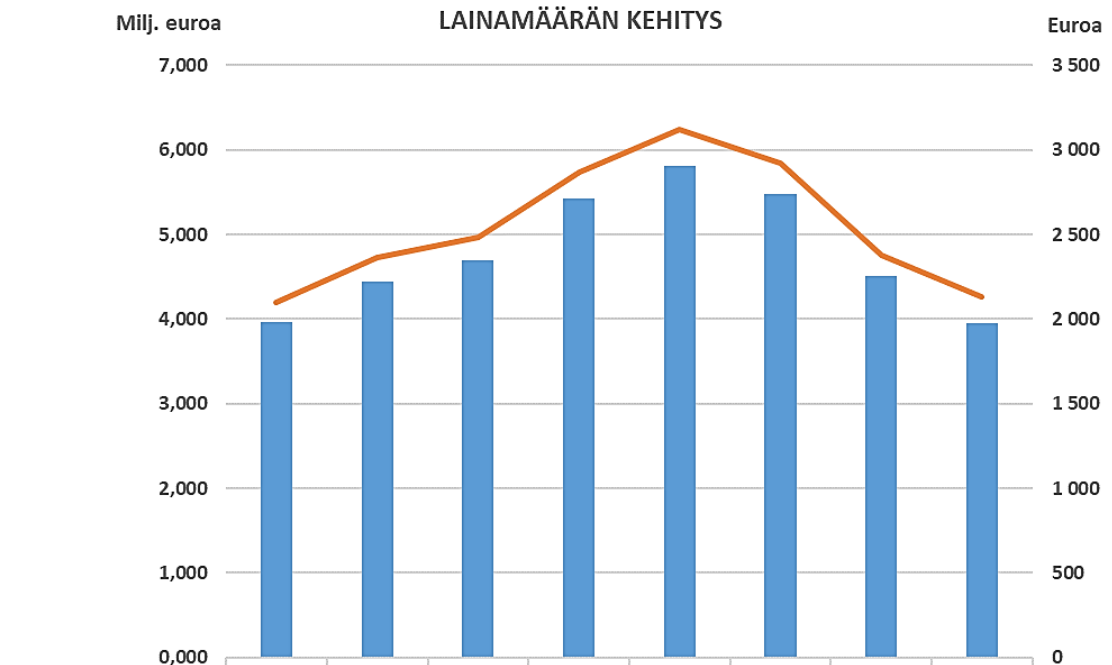

	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Lainakanta, milj. €	3,966	4,438	4,695	5,426	5,812	5,478	4,510	3,953
€/asukas	2 098	2 363	2 482	2 868	3 121	2 923	2 380	2 130

Kokonaistulot ja –menot

1 000 €	**2018**	**2017**
TULOT		
Toiminta		
Toimintatuotot	2 808	2 730
Verotulot	6 362	6 203
Valtionosuudet	8 604	8 824
Korkotuotot	46	0
Muut rahoitustuotot	599	539
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-48	0
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	97	2 142
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	109	0
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0	16
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	50	0
Oman pääoman lisäykset	0	0
Kokonaistulot yhteensä	18 626	20 453
MENOT		
Toiminta		
Toimintakulut	17 628	16 897
- Valmistus omaan käyttöön	0	0
Korkokulut	50	59
Muut rahoituskulut	204	189
Tulorahoituksen korjauserät	0	0
Investoinnit		
Investointimenot	523	2 514
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	85	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	608	608
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	363
Oman pääoman vähennykset		
Kokonaismenot yhteensä	19 098	20 631

Täsmäytys:
Kokonaistulot - Kokonaismenot = 18 626 - 19 098 = - 472
Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset = - 112 - 360 = - 472

Kokonaistulojen ja -menojen analysointi:
Vuoden 2018 kokonaistulot olivat 18,6 milj. euroa ja kokonaismenot 19,1 milj. euroa.
Kokonaistulot pienenivät edellisvuodesta 1,8 milj. euroa johtuen erityisesti siitä, että vuonna 2017 investointien rahoitusosuuteen sisältyi Kilpisjärven monitoimitalon rahoitusosuus. Kokonaistulojen pienentymiseen vaikutti myös valtionosuuden määrän vähentyminen 0,2 milj. eurolla.
Kokonaismenot pienenivat 1,5 milj. eurolla siitä huolimatta, että toimintakulut kasvoivat 0,7 milj. euroa. Kokonaismenojen pienentyminen johtuu investointimenojen ja lainojen lyhennysten vähentymisestä.

Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.
Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.
Konsernituloslaskelmassa esitetään yhdistelmä kunnan ja sen tytär-, osakkuus- ja omistusyhteysyhteisöistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä. Konsernituloslaskelma ja siitä esitettävät tunnusluvut kuvaavat kuntakonsernin tulorahoituksen riittävyyttä ja toiminnan taloudellista tulosta.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltyt yhteisöt	**Yhdistely konsernitilinpäätökseen**	
	Yhdistelty (kpl)	**Ei yhdistelty (kpl)**
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	6	-
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	3	-
Muut yhtiöt	-	-
Osuuskunnat	-	-
Yhdistykset	-	-
Säätiöt	-	-
Kuntayhtymät	4	-
Osakkuusyhteisöt	1	-
Muut omistusyhteysyhteisöt	-	-
Yhteensä	14	

Konsernin toiminnan ohjaus

Kunnan konserniohjeessa on määritelty konserniohjeen tarkoitus ja tavoite, soveltamisala, ohjeen sitovuus, konsernijohto ja toimielinten toimivallanjako sekä konserniyhtiöiden johtaminen ja hallinto. Konserniohje sisältää mm. tytäryhteisöjen neuvotteluvelvoitteet, konsernirapportoinnin sekä tarkastusta ja valvontaa koskevat velvoitteet. Konserniohjeessa linjataan hankintoja, henkilöstöpolitiikkaa, riskienhallintaa ja tietoturvapolitiikkaa, konsernipalveluita sekä tiedotusta. Konserniohjeen mukaan kunnanvaltuusto määrittelee kunnan tavoitteet ja sen mukaiset kunnan omistajapolitiikan linjaukset sekä päättää kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden ja yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista.
Enontekiön kuntakonsernin konsernijohdolla tarkoitetaan kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa.
Konserniohjeen mukaan kunnanhallitus on nimennyt yhtiökokousedustajat ja antanut yhtiökokousedustajille ohjeita mm. hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan valinnasta sekä kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta tärkeimpiin käsiteltäviin asioihin.
Konsernin toiminnan ohjaamista tulee edelleen kehittää kunnassa mm. raportoinnin, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Konsernirakenteen muutokset

Konsernirakenne muuttui 1.1.2018 siten, että Kiinteistö Oy Ounasmajat jakaantui kahdeksi yhtiöksi: Kiinteistö Oy Ounasmajat ja As. Oy Enontekiön puistomäentie 4-6. Muonion-Enontekiön terveydenhuollon kuntayhtymän toiminta päättyi vuoden 2018 lopussa.

Kunnan tytäryhteisöjen ja osakkuusyhteisön vuoden 2018 tulokset

1 000 euroa	2018	2017
Tytäryhteisöt		
As. Oy Enontekiön Saanansäde 4	0	0
As. Oy Enontekiön Puistomäentie	0	
As. Oy Jussaeno	0	0
Enontekiön Kehitys Oy	-14	-63
Enontekiön Sähkö Oy	74	110
Enontekiön Vesihuolto Oy	0	-7
Kiint. Oy Enontekiön kunnan asunnot	52	-16
Kiint. Oy Enontekiön Virastotalo	0	-3
Kiint. Oy Ounasmajat	17	0
Osakkuusyhteisöt		
Kyrön Vesihuolto Oy	-23	5

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kuntakonsernin tulevaisuuden haasteet ovat suuria mm. sähköyhtiön ja kiinteistöyhtiöiden investointien osalta.

Enontekiön Sähkö Oy:n investointitarpeet ovat suuret, koska aikaisempina vuosina verkoston riittävää saneerausta ei ole tehty. Kunta on kunnanjohtajan johdolla selvittänyt sähköyhtiön tulevaisuutta ja mahdollisuutta saada valtion tukea sähköverkon investointeihin. Eduskunta on hyväksynyt 13.3.2019 vuoden 2019 lisätalousarviossa sähköhuollon varmistamiseksi valtiontuen (arviomääräraha), siten, että vuonna 2019 saa sitoutua enintään 7 miljoonalla eurolla Enontekiön Sähkö Oy:n nykyisen vastuualueen sähköverkon korvausinvestointien tukemiseen tilanteessa, jossa Enontekiön kunta ei omista suoraan tai välillisesti Enontekiön Sähkö Oy:tä. Kunnanvaltuusto teki 8.5.2019 periaatepäätöksen sähköyhtiön myymisestä. Valmistelun jälkeen kunnanhallitus tuo myynnin valtuuston päätettäväksi.

Enontekiön Vesihuolto Oy:n merkittävät investointihankkeet ovat Kilpisjärven vesi- ja viemäriverkoston uudistaminen ja Hetan jätevedenpuhdistamon suunnitteleminen ja rakentaminen. Suunnitelmat ja esisuunnitelmat sekä budjetit ovat olemassa. Tässä vaiheessa n. 3,2 miljoonan euron investointien suorittaminen on mahdotonta.
Kiinteistö Oy Enontekiön asuntojen kunnostustöiden painopistealueet ja etenemisjärjestys tehdään jo laaditun kuntokartoituksen perusteella. Suunnittelutyötä jatkettiin vuoden 2018 aikana. Suunnittelutyön lähtökohtana on asettaa sellaiset kunnostustyöt etusijalle, joilla on mahdollisimman suuri vaikutus ennalta arvaamattomien vahinkojen syntymisen vähentämiseen, jotta käyttöaste pysyy jatkossakin vähintään nykytasolla. Tulevien kunnostustöiden rahoituksen varmistamiseksi vuokriin kohdistuu jatkossakin korotuspaineita.

Enontekiön Kehitys Oy:n omistamien kiinteistöjen ylläpito ja tarvittavat remontoinnit vaikuttavat yhtiön taloudelliseen tilanteeseen. Selvitystyö kiinteistöjen tulevaisuudesta on tehty ja esitykset yhtiön tulevaisuudesta tulevat päätöksentekoon lähiaikana.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toi-

minta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Toimivallan ja vastuunjako konserniohjauksessa

Kunnan konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Konserniohjeen mukaan mm. kunnanhallitus antaa ohjeet yhtiökokouksessa tai vastaavissa elimissä kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin ja seuraa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaisemistaan epäkohdista.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kunnanhallitus on vuoden 2018 ohjannut yhtiöitä erillisellä päätöksellä. Enontekiön kunnan konserniyhtiöiden hallituksiin on nimetty kunnanhallituksen jäseniä, jotka voivat ohjata ja valvoa toimintaa yhtiössä niin, että se vastaa omistajan tahtoa. Konserniohjeen mukaan kunnanhallitus on nimennyt yhtiökokousedustajat ja antanut yhtiökokousedustajille ohjeita mm. hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan valinnasta sekä kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta tärkeimpiin käsiteltäviin asioihin.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Valtuusto on asettanut kuntakonsernin tavoitteet kunnan talousarviossa 2018 ja tavoitteiden toteutuminen on selostettu aikaisemmin toimintakertomuksessa.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Tytäryhtiöiden toimintaa ja taloutta on seurattu yhtiöiden toimittamien seurantaraporteista ja keskusteluin yhtiöiden toimitusjohtajien kanssa. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajia on kuultu tarvittaessa kunnanhallituksen kokouksissa ja valtuustoseminaareissa.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja –palveluiden käyttö

Konserniohje sisältää ohjeistusta keskitetyistä konsernitoiminnoista mm. hankinnoista ja henkilöstöpolitiikasta.
Konsernipalveluilla tarkoitetaan palveluja, jotka konserniyhteisö tuottaa keskitetysti muille konserniyhteisöille. Tällaisia palveluja voivat olla mm. toimitila- ja kiinteistöpalvelut, taloushallinnon palvelut, tietohallinnon palvelut ja muut hallinnon palvelut ja arkistointi sekä monistus- ja painatuspalvelut.
Kunta tuottaa kaikille kunnan määräämisvallassa oleville yhtiöille taloushallinnon palveluja, osittain toimitilapalveluja, tietohallinnon palveluita ja kopiointipalvelua. Hinnoittelu tapahtuu omakustannusperiaatteella.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Kukin tytäryhtiö vastaa riskien kartoittamisesta, vahinkojen ehkäisemisestä ja vakuuttamisesta. Kunta on kilpailuttanut vakuutukset ja yhtiöt arvioivat vakuutustarpeensa ja tekevät vakuutussopimukset vakuutusyhtiöiden kanssa.
Riskien arviointi ja toimenpiteet niiden hallitsemiseksi ja vakuuttamiseksi ovat yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla.

Yhtiöiden toimitusjohtajilta saadun tiedon mukaan mm. tilaukset, laskujen tarkastus ja maksatus, tilinkäyttöoikeudet, vakuutukset on asianmukaisesti hoidettu yhtiöissä.

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA

1 000 €	2018	2017	
Toimintatuotot	8 772	4 225	*
Toimintakulut	-22 484	-17 496	*
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	-11	2	
Toimintakate	**-13 724**	**-13 269**	
Verotulot	6 362	6 203	
Valtionosuudet	8 604	8 824	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	16	16	
Muut rahoitustuotot	656	617	
Korkokulut	-137	-173	
Muut rahoituskulut	-212	-195	
Vuosikate	**1 564**	**2 022**	
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 111	-1 136	
Arvonalentumiset	0	-41	
Satunnaiset erät	0	-22	
Tilikauden tulos	**453**	**824**	
Tilinpäätössiirrot	10	-11	
Tilikauden verot	-23	0	
Laskennalliset verot	-1	-3	
Vähemmistöosuudet	0	0	
Tilikauden ylijäämä	**439**	**809**	

* Toimintatuottojen ja -kulujen oikaistut vuoden 2017 vertailuluvut ovat: toimintatuotot 9 061 ja toimintakulut - 22 332. Oikaistu Toim.kulut/Toim.tuotot -tunnusluku on 41 %. Oikaisu johtuu eliminointivirheestä vuonna 2017.

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	39	24	*
Vuosikate/Poistot, %	141	172	
Vuosikate, €/asukas	843	1 067	
Asukasmäärä	1 856	1 895	

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

=100 * Toimintatuotot / Toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista

=100 * Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + Arvonalentumiset)

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

1 000 €	**2018**	**2017**
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 564	2 022
Satunnaiset erät	0	-22
Tilikauden verot	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	54	16
	1 618	2 017
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 018	-2 967
Rahoitusosuudet investointimenoihin	87	2 153
Pysyvien vastaavien hyödyk. luovutustulot	187	51
	-744	-764
Toiminnan ja investointien rahavirta	**874**	**1 253**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-85	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	16
	-85	16
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 012	-987
Lyhytaikaisten lainojen muutos	47	-342
	-965	-1 329
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	1	16
Vaihto-omaisuuden muutos	-7	48
Saamisten muutos	701	975
Korottomien velkojen muutos	-214	-1 902
	481	-863
Rahoituksen rahavirta	**-568**	**-2 176**
Rahavarojen muutos	**305**	**-923**
Rahavarat 31.12.	2 270	1 956
Rahavarat 1.1.	1 965	2 879
	305	**-923**

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, 1 000 €	-54	-1 409
Investointien tulorahoitus, %	168	248
Lainanhoitokate (>2 hyvä, 1-2 tyydyttävä, <1 heikko)	1,5	1,9
Kassan riittävyys, pv	33	33

KONSERNITASE

1 000 €	31.12.2018	31.12.2017	
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	52	54	
Muut pitkävaikutteiset menot	212	317	
Ennakkomaksut	31	30	
	295	401	
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	676	671	
Rakennukset	11 169	11 169	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 172	7 259	
Koneet ja kalusto	374	355	
Muut aineelliset hyödykkeet	7	8	
Ennak.maks. ja kesk.eräiset hankin.	90	76	
	19 487	19 539	
Sijoitukset			
Osakkuusyhteisöosuudet	41	53	***
Muut osakkeet ja osuudet	2 563	2 644	***
Muut lainasaamiset	166	116	
Muut saamiset	0	0	
	2 771	2 814	
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	22 553	22 755	
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	181	188	
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	242	236	
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset	41	22	***
Lyhytaikaiset saamiset	1 851	1 475	
	1 892	1 497	
Rahat ja pankkisaamiset	2 270	1 956	
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	4 404	3 689	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**27 138**	**26 632**	

KONSERNITASE

1 000 €	31.12.2018	31.12.2017
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	6 093	6 093
Arvonkorotusrahasto	585	585
Muut omat rahastot	1 848	1 627
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 494	590
Tilikauden ylijäämä	439	810
	10 459	9 705
VÄHEMMISTÖOSUUDET	259	417
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0	0
Muut pakolliset varaukset	572	539
	572	539
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	225	235
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	7 751	8 767
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	2 545	2 505
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 678	1 630
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	3 648	2 835
	15 622	15 736
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**27 138**	**26 632**

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

Konsernin omavaraisuusaste, %	39	38	
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	66	82	*
Konsernin velat ja vastuut pros. käyttötuloista, %	67	83	**
Konsernin kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	1 934	1 400	
Konsernin kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 042	739	
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	9 429	10 397	
Konsernin lainat 31.12., €/asukas	5 080	5 487	
Konsernin lainasaamiset, 1 000 €	166	116	
Asukasmäärä	1 856	1 895	

* Oikaistu vuoden 2017 prosentti on 65

** Oikaistu vuoden 2017 prosentti on 66

*** Vuoden 2017 vertailuluvussa on oikaistu osakkuusyhteisöä koskenut tiliöintivirhe.

Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapaino

Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kunnanhallitus esittää tilikauden 181.015,12 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa: Tilikauden ylijäämä siirretään taseen tilikauden ylijäämä -tilille.

Talouden tasapaino

Konsernitason kriisikuntakriteerien osalta uutta arviointimenettelyä sovelletaan konsernitilinpäätöksiin kertyneisiin alijäämiin ja konsernitilinpäätöksistä laskettaviin tunnuslukuihin (kuntalaki 148.4 §). Konsernitason kriisikuntamenettely edellyttää konsernitilinpäätöksiä kaikilta kunnilta.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä ns. kriisikuntamenettelyä koskevat säännökset on siirretty kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetusta laista uuteen kuntalakiin.

Uuden kuntalain (118 §) mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos
- kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää määräajassa – Taseessa ei alijäämää
- kunnan konsernitaseeseen on kertynyt alijäämää viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa asukasta kohden TAI
-kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena peräkkäisenä vuotena täyttäneet kaikki laissa säädetyt raja-arvot, jotka ovat:
1. kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;
2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti;
3. asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
4. kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Enontekiön kuntakonserni ei täytä eo. mukaisesti arviointimenettelyn kriteerejä. Tästä huolimatta konsernin taloudelliset haasteet ovat suuria mm. investointitarpeiden takia kuten konsernin toimintakertomuksen osalta käy ilmi. Kunnan on edelleen panostettava kestävään talouteen ja mietittävä keinoja tähän.

Mahdollisia toimenpiteitä kestävään talouteen:
-Kuntakonsernin strateginen johtaminen.
-Pidetään Enontekiö viihtyisänä, elinvoimaisena ja yrittäjäystävällisenä kuntana uusien kuntalaisten ja yrittäjien saamiseksi kuntaan.
-Kunnan myönteisen hengen, imagon ja kuntamarkkinoinnin kehittäminen
- Edunvalvontaa tehdään eri sidosryhmiin.
- Kunnan henkilöstötyön prosessien kehittäminen, henkilöstön osaamisen kehittäminen ja työhyvinvoinnin kehittäminen
-Henkilöstön toimenkuvia tarkastellaan tarpeen mukaan.
-Henkilöstön luonnollista poistumaa käytetään hyväksi mahdollisuuksien mukaan ja toimenkuvia tarkastellaan mm. eläköitymisten yhteydessä.
-Kunnan talouden ja toimintojen pitkäjänteinen suunnittelu ja kestävä talous ml. talouden ennakoinnin kehittäminen.
- Kuntaorganisaation prosessien toimivuutta sekä osaamista kehitetään edelleen.
- Tuetaan ideakulttuuria ja haetaan uusia ratkaisuja ja kokeillaan asioita rohkeasti.
- Kustannustietoisuutta parannetaan koko kuntaorganisaatiossa ml. koko henkilöstö.
- Toimintojen ulkoistaminen perustellusta syystä ja suunnitelmallisesti sekä sitä kautta alueen yrittäjille mahdollisuuksien tarjoaminen
- Hankinnat toteutetaan tehokkaasti ja suunnitelmallisesti siten, että paikallisilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua tarjouskilpailuihin.
- Kunta jatkaa tonttien myymistä, kaavoittamista sekä kaavoitus- ja maankäyttösopimusten tekemistä.
- Veroprosentteja tarkastellaan tarvittaessa. Kiinteistöveron piiriin kuulumattomien kiinteistöjen tarkastustoiminta toteutetaan.
- Maksujen ja taksojen vuotuiset tarkistukset tehdään.

Talousarvion toteutuminen

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMISVERTAILU TOIMIALOITTAIN

KÄYTTÖTALOUS	TA 2018	TA 2018	TA 2018	Toteuma	Poikkeama *		TP
1 000 €	Alkuper.	Muutokset	Muutettu	2018	€	%	2017
HALLINTO							
Toimintatuotot	**326**	**0**	**326**	**380**	**54**	**16 %**	**337**
Henkilöstökulut	-902	0	-902	**-886**	16	2 %	-818
Palvelujen ostot	-463	0	-463	-356	107	23 %	-413
Muut toimintakulut	-248	0	-248	-275	-27	-11 %	-252
Toimintakulut	**-1 613**	**0**	**-1 613**	**-1 517**	**96**	**6 %**	**-1 483**
TOIMINTAKATE	**-1 286**	**0**	**-1 286**	**-1 137**	**150**	**12 %**	**-1 146**
VIESTINTÄ							
Toimintatuotot	**24**	**0**	**24**	**9**	**-15**	**-61 %**	**0**
Henkilöstökulut	-22	0	-22	**-35**	-13	-60 %	-4
Palvelujen ostot	-88	0	-88	-55	33	38 %	-1
Muut toimintakulut	-4	0	-4	-12	-8	-225 %	-2
Toimintakulut	**-114**	**0**	**-114**	**-102**	**12**	**10 %**	**-6**
TOIMINTAKATE	**-90**	**0**	**-90**	**-93**	**-3**	**-3 %**	**-6**
KEHITTÄMINEN JA ELINVOIMA							
Toimintatuotot	**76**	**0**	**76**	**104**	**28**	**37 %**	**50**
Henkilöstökulut	-186	0	-186	**-179**	7	4 %	-34
Palvelujen ostot	-292	0	-292	-304	-12	-4 %	-446
Muut toimintakulut	-58	0	-58	-38	20	35 %	-16
Toimintakulut	**-536**	**0**	**-536**	**-521**	**15**	**3 %**	**-496**
TOIMINTAKATE	**-460**	**0**	**-460**	**-417**	**43**	**9 %**	**-445**
INFRASTRUKTUURI							
Toimintatuotot	**921**	**0**	**921**	**1 054**	**133**	**14 %**	**930**
Henkilöstökulut	-676	0	-676	**-556**	120	18 %	-559
Palvelujen ostot	-505	0	-505	-562	-57	-11 %	-509
Muut toimintakulut	-412	0	-412	-547	-136	-33 %	-457
Toimintakulut	**-1 592**	**0**	**-1 592**	**-1 665**	**-73**	**-5 %**	**-1 525**
TOIMINTAKATE	**-671**	**0**	**-671**	**-611**	**60**	**9 %**	**-595**
OPETUS							
Toimintatuotot	**357**	**0**	**357**	**440**	**83**	**23 %**	**495**
Henkilöstökulut	-2 328	0	-2 328	**-2 342**	-14	-1 %	-2 371
Palvelujen ostot	-586	0	-586	-638	-52	-9 %	-584
Muut toimintakulut	-282	0	-282	-320	-38	-13 %	-376
Toimintakulut	**-3 197**	**0**	**-3 197**	**-3 300**	**-103**	**-3 %**	**-3 332**
TOIMINTAKATE	**-2 840**	**0**	**-2 840**	**-2 860**	**-20**	**-1 %**	**-2 837**

KÄYTTÖTALOUS	TA 2018	TA 2018	TA 2018	Toteuma	Poikkeama *		TP
1 000 €	Alkuper.	Muutokset	Muutettu	2018	€	%	2017
VARHAISKASVATUS							
Toimintatuotot	**71**	**0**	**71**	**132**	**61**	**87 %**	**116**
Henkilöstökulut	-690	0	-690	**-734**	-44	-6 %	-681
Palvelujen ostot	-104	0	-104	-109	-4	-4 %	-109
Muut toimintakulut	-77	0	-77	-78	-1	-2 %	-100
Toimintakulut	**-871**	**0**	**-871**	**-921**	**-49**	**-6 %**	**-890**
TOIMINTAKATE	**-800**	**0**	**-800**	**-788**	**12**	**2 %**	**-774**
KULTTUURI							
Toimintatuotot	**68**	**0**	**68**	**74**	**6**	**9 %**	**75**
Henkilöstökulut	-125	0	-125	**-116**	9	7 %	-129
Palvelujen ostot	-82	0	-82	-96	-15	-18 %	-80
Muut toimintakulut	-49	0	-49	-54	-5	-10 %	-42
Toimintakulut	**-256**	**0**	**-256**	**-267**	**-11**	**-4 %**	**-251**
TOIMINTAKATE	**-188**	**0**	**-188**	**-193**	**-5**	**-3 %**	**-176**
VAPAA-AIKA							
Toimintatuotot	**36**	**0**	**36**	**33**	**-2**	**-6 %**	**52**
Henkilöstökulut	-137	0	-137	**-98**	39	28 %	-92
Palvelujen ostot	-104	0	-104	-92	11	11 %	-82
Muut toimintakulut	-85	0	-85	-72	13	16 %	-72
Toimintakulut	**-326**	**0**	**-326**	**-262**	**63**	**19 %**	**-245**
TOIMINTAKATE	**-290**	**0**	**-290**	**-229**	**61**	**21 %**	**-194**
PERUSTURVA							
Toimintatuotot	**698**	**0**	**698**	**580**	**-118**	**-17 %**	**675**
Henkilöstökulut	-2 135	0	-2 135	**-2 277**	-142	-7 %	-2 135
Palvelujen ostot	-5 988	-435	-6 423	-6 276	147	2 %	-6 023
Muut toimintakulut	-479	0	-479	-520	-41	-9 %	-511
Toimintakulut	**-8 603**	**-435**	**-9 038**	**-9 073**	**-36**	**0 %**	**-8 669**
TOIMINTAKATE	**-7 904**	**-435**	**-8 339**	**-8 493**	**-154**	**-2 %**	**-7 994**
KUNTA YHTEENSÄ							
Toimintatuotot	**2 577**	**0**	**2 577**	**2 808**	**230**	**9 %**	**2 730**
Henkilöstökulut	-7 201	0	-7 201	-7 224	-23	0 %	-6 823
Palvelujen ostot	-8 212	-435	-8 647	-8 488	159	2 %	-8 247
Muut toimintakulut	-1 694	0	-1 694	-1 916	-222	-13 %	-1 828
Toimintakulut	**-17 108**	**-435**	**-17 543**	**-17 628**	**-86**	**0 %**	**-16 897**
TOIMINTAKATE	**-14 530**	**-435**	**-14 965**	**-14 820**	**145**	**1 %**	**-14 168**

* Toteuma 2018 - TA 2018 muutettu

+ tulojen ylitys / menojen alitus

- tulojen alitus / menojen ylitys

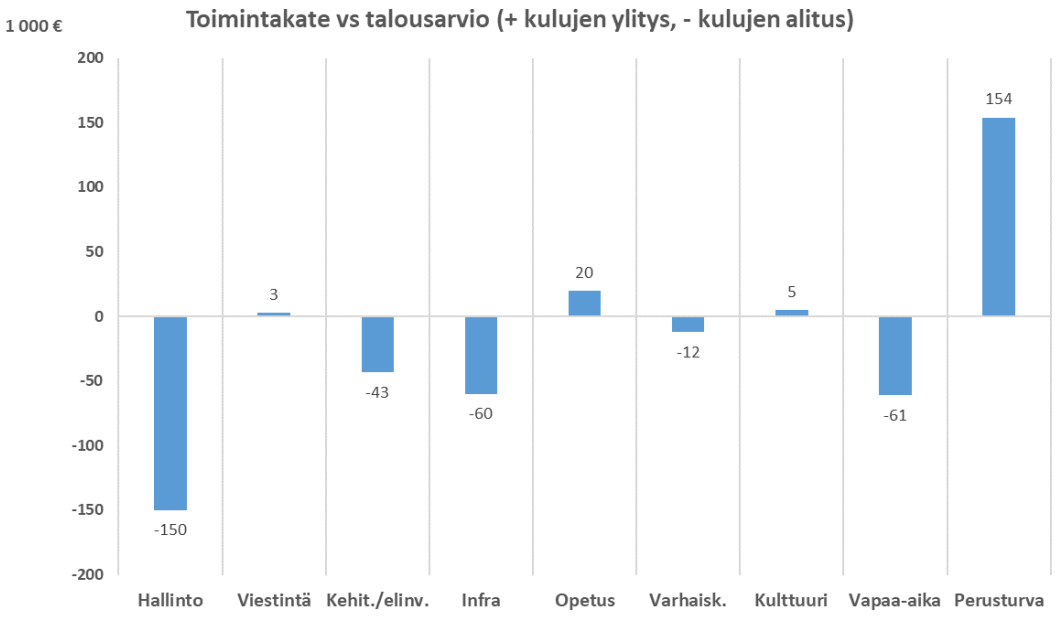
1 000 €
Toimintakate vs talousarvio (+ kulujen ylitys, - kulujen alitus)
200
150
100
50
0
-50
-100
-150
-200
-150
3
-43
-60
20
-12
5
-61
154
Hallinto
Viestintä
Kehit./elinv.
Infra
Opetus
Varhaisk.
Kulttuuri
Vapaa-aika
Perusturva

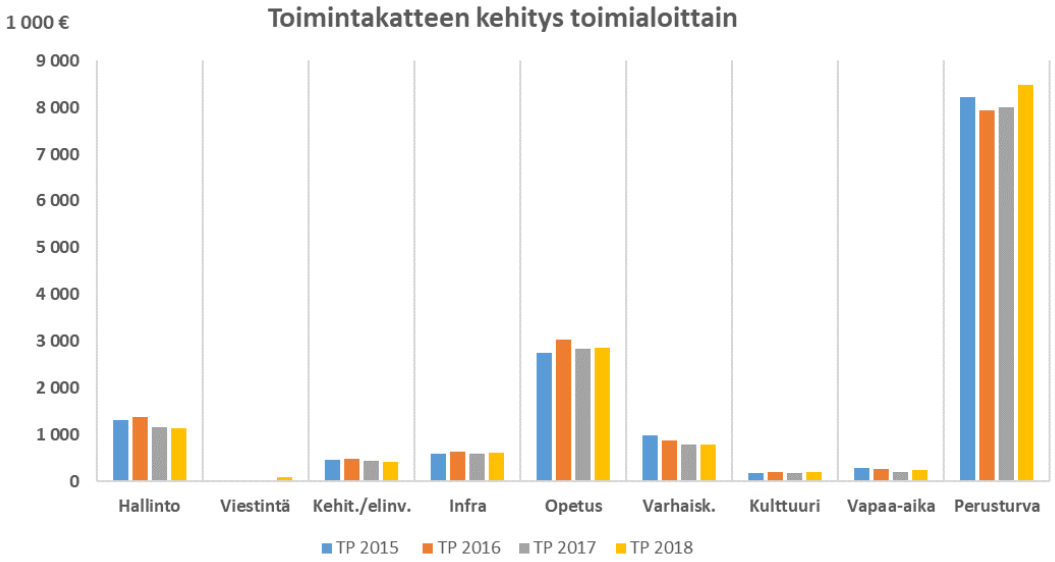
1 000 €
Toimintakatteen kehitys toimialoittain
9 000
8 000
7 000
6 000
5 000
4 000
3 000
2 000
1 000
0
Hallinto
Viestintä
Kehit./elinv.
Infra
Opetus
Varhaisk.
Kulttuuri
Vapaa-aika
Perusturva
TP 2015
TP 2016
TP 2017
TP 2018

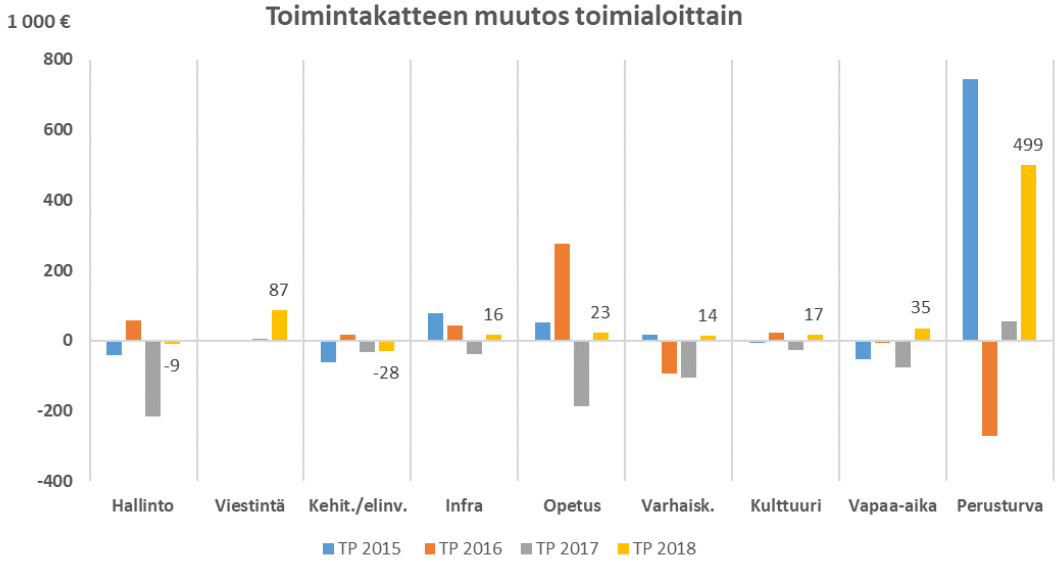
1 000 €
Toimintakatteen muutos toimialoittain
800
600
400
200
0
-200
-400
-9
87
-28
16
23
14
17
35
499
Hallinto
Viestintä
Kehit./elinv.
Infra
Opetus
Varhaisk.
Kulttuuri
Vapaa-aika
Perusturva
TP 2015
TP 2016
TP 2017
TP 2018

KUNTAKONSERNIN YHTEISET TAVOITTEET 2018

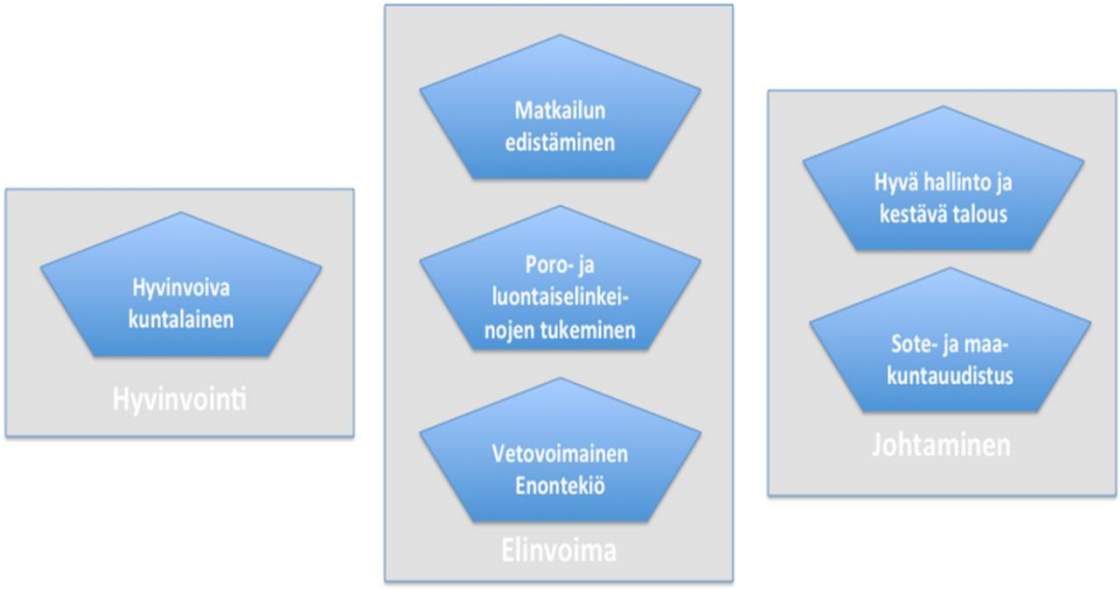

Yksilöidyt tavoitteet ja mittarit sekä vastuut

1. HYVINVOINTI

Tavoite	Mittari	Toteuma 2018	Vastuutahot
1.1 Hyvinvoiva kuntalainen - Riittävä toimeentulo - Osallisuuden kokeminen - Riittävät peruspalvelut suomenkielellä ja saamenkielellä - Yhteishengen, myönteisen ilmapiirin vahvistaminen ja paikallisidentiteetin vahvistaminen - Aktiivisiin ja terveellisiin elämäntapoihin kannustaminen (kulttuuri, liikunta jne.)	Hyvinvointikysely Perusterveydenhuo lto LSHP:ssa	Hyvinvointikysely tehty. Perusterveydenhuo llon järjestämis-vastuu on LSHP:ssä.	Luottamushenki-löt ja toimielimet Vastuuviranhalti-jat Kuntakonsernin yhtiöt

2. ELINVOIMA

Tavoite	Mittari	Toteuma 2018	Vastuutahot
2.1 Matkailun edistäminen - Revontuli-brändin tunnettavuus lisääntyy - Enontekiön vetovoimaisuus luontomatkailukohteena paranee (mm. yhteismarkkinointi) - Yritysmyönteinen kunta - Matkailijoiden määrä kasvaa - Yhteistyö naapurikuntien kanssa	Elinvoimakysely Matkailijoiden määrä kasvu + 1 %	Hyvinvointikysely ml. elinvoimakysely on tehty. Matkailijamäärä on kasvanut 8,1 % edellisvuodesta (rekisteröidyt yöpymiset).	Luottamushenkilö t ja toimielimet Vastuuviranhaltija t Kuntakonsernin yhtiöt

Tavoite	Mittari	Toteuma 2018	Vastuutahot
2.2 Poro- ja luontaiselinkeinojen tukeminen - Poro- ja luontaiselinkeinoja kehitetään yhteistyössä paliskuntien ja luontaiselinkeinon harjoittajien kanssa - Porotuotteiden ja luonnontuotteiden tunnettavuus ja jalostusaste paranee - Lähiruokaa saadaan kuntalaisten ja	Elinvoimakysely Vuosittainen keskustelutilaisuus	Hyvinvointikysely ml. elinvoimaky-sely on tehty. Keskusteluja on käyty mm. paliskuntien	Luottamushenkilö t ja toimielimet Vastuuviranhaltija t Kuntakonsernin yhtiöt

matkailijoiden pöytiin		poroisäntien kanssa.	

Tavoite	Mittari	Toteuma 2018	Vastuutahot
2.3 Vetovoimainen Enontekiö - Ympäristö houkuttelee asukkaita ja matkailijoita puoleensa - Saavutettavuutta parannetaan - Enontekiön hyvä maine tunnetaan - Yhteistyö naapurikuntien kanssa	Elinvoimakysely Vuosittainen keskustelutilaisuus Tilaisuudet Koutokeinon, Storfjordin ja Muonion kanssa	Hyvinvointikysely ml. elinvoimakysely on tehty. Keskustelutilaisuus on käyty em. tahojen kanssa.	Luottamushenkilöt ja toimielimet Vastuuviranhaltijat Kuntakonsernin yhtiöt

3. JOHTAMINEN

Tavoite	Mittari	Toteuma 2018	Vastuutahot
3.1 Sote- ja maakuntauudistus - Suunnitelma - Henkilöstö - Kiinteistöt - Sopimukset	Itsearvio	Riittävällä tasolla suunniteltu	Luottamushenkilöt ja toimielimet Vastuuviranhaltijat Kuntakonsernin yhtiöt

Tavoite	Mittari	Toteuma 2018	Vastuutahot
3.2 Hyvä hallinto ja kestävä talous - Edunvalvonta suunniteltu - Hyvinvointi ja elinvoimaprosessit kuvattu ja käytössä - Kuntakonsernia johdetaan ennakoivasti - Ennakoiva ja kestävä kuntakonsernin talous - Byrokratian vähentäminen	Asiakaspalaute Edunvalvontasuunnitelma Uutta toimintamallia kehitetty Kunnallisvalitusten ja kanteluiden määrä sekä näistä saadut päätökset kunnalle myönteisiä Vuosikate kattaa vähintään (netto)investoinnit Kuntakonsernin velkamäärä ei kasva Pysytään talousarvioraamissa Kriisikuntakriteerit eivät täyty	Ei palautetta. Edunvalvontasuunnitelma on tehty. Uutta toimintamallia on kehitetty mm. toimielintyöskentely, keskustelut luottamushenkilöiden kanssa. Yksi kunnalle myönteinen kunnallisvalituspäätös hallinto-oikeudesta (Osuuspankin kiinteistö). Kanteluiden päätökset ovat olleet pääosin kunnalle myönteisiä. Vuosikate kattoi nettoinvestoinnit. Konsernin velkamäärä laski n. 1 milj. euroa. Kriisikuntakriteerit eivät täyty.	Luottamushenkilöt ja toimielimet Vastuuviranhaltijat Kuntakonsernin yhtiöt

Kunnanhallitus

Hallinto

Toimialan tehtävä

- Vastaa kuntakonsernin johtamisesta, kunnanhallituksen asioiden valmistelusta, esittelystä ja käytännön täytäntöönpanosta, suhdetoiminnan hoitamisesta ja elinvoimajohtamisesta sekä viestinnästä (kunnanjohtaja).
- Järjestää kunnan hallintopalvelut kunnalle ja osin tytäryhtiöille.
- Antaa hallinnollisia palveluja kunnan eri toimialoille ja tarvittaessa neuvoo eri yksikköjä niille kuuluvien tehtävien hoitamisessa, vastaa taloussuunnittelusta, taloudenhoidosta, henkilöstöasioista, ICT-palveluista ja vaaleista.

1. HYVINVOINTI

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
1.1 Hyvinvoiva kuntalainen - Hallinnon palvelut ovat kuntalaisten saatavilla - Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet ovat kuntalain vaatimalla tasolla	Hyvinvointikysely	Hyvinvointikysely toteutettiin v. 2018.	Konserninjohto Kunnanjohto Hallinto toimiala

2. ELINVOIMA

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.1 Matkailun edistäminen - Matkailuun liittyvien asioiden valmistelu, päätöksenteko ja täytäntöönpano	Elinvoimakysely Palaute kunnanhallitukselta ja –valtuustolta	Hyvinvointikysely (ml. elinvoima) toteutettiin v. 2018 Palautetta ei ole saatu.	Kunnanjohtaja Hallintojohtaja Kehittäminen ja elinvoima

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.2 Poro- ja luontaiselinkeinojen tukeminen - Poro- ja luontaiselinkeinoihin liittyvien asioiden valmistelu, päätöksenteko ja täytäntöönpano - Lähiruoan lisääminen ruokahuollossa ja saatavuuden parantaminen - Keskuskeittiön elintarvikehankinnoista 20 % lähiruokaa	Elinvoimakysely Palaute kunnanhallitukselta ja –valtuustolta -Lähiruoan osuus keskuskeittiön elintarvikehankinnoista	Hyvinvointikysely (ml. elinvoima) toteutettiin v. 2018 Palautetta ei ole saatu. Lähiruoan osuus 19,25 % elintarvikehankinnoista.	Kunnanjohtaja Hallintojohtaja Vastaava emäntä Kehittäminen ja elinvoima

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.3 Vetovoimainen Enontekiö - Ketterä ja luotettava hallinto	Hyvinvointikysely Elinvoimakysely	Hyvinvointikysely (ml. elinvoima) toteutettiin v. 2018	Kunnanjohtaja Hallintojohtaja

3. JOHTAMINEN

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.1 Sote- ja maakuntauudistus - Systemaattinen edunvalvonta - Suunnitelmat tehty (henkilöstö, kiinteistöt, sopimukset) - Kuntastrategian toimeenpano-ohjelma	Edunvalvonta-suunnitelma Toimeenpano-ohjelma tehty 1.6.2018 Muut suunnitelmat	Edunvalvontasuunnitelma tehty. Toimeenpano-ohjelmaa ja muita suunnitelmia ei ole tehty.	Konsernijohto Kunnanjohto Kehittäminen ja elinvoima Toimialajohtajat

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.2 Hyvä hallinto ja kestävä talous - Toiminnan ja talouden suunnittelu- ja päätöksentekoprosessin kehittäminen - Kuntakonsernin kestävä talous - Hyvää hallintoa ja johtamistapaa noudatetaan kuntakonsernissa - Huoneentaulu ohjaa kaikkea toimintaa - Henkilöstön työhyvinvoinnin ja osaamisen ylläpitäminen ja parantaminen	Valtuuston päätös Toimiva valtuustokauden arviointijärjestelmä hyväksytty Konsernirakenteen tiivistäminen Asianhallintajärjestelmän käyttöönotto aloitettu Pysytään talousarviossa Hyvä hallinto- ja johtamistapa hyväksytty Enontekiö-konsernissa Tehty työhyvinvointisuunnitelmat toimipisteittäin ja tehtäväkuvat sekä käyty kehittämiskeskustelut	Arviointijärjestelmää ei ole valtuustossa hyväksytty. Konsernirakenteen tiivistämisestä on tehty selvitys. Asianhallintajärjestelmän käyttöönotto on aloitettu. Hallinto pysyi talousarviossa. Hyvä hallinto- ja johtamistapa on valmistelussa ja evästyskeskustelu on käyty kunnanhallituksessa. Työhyvinvointisuunnitelmat on tehty pääosin. Tehtäväkuvat on tehty pääosin ja kehittämiskeskustelut käyty.	Konsernijohto Kunnanjohto Toimialat

HENKILÖSTÖ

Vastuualue: HALLINTO	**TP 2015**	**TP 2016**	**TP 2017**	**TA 2018**	**TP 2018**
Vakinainen henkilöstö kokoaikaiset osa-aikaiset	13	8,30	15,4	16,4	16
Määräaikainen henkilöstö (ilman sijaisia ja palkkatuella palkattuja) kokoaikaiset osa-aikaiset				0,5	3
Yhteensä	13	8,30	15,4	16,9	19

*)Toimistosihteerit (ja määrärahat) siirretty toimialoille 1.1.2016

Tukipalvelut siirtyneet hallinnon alle 1.1.2017 alkaen. Keittiöhenkilöstö on hallinnon alla kokonaan ja siivoustoimen osalta vajaan yhden henkilötyövuoden verran. Muu siivoushenkilöstö on eri toimialojen talousarvioissa.

Lisäys 2018 Enontekiön ja Muonion kunnan yhteinen henkilöstökoordinaattori ja toimistosihteeri (mm. asiakirjahallinto)

Vuodet 2015-2016 ilman tukipalvelun henkilöstöä.

HALLINTO

TULOSLASKELMA	TA 2018	TA 2018	TA 2018	Toteuma	Poikkeama *		TP
1 000 €	Alkuper.	Muutokset	Muutettu	2018	€	%	2017
Toimintatuotot							
Myyntituotot	90	0	90	100	10	11 %	102
Maksutuotot	121	0	121	112	-9	-7 %	112
Tuet ja avustukset	69	0	69	112	43	63 %	73
Vuokratuotot	10	0	10	21	11	110 %	25
Muut toimintatuotot	36	0	36	35	-2	-5 %	25
Toimintatuotot yhteensä	**326**	**0**	**326**	**380**	**54**	**16 %**	**337**
Toimintakulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-685	0	-685	-714	-29	-4 %	-643
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-179	0	-179	-146	32	18 %	-152
Muut henkilösivukulut	-38	0	-38	-26	12	32 %	-23
Henkilöstökulut yhteensä	-902	0	-902	-886	16	2 %	-818
Palvelujen ostot	-463	0	-463	-356	107	23 %	-413
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-187	0	-187	-200	-12	-7 %	-182
Avustukset	0	0	0	0	0		-5
Vuokrakulut	-49	0	-49	-61	-12	-24 %	-51
Muut toimintakulut	-11	0	-11	-14	-3	-24 %	-15
Toimintakulut yhteensä	**-1 613**	**0**	**-1 613**	**-1 517**	**96**	**6 %**	**-1 483**
Toimintakate	**-1 286**	**0**	**-1 286**	**-1 137**	**150**	**12 %**	**-1 146**

* Toteuma 2018 - TA 2018 muutettu

+ tulojen ylitys / menojen alitus

- tulojen alitus / menojen ylitys

Analysointi

Talousarvioon nähden toimintakate alittui 150 t€, mitä selittää pääasiassa toimintuottoissa olevien tukien ja avustusten ylittyminen lähes 50 t€ (Aurora Arctic Drone ja pakolaiskoordinaattori) ja palveluostojen alittuminen noin 100 t€. Palveluostojen alittuminen johtuu siitä, että talousarvioon varattu 100 t€ määräraha kunnan yleiseen turvallisuuteen liittyen ei toteutunut. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintakate pysyi samalla tasolla, vaikka henkilöstökulut kasvoivatkin noin 70 t€. Muiden toimintakulujen osalta aiheutui nettona niin paljon säästöä yhdessä toimintatuottojen kasvun kanssa, että ne kompensoivat henkilöstökulujen kasvun. Henkilöstökuluja kasvatti uudet virat/tehtävät: henkilöstöjohtaja (50 %, 1.2.2018 alkaen), hallintosuunnittelija (1.6.2018 alkaen) sekä eläköityneen kirjanpitäjän ja pääkirjanpitäjä/cotrollerin palkkakulujen päällekkäisyys ajalla 1.6. - 31.10.2018.

Viestintä

Toimialan tehtävä

- ”Viestintä kuuluu kaikille”-asenteen kasvattaminen kunnassa
- Kunnanhallitus johtaa yhdessä kunnanjohtajan kanssa kunnan viestintää
- Viestinnän toimiala vastaa kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan alaisuudessa kunnan viestinnän suunnittelusta, kehittämisestä ja toimeenpanosta
- Tukee kuntakonsernin viestinnän suunnittelua ja toimeenpanoa
- Koordinoi Enontekiön kunnan toiminnan tiedottamisesta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille
- Vastaa toimialansa taloudellisesta tuloksesta
- Tukee avoimen ja vuorovaikutteisen viestinnän toimeenpanoa Enontekiön kunnassa

1.HYVINVOINTI

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
1.1 Hyvinvoiva kuntalainen - Läpinäkyvä päätöksenteko: Kuntalaiset ovat tietoisia valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien toiminnasta ja päätöksistä - Tietoisuus kunnan palveluista hyvä - Yhteisöllisyyden taso Enontekiöllä hyvä - Kuntalaisilla mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa	Pöytäkirjat ja uutiset verkossa Uutiset lehdissä Palvelut verkossa Kuntalaisfoorumi toiminnassa	-Riekko-tiedotuspalsta lehdessä -tiedotus some-kanavissa -tiedotus kuntalaisten osallistumismahdollisuuksista -kysymyksiin vastaaminen oman toimialan osalta somessa	Viestintä Valtuusto Kunnanhallitus Kunnanjohtaja Lautakunnat ja valmistelijat

2. ELINVOIMA

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.3 Matkailun edistäminen - Kunnan imagoon sopivan brändin tai brändien synnyttäminen Enontekiölle yhteistyössä yritysten kanssa - Markkinoi näkyvästi Enontekiön keskeisimmistä luontomatkailukohteista - Yhteisen portaalin tukemisen kehittäminen 2018 loppuun mennessä	Brändistä päätös Opasteet kunnossa Matkailutieto ja esitteet verkossa ja tuotteita Enontekiö video	-logouudistus, yrityksiä kuullen -kaamoskamera-näkyvyyskampanja -opasteet kouluille suunniteltu ja hankittu - Enontekiö-video toteutettu	Kunnanhallitus Viestintä Kehittäminen ja elinvoima

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.2 Poro- ja luontaiselinkeinojen tukeminen - Porotalouden merkityksestä viestitään - Luontaiselinkeinot ovat kansallisesti näkyviä - Yhteistyö paliskuntien ja luontaiselinkeinoharjoittajien kanssa	Tapaamiset ja yhteistyö paliskuntien ja yrittäjien kanssa Tiedotteiden ja uutisten määrä	-asiasta viestiminen kaikessa kuntamarkkinoinnissa esim. haastattelut - yhteistyömahdollisuuksien tarjoaminen paliskunnille	Viestintä Kehittäminen ja elinvoima Toimialat

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.3 Vetovoimainen Enontekiö - Enontekiön luonnon ja erityispiirteiden markkinointi - Asumis-, työskentely ja harrastusmahdollisuuksia tuodaan potentiaalisille kohderyhmille esille - Yhteistyö Lapin ja Tunturi-Lapin alueella - Yrittäjille houkutteleva Enontekiö	Markkinointisopimus yrittäjien kanssa laadittu Tiedotteiden ja uutisten määrä Vaikuttavuus-kysely Tonttien, asuntojen ym. digitaalinen karttasovellus toiminnassa 5/2017 Enontekiö video Audio/video-kampanja asukkaiden houkuttelemiseksi	-kaamoskamera-näkyvyyskampanja, joka lisäsi kävijöitä kunnan nettisivuilla -Enontekiö-video toteutettu -seminaariesite yhteistyössä muiden kuntien kanssa -uutisia mediassa yli 10 000	Viestintä Kehittäminen ja elinvoima Kaikki toimialat

3. JOHTAMINEN

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.1 Sote- ja maakuntauudistus - Muutoksesta ajanmukaisen tiedon jakaminen yhdessä sote-toimijoiden ja maakunnan kanssa - Kunnan johdon tukeminen edunvalvonnassa	Tiedotteiden ja uutisten laatu ja määrä	-tiedotus henkilöstölle sähköpostilla ja henkilöstötiedotteessa -Uusi-Lappi maakuntavalmistelukier-tueen järjestely Enontekiöllä	Viestintä Kunnanhallitus Kunnanjohtaja Toimialat

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.2 Hyvä hallinto ja kestävä talous - Ajanmukainen viestintäsuunnitelma ml. viestintäkanavien ”pelisäännöt” - Enontekiön kunnan visuaalinen ilme päätetty - Viestitään faktoja kunnan taloudesta ulkoisesti ja sisäisesti - Sisäinen viestintä hallintosäännöstä ja kokoustekniikoista sekä prosesseista - ”Viestintä kuuluu kaikille”-asenteen kasvattaminen ja levittäminen kunnan työntekijöille ja luottamushenkilöille	Viestintäsuunnitelma hyväksytty hallituksessa Some-ohje kunnalle laadittu Visuaalinen ilme toimeenpantu Viestinnän koulutustilaisuuksia (väh 1 kpl/vuosi) järjestetty luottamushenkilöille ja viranhaltijoille	-viestintäohje hyväksytty -some-ohje hyväksytty -logo-uudistus tehty -1. viestinnän koulutus some-ohjeistamisesta johtoryhmälle ja esimiehille -toimialaesittely koululuokalle -toimialaesittely opettajille -henkilöstötiedote 1/kk	Viestintä Kehittäminen ja elinvoima

HENKILÖSTÖ

Vastuualue: VIESTINTÄ	**TP 2015**	**TP 2016**	**TA 2017**	**TA 2018**	**TP 2018**
Vakinainen henkilöstö kokoaikaiset osa-aikaiset				0,45	0,45
Määräaikainen henkilöstö (ilman sijaisia ja palkkatuella palkattuja) kokoaikaiset osa-aikaiset					
Yhteensä				0,45	0,45

Viestinnän budjetti ylittyi **2957,-.**

Ylitys selittyy pääosin menolla, jota ei oltu huomioitu budjetissa: vuokra 2416,- ja siivous 745,-. Näitä menoja en ollut osannut ennakoida.

VIESTINTÄ

TULOSLASKELMA	TA 2018	TA 2018	TA 2018	Toteuma	Poikkeama *		TP
1 000 €	Alkuper.	Muutokset	Muutettu	2018	€	%	2017
Toimintatuotot							
Myyntituotot	0	0	0	0	0		0
Maksutuotot	0	0	0	0	0		0
Tuet ja avustukset	4	0	4	4	0	-5 %	0
Vuokratuotot	0	0	0	0	0		0
Muut toimintatuotot	20	0	20	6	-14	-72 %	0
Toimintatuotot yhteensä	**24**	**0**	**24**	**9**	**-15**	**-61 %**	**0**
Toimintakulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-18	0	-18	-29	-11	-63 %	-3
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-3	0	-3	-5	-2	-57 %	-1
Muut henkilösivukulut	-1	0	-1	-1	0	-18 %	0
Henkilöstökulut yhteensä	-22	0	-22	-35	-13	-60 %	-4
Palvelujen ostot	-88	0	-88	-55	33	38 %	-1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4	0	-4	-10	-6	-159 %	-2
Avustukset	0	0	0	0	0		0
Vuokrakulut	0	0	0	-2	-2		0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0		0
Toimintakulut yhteensä	**-114**	**0**	**-114**	**-102**	**12**	**10 %**	**-6**
Toimintakate	**-90**	**0**	**-90**	**-93**	**-3**	**-3 %**	**-6**

* Toteuma 2018 - TA 2018 muutettu

+ tulojen ylitys / menojen alitus

- tulojen alitus / menojen ylitys

Analysointi

Toimintakate toteutui lähes talousarvion mukaisesti. Ylitys oli vain 3 t€.

Elinvoimalautakunta

Kehittäminen ja elinvoima

Toimialan tehtävä

- Toimiala edistää kuntalaisten ja kunnan taloudellista elinvoimaa
- Toimiala kehittää kunnan elinvoimaa ja yrittäjyyttä sekä kilpailukykyä
- Toimiala osallistuu kuntakonsernin sisäiseen kehittämiseen
- Toimiala osallistuu sidosryhmäyhteistyöhön ja kunnan edunvalvontaan
- Toimiala vastaa kunnan hanketoiminnan kokonaisuudesta

1.HYVINVOINTI

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
1.1 Hyvinvoiva kuntalainen - työllistäminen Lapin keskitasoa - saamenkielen ja kulttuurin edistäminen - VT 21 perusparantamisen jatkamisen edistäminen	Työttömyysaste Hyvinvointikysely	Keskimääräinen työttömyysaste Enontekiöllä 16,2 (Lapissa 11,9).	Kehitys- ja elinvoima toimiala Elinvoimalautakunta Hyvinvointilautakunta Kuntakonsernin johto

2. ELINVOIMA

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.4 Matkailun edistäminen - yhteismarkkinoinnin järjestäminen ja yrittäjien tyytyväisyys - saavutettavuuden edistäminen; lentojen ja lentomatkustajien määrä suurempi kuin 2017 sekä toimiva julkinen liikenne Enontekiölle - yhteistyö naapurikuntien kanssa - VT 21 perusparantamisen jatkamisen edistäminen	Yhteismarkkinointityöryhmän arvio Matkanjärjestäjien tutustumismatkat Lentojen ja paxien määrä Maaliikenteen linjat Majoitusyritysten käyttöasteet Tunturi-Lapin Kehitys ry:n toiminta	Markkinointityöryhmän itsearviointi 8,8 (skaala 0-10) Matkanjärjestäjävierailu 22.–25.9.18, 3 matkanjärjestäjää. Huonekäyttöasteen kasvu ed.vuodesta 2,3 % aj. 1-12/2018 26063 lentomatkustajaa, kasvua +2,1 % ed. vuodesta. Lennot: 7 kotimaista laskeutumista (-36,4%), 84 kansainvälistä laskeutumista (+21,7 %). Maaliikenteen osalta kesäliikenne Hettaan väheni (Gold Line). Useita tapaamisia Kautokeinon kunnan ja Sapmi Gardenin kanssa	Kehitys- ja elinvoima toimiala Elinvoimalautakunta Kuntakonsernin johto

		elinkeinohanke-yhteistyöstä. Useita tapaamisia Visit Lyngenfjordin kanssa, yhteistyötä maaliikenteen osalta (Tromssa). Tunturi-Lapin SYP-verkosto (säännölliset tapaamiset) Yritysneuvonnan järjestäminen yhdessä Tunturi-Lapin kuntien kanssa (25 asiakasta Enontekiöllä) Visit Lyngenfjord meets Kilpisjärvi –tilaisuus 16.11.18 Kilpisjärvellä, 8 norjal. yritystä mukana. Tunturi-Lapin Kehitys ry.:n toiminta on aktivoitunut v. 2018.	

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.2 Poro- ja luontaiselinkeinojen tukeminen - edunvalvonnan jatkaminen - maaseutupalvelujen järjestäminen - paikallisen lähiruoan saatavuuden edistäminen	Kysely paliskunnille ja luontaiselinkeino harjoittajille Lähiruokakonsepti hyväksytty	Maaseutuhallinnon toimistopäiviä Enontekiöllä 16 kpl. Maaseutupalvelun asiakastyytyväisyyden kartoitus haastattelemalla Käsivarren paliskunnan hallitusta ja Näkkälän paliskunnan poroisäntää. Palveluun oltiin tyytyväisiä.	kehitys- ja elinvoima ruokahuolto elinvoimalautakunta kuntakonsernin johto

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.3 Vetovoimainen Enontekiö - Enontekiön tunnettavuuden parantaminen asuinkuntana, yritysten sijoituspaikkana ja vapaa-ajan kuntana - reittien ja nähtävyyksien merkitseminen sekä kyläkuvien parantaminen yhteistyössä sidosryhmien kassa - vetovoimaisten tapahtumien järjestämisen tukeminen - Bio Auroran toimenpiteiden toteuttaminen	Jyppyrä-Paljasselän alueen kehittämissuunni-telma Enontekiö video Asukasmäärän kasvu MTB-investointihanke Tonttien, asuntojen ym. digitaalinen karttasovellus toiminnassa 5/2017 Audio/video-kampanja asukkaiden houkuttelemiseksi Pilottikohteiden toteutumisen määrä (Bio Aurora)	Jyppyrä-Paljasselkä kehittämishanke on käynnistynyt 1.8.2018. JS Suomen Enontekiö – esite (digitaalinen ja printtiversio) työn alle, valmistuu v. 2019. Matkailun markkinointiviestintä: www.tosilappi.fi sivuilla (98500 katselua), Destination Enontekiö-Tosilappi Facebookissa (2300 seuraajaa) sekä Tosilappi Instagramissa (490 seuraajaa). Enontekiön infokartta 20.000 kpl ja You are in Good Company – palveluliite 3.000 kpl. MTB-reittien Rewindr - karttasovelluksen lanseeraus Matka 2018 –messuilla. TosiLapin maastopyöräilykampanjan toteutus kesällä 2018 www.tosilappi.fi –sivuilla ja Destination Enontekiö-Tosilappi Facebookissa. Elinkeinoelämän tilaisuuksista ja hankkeista tiedotus Kehittäminen ja elinvoima – Facebookissa ja www.enontekio.fi – sivuilla.	Viestintä Infrastruktuuri Kehitys ja elinvoima Kulttuuritoimi TosiLapin markkinointityöryhmä

		- Seuraavien tapahtumien koordinointi ja järjestelyt: Marianpäivien Perinnemarkkinat, Enontekiön pilkkiviikko Väärtipäivät ja Joulumyyjäiset. Osallistuttu Pohjoismaisten jäänveistokilpailujen kustannuksiin. Osallistuttu Saami Ski Race – tapahtuman palkkauskuluihin 2000 eurolla Hetan Hukat ry:lle. Kunta on liittynyt HINKU-verkostoon ja KETS:een.	

3. JOHTAMINEN

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.2 Sote- ja maakuntauudistus - SOTE-toimijoiden ja -investointien kartoitustyö	Kunnalla vaihtoehdot ja riittävästi informaatiota SOTE-päätöksiin 2018 Valtuuston päätös	Kunnanvaltuusto päättänyt tehostetun hoivan osalta SOTE-ratkaisuista kesäkuussa 2018	Kehitys ja elinvoima toimiala Perusturva toimiala Konsernijohto Kiinteistöyhtiöt

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.2 Hyvä hallinto ja kestävä talous - elinvoimalautakunnan työskentelyn kehittäminen - talousarvio toteutuu suunnitellusti - yritysfoorumin toiminnan kehittäminen	Itsearviointi ja palautteet Elinvoimaprosessi kuvattu Tilinpäätös Yritysfoorumin itsearvio	Elinvoimalautakunnan itseisarvio toiminnasta 8,5 (skaala 0-10) Elinvoimaprosessi esitetty kunnanhallitukselle joulukuussa 2018 Tilinpäätöksessä ei budjettiylitystä	Elinvoimalautakunnan alaiset toimialat Elinvoimalautakunta

HENKILÖSTÖ

Vastuualue: KEHITTÄMINEN JA ELIN-VOIMA	**TP 2015**	**TP 2016**	**TA 2017**	**TA 2018**	**TP 2018**
Vakinainen henkilöstö					
kokoaikaiset	3	3	3	3	3
osa-aikaiset					
Määräaikainen henkilöstö (ilman sijaisia ja palkkatuella palkattuja)					
kokoaikaiset	2	2	1	1	1
osa-aikaiset					
Yhteensä	5	5	4	4	4

KEHITTÄMINEN JA ELINVOIMA

TULOSLASKELMA	TA 2018	TA 2018	TA 2018	Toteuma	Poikkeama *		TP
1 000 €	Alkuper.	Muutokset	Muutettu	2018	€	%	2017
Toimintatuotot							
Myyntituotot	12	0	12	0	-12	-100 %	0
Maksutuotot	26	0	26	6	-20	-78 %	20
Tuet ja avustukset	32	0	32	53	21	68 %	30
Vuokratuotot	0	0	0	0	0		0
Muut toimintatuotot	7	0	7	46	39	553 %	0
Toimintatuotot yhteensä	**76**	**0**	**76**	**104**	**28**	**37 %**	**50**
Toimintakulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-137	0	-137	-140	-3	-2 %	-19
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-43	0	-43	-34	9	21 %	-14
Muut henkilösivukulut	-7	0	-7	-5	1	22 %	-1
Henkilöstökulut yhteensä	-186	0	-186	-179	7	4 %	-34
Palvelujen ostot	-292	0	-292	-304	-12	-4 %	-446
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13	0	-13	-14	-1	-7 %	0
Avustukset	-10	0	-10	-6	4	42 %	-9
Vuokrakulut	-17	0	-17	-18	-1	-5 %	-1
Muut toimintakulut	-18	0	-18	0	18	98 %	-5
Toimintakulut yhteensä	**-536**	**0**	**-536**	**-521**	**15**	**3 %**	**-496**
Toimintakate	**-460**	**0**	**-460**	**-417**	**43**	**9 %**	**-445**

* Toteuma 2018 - TA 2018 muutettu

\+ tulojen ylitys / menojen alitus

\- tulojen alitus / menojen ylitys

Analysointi

Talousarvioon nähden toimintakate alittui 43 t€ mikä johtuu liikennevirastolta saadulla lentoliikenteen valtionavustuksella vuotta 2016 koskien ja toimintakulujen hienoisella alittumisella. Henkilöstökulujen ja palveluostojen muutos edelliseen vuoteen nähden johtuu siitä, että vuonna 2017 kehittämisen ja elinvoiman palvelut ostettiin Enontekiön Kehitys Oy:ltä. Vuoden 2018 alusta lukien kunta on tuottanut itse ko. palvelut ja josta lukien Enontekiön Kehitys Oy:n työntekijät ovat siirtyneet kuntaan vanhoina työntekijöinä.

Infrastruktuuri

Toimialan tehtävä

- Vastaa kunnan rakentamisesta, kunnallistekniikasta lukuun ottamatta vesi- ja viemärihuoltoa, mittaustoimesta, maankäytön suunnittelun valmistelusta, yleisistä alueista, kunnalle kuuluvista liikenneväylistä, yksityisteistä, kunnan metsistä, kaukolämmöstä, moottorikelkkareiteistä, lähiliikuntapaikoista, rakennusvalvonnasta, ympäristönsuojelusta sekä maastoliikennelain ja vesilain mukaisista lupa- sekä valvontaviranomaistehtävistä.

  ”Luoda puitteet kuntalaisten jokapäiväiselle hyvinvoinnille sekä elinkeinotoiminnalle: Kaavoituksen, rakentamisen, rakennusvalvonnan sekä ympäristösuojelullisten näkökulmien kautta.”

1.HYVINVOINTI

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
1.1 Hyvinvoiva kuntalainen - Liikuntapaikat hoidettuna - Liikuntapaikat ovat hoidettuna koko kunnan alueella myös viikonloppuisin	Huomautusten lkm.	Leikkikenttien määräaikaistarkastukset pidetty Huomautuksia Hetan kaukalon puhdistuksesta	Vastuuviranhaltija

2. ELINVOIMA

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.5 Matkailun edistäminen - Hiihtomaan toiminta - Hiihtoladut ja kelkkaurat kunnossa - Vapaata tonttitarjontaa yrittäjille	Kävijöiden lkm. Huomautusten lkm. Vapaat tontit	Kävijäkertoja n. 2970kpl Kelkkaurien rakenteiden uusiminen lähes valmis Huomautuksia lähinnä koulujen laduista T-alueita löytyy Hetan alueelta	Vastuuviranhaltija Vastuuviranhaltija

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.2 Poro- ja luontaiselinkeinojen tukeminen - Vapaata tonttitarjontaa poro- ja luontaiselinkeinojen käyttöön.	Vapaat tontit	AP/PO-tontteja löytyy Hetan ja Karesuvannon alueelta	Vastuuviranhaltija

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.3 Vetovoimainen Enontekiö - Kunnan alueella riittävästi eri toimintoihin kaavoitettuja tontteja - Yleiset alueet hoidettuna	Maapoliittinen ohjelma hyväksytty valtuustossa Myytyjen tonttien lkm Huomautusten lkm Tonttien, asuntojen ym. digitaalinen karttasovellus toiminnassa 5/2017	Maapoliittisen ohjelman jääminen käsittelemättä on ilmoitettu §266 elinv.ltk:ssa, siirtyy vuodelle 2019. Tontteja myyty 2 kpl Huomautuksia yleisistä alueista kunnan alueilla tienvarsien siistiminen, ELY-keskuksen alueilla roskaaminen. Digitaalinen karttasovellus hanke on ollut viestinnän hankkeena.	Vastuuviranhaltijat

3. JOHTAMINEN

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.3 Sote- ja maakuntauudistus - Toimitilojen vuokraaminen uusille toimijoille	Vuokrasopimukset	3 kpl	Vastuuviranhaltija

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.2 Hyvä hallinto ja kestävä talous - Talousarvioissa pysyminen - Realistinen budjetointi - Elinvoimalautakunnan toiminnan kehittäminen - Infrastruktuuritoimialan toiminnan kehittäminen; sisäisen työjärjestyksen ja tehtäväkuvien määrittäminen - Kunnan tilayksikön perustamisen selvittäminen	Poissaolojen lkm Talousarvion toteutuminen Infrastruktuuri-toimialan työjärjestys hyväksytty virastolla Infrastruktuuritoimialan säännölliset palaverit ja kehityskeskustelut Tilayksikön selvitystyö tehty	17 kpl Talousarvion toteutuma n.91 % Investointien toteutuma n. 81% Tehtävänkuvien tarkastelu loppusuoralla. Kehityskeskustelut on käyty. Työpaikkapalavereita ei ole pidetty. Tilayksikön selvitys-työn on tehty kiinteistöyhtiön toimesta.	Esimiehet Vastuuviranhaltijat

HENKILÖSTÖ

Vastuualue: INFRASTRUKTUURI	**TP 2015**	**TP 2016**	**TA 2017**	**TA 2018**	**TP 2018**
Vakinainen henkilöstö					
kokoaikaiset	11	12	10	10	10
osa-aikaiset					
Määräaikainen henkilöstö (ilman sijaisia ja palkkatuella palkattuja)					
kokoaikaiset			2	2	2
osa-aikaiset					
Yhteensä	11	12	12	12	12

INFRASTRUKTUURI

TULOSLASKELMA	TA 2018	TA 2018	TA 2018	Toteuma	Poikkeama *		TP
1 000 €	Alkuper.	Muutokset	Muutettu	2018	€	%	2017
Toimintatuotot							
Myyntituotot	333	0	333	251	-81	-24 %	261
Maksutuotot	340	0	340	220	-121	-35 %	315
Tuet ja avustukset	1	0	1	14	13	2152 %	14
Vuokratuotot	240	0	240	472	232	97 %	291
Muut toimintatuotot	8	0	8	98	90	1121 %	49
Toimintatuotot yhteensä	**921**	**0**	**921**	**1 054**	**133**	**14 %**	**930**
Toimintakulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-488	0	-488	-415	73	15 %	-417
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-160	0	-160	-126	35	22 %	-125
Muut henkilösivukulut	-28	0	-28	-16	12	44 %	-16
Henkilöstökulut yhteensä	-676	0	-676	-556	120	18 %	-559
Palvelujen ostot	-505	0	-505	-562	-57	-11 %	-509
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-362	0	-362	-416	-54	-15 %	-375
Avustukset	-6	0	-6	-4	2	32 %	-12
Vuokrakulut	-39	0	-39	-123	-83	-214 %	-47
Muut toimintakulut	-5	0	-5	-5	0	-5 %	-23
Toimintakulut yhteensä	**-1 592**	**0**	**-1 592**	**-1 665**	**-73**	**-5 %**	**-1 525**
Toimintakate	**-671**	**0**	**-671**	**-611**	**60**	**9 %**	**-595**

* Toteuma 2018 - TA 2018 muutettu

+ tulojen ylitys / menojen alitus

- tulojen alitus / menojen ylitys

Analysointi

Talousarvioon nähden toimintakate alittui 60 t€, mikä johtui siitä, että toimintatuotot ylittyivät toimintakuluja enemmän. Toimintuottojen osalta ylityksen talousarvioon nähden aiheutti pysyvien vastaavien myyntivoitot ja kiinteistöjen vuokratuotot. Toimintakulujen osalta henkilöstökulut alittuivat talousarvioon nähden 120 t€. Muissa toimintakuluissa oli puolestaan talousarvioon nähden ylitystä (palveluostot + 57 t€, aineet ja tarvikkeet +54 t€ ja vuokrakulut + 83 t€). Toimintakulujen ylitykseksi arvioituun nähden muodostui siten yhteensä 73 t€. Edelliseen vuoteen nähden toimintakate kasvoi vain 16 t€, vaikka budjetoitu kasvu oli 76 t€.

Opetus

Toimialan tehtävä

- Vastaa lakisääteisestä perusopetuksesta (Hetan yhtenäinen peruskoulu suomen- ja saamenkieliset 0.- 9.-luoka, Peltovuoman koulu suomen- ja saamenkieliset luokat 0. 2.-luokat, Karesuvannon koulu suomen- ja saamenkieliset 0. -6.-luokat, Kilpisjärven yhtenäinen peruskoulu 0. - 9.-luokat) ja keskiasteen koulutuksesta (Enontekiön erälukio)

1. HYVINVOINTI

Tavoite	Mittari	Toteutuma	Vastuutahot
Hyvinvoiva kuntalainen - laadukas opetus takaa perheiden hyvinvoinnin - suomen- ja saamenkielinen opetus - osallisuuden tukeminen - aktiivisiin ja terveellisiin elämäntapoihin kannustaminen - perusopetukseen valmistavan opetuksen hyvä toteuttaminen - yhteistyö koulutoimen ja varhaiskasvatuksen kanssa	vanhempainillat sm-tuntimäärät Liikkuva koulu-hanke Välkkäri-ohjaajat itsearviointi hyvinvointikysely	Kaikilla kouluilla järjestettiin syksyllä vanhempainillat, lisäksi alaluokilla vanhempainvartit Välkkäriohjaajat koulutettiin keväällä 2018 ja he pitivät alaluokkalaisille liikunnallisia välitunteja Hetassa ja Karesuvannossa Hyvinvointikyselyyn vastattiin syksyllä 2018 Valmistavassa opetuksessa olleet oppilaat siirtyivät kaikki muualle. Yhteistyötä tehtiin varhaiskasvatuksen kanssa siirtokokouksessa, päivittäisessä siirtymissä koulun ja päivähoidon välillä. Saamen tuntimäärä pysyi vuositasolla suurin piirtein samana. Arktista pedagogiikkaa II hankkeeseen sitouduttiin. Harrastusviikko kannusti harrastamaan ja liikkumaan	Rehtori Opetustoimi Elinvoimalautakunta

2. ELINVOIMA

Tavoite	Mittari	Toteutuma	Vastuutahot
2.6 Matkailun edistäminen - huomioitu opetussuunnitelmassa, mm. monialaiset oppimiskokonaisuudet	yrityskäyntien määrä tet-viikot jouluchartertoiminTaan osallistuminen	Tet-viikot toteutettiin 8. ja 9. luokilla ja tet-päivä 7. luokilla osa oppilaista	Rehtori Viranhaltijat Elinvoimalautakunta

- rajayhteistyön lisääminen	kotiseutuun tutustuminen	osallistui aktiivisesti cartertoimintaan yläluokilla ja lukiossa kotiseuturetkiä tehtiin mm. Muonion Olokselle, Särestöniemeen, syysvaellus Hetta-Pallas, pienet retket	

Tavoite **2.7 Poro- ja luontaiselinkeinojen tukeminen** - huomioitu opetussuunnitelmassa, mm. monialaiset oppimiskokonaisuudet - saamen opetuksessa monialainen oppimiskokonaisuus Poro	Mittari teemapäivien määrä hankkeiden määrä poronhoidon vuosikierron huomioinen opetuksessa/työssäoppiminen	Toteutuma teemapäiviä vietettiin koulusta riippuen 5-10 kpl, poronhoito huomioitiin opetuksessa oppiaineissa ja esim. vapaita myöntämällä, mikä mahdollisti työssäoppimisen	Vastuutahot Rehtori viranhaltijat elinvoimalautakunta

Tavoite **2.3 Vetovoimainen Enontekiö** - hyvä peruskoulutus ja lukio houkuttelee pysymään kunnassa ja tulemaan kuntaan	Mittari paikkakunnalle muuttavien/pois muuttavien oppilaiden määrä	Toteutuma peruskoulusta siirtyi lukioon 7 opiskelijaa muualle ammatillisiin kouluihin lähti 7 peruskoulun päättävää, lukioon ei tullut uusia ei-paikkakuntalaisia oppilaita	Vastuutahot rehtori viranhaltijat elinvoimalautakunta

3. JOHTAMINEN

Tavoite **3.1 Sote- ja maakuntauudistus** - oppilas- ja opiskelijahuollon toimivuuden turvaaminen muutoksessa (ostopalvelu sos.toimelta,n. 20% kuraattorina kouluilla kesä 2018 alkaen) - kouluterveydenhuollon turvaaminen muutoksessa - kestävä talous	Mittari itsearvio raamissa pysyminen toimialan säännölliset palaverit kehityskeskuste-lut	Toteutuma koulukuraattori aloitti syksyllä 2018 50% opetustoimessa Kouluterveydenhoito toimii, kehityskeskustelut pidettiin henkilökunnan palaverit pidettiin lähes joka kuukausi Raamissa ei pysytty yllättävien ja ennakoimattomien menojen vuoksi	Vastuutahot rehtori viranhaltijat elinvoimalautakunta

Tavoite **3.2 Hyvä hallinto ja kestävä talous** - elinvoimaltk:n työskentelyn kehittäminen - uuden hallintovirkajärjestelyn toimivuus	Mittari itsearviointi palautteet	Toteutuma elinvoimaltk:n työskentely ks. kysely rehtori irtisanoutui	Vastuutahot rehtori viranhaltijat elinvoimalautakunta

HENKILÖSTÖ

Vastuualue: OPETUS	**TP 2015**	**TP 2016**	**TP 2017**	**TP 2018**
Vakinainen henkilöstö				
kokoaikaiset		65	70	33,7
osa-aikaiset		2	1	2
Määräaikainen henkilöstö (ilman sijaisia ja palkkatuella palkattuja)				
kokoaikaiset		13	7,5	3
osa-aikaiset		4	2,5	1,9
Yhteensä	82,76	84	81	38,6

OPETUS

TULOSLASKELMA	TA 2018	TA 2018	TA 2018	Toteuma	Poikkeama *		TP
1 000 €	Alkuper.	Muutokset	Muutettu	2018	€	%	2017
Toimintatuotot							
Myyntituotot	0	0	0	0	0		1
Maksutuotot	2	0	2	5	3	148 %	6
Tuet ja avustukset	345	0	345	417	72	21 %	478
Vuokratuotot	2	0	2	8	7	439 %	3
Muut toimintatuotot	9	0	9	10	1	15 %	7
Toimintatuotot yhteensä	**357**	**0**	**357**	**440**	**83**	**23 %**	**495**
Toimintakulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-1 769	0	-1 769	-1 887	-118	-7 %	-1 904
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-419	0	-419	-381	38	9 %	-396
Muut henkilösivukulut	-140	0	-140	-74	67	48 %	-71
Henkilöstökulut yhteensä	-2 328	0	-2 328	-2 342	-14	-1 %	-2 371
Palvelujen ostot	-586	0	-586	-638	-52	-9 %	-584
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-244	0	-244	-278	-34	-14 %	-291
Avustukset	0	0	0	0	0		-1
Vuokrakulut	-29	0	-29	-33	-4	-15 %	-72
Muut toimintakulut	-9	0	-9	-9	0	5 %	-12
Toimintakulut yhteensä	**-3 197**	**0**	**-3 197**	**-3 300**	**-103**	**-3 %**	**-3 332**
Toimintakate	**-2 840**	**0**	**-2 840**	**-2 860**	**-20**	**-1 %**	**-2 837**

* Toteuma 2018 - TA 2018 muutettu

\+ tulojen ylitys / menojen alitus

\- tulojen alitus / menojen ylitys

Analysointi

Toimintakate toteutui lähes talousarvion mukaisesti. Ylitys oli vain 20 t€ (1 %). Oleellisimmat poikkeamat talousarvioon nähden olivat toimintatuotojen avustuksissa (saamenkielinen opetus), henkilöstökuluissa, palvelujen ostoissa ja aineissa sekä tarvikkeissa. Ruotsinkielinen opetus Karesuvannossa lisäsi arvioimattomia henkilöstökuluja. Opetus Ruotsin Karesuandon koulussa puolestaan lisäsi suunnittelemattomia palveluostoja, joita lisäsi myös lisäkoulukuljetukset. Aineiden ja tarvikkeiden osalta sähkön, kaukolämmön ja kaluston ostoissa oli suurimmat ylitykset talousarvioon nähden. Niin ikään edelliseen vuoteen nähden toimintakatteessa ei ollut oleellista muutos. Kasvu oli vain 23 t€ (1 %). Vuokrakulujen pieneneminen johtuu siitä, että osan vuotta 2017 Kilpisjärven koulu toimi väliaikaisissa vuokratiloissa.

Varhaiskasvatus

Toimialan tehtävä

- Vastaa Enontekiön kunnan varhaiskasvatuksen järjestämisestä, toimipisteinään päiväkoti Riekko Hetassa ja ryhmäperhepäiväkodit Peltovuomassa, Kilpisjärvellä sekä Karesuvannossa (Karesuvannon saamenkielinen varhaiskasvatus ostopalveluna Karesuandon päivähoitoyksikkö Lávvusta).
- Johtaa varhaiskasvatuksen ja kodin välistä yhteistyötä.
- Edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, jolloin lapsella on mahdollisimman hyvät kasvun, oppimisen ja kehittymisen edellytykset.
- Tukee varhaiskasvatuksessa paikallisen kulttuurin, kotiseudun ja ympäristön arvostamista.
- Toteuttaa uutta Enontekiön varhaiskasvatussuunnitelmaa vuosille 2017–2019.

1.HYVINVOINTI

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
1.1 Hyvinvoiva kuntalainen - laadukas varhaiskasvatus sekä suomen että saamen kielellä - osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteuttaminen vasu:n pohjalta - kannustaminen monipuoliseen liikkumiseen ja kestävän elämäntavan tukeminen - tehokas monialainen yhteistyö varhaiskasvatuksen, terveydenhoitajien, terveyskeskuspsykologin ja koulun erityisopetuksen välillä - saamenkielen ja kulttuurin edistäminen	vanhempainillat varhaiskasvatus-suunnitelma itsearviointi	Vanhempainiltoja 5 toimintakauden aikana. Varhaiskasvatussuunnitelmaa toteutettu varhaiskasvatusyksiköiden toiminnassa suunnitellusti kuukausi- ja viikko-ohjelmissa. Jatkuvaa itsearviointia tehty omasta toiminnasta viikko- ja kuukausipalavereiden yhteydessä.	luottamushenkilöt viranhaltijat

2. ELINVOIMA

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.8 Matkailun edistäminen - aktiivinen toiminta lähiyhteisöissä - yhteistyö eri toimijoiden kanssa - vuorohoito mahdollistaa matkailualalla työskentelevien huoltajien työn	kotiseutuun tutustuminen itsearviointi	Vierailut mm. Luppokodilla, kunnanvirastolla, kirjastossa, Luova Tuvalla, Kilpisjärven Luontokeskuksessa ja Tunturi-Lapin luontokeskuksessa Hetassa sekä osallistuminen paikallisiin kulttuuri- ja muihin tapahtumiin. Luontoon tutustutaan useiden metsäretkien	luottamushenkilöt viranhaltijat

		kautta ympäri vuoden. Jatkuva itsearviointi lapsilta ja huoltajilta saadun palautteen sekä oman kokemuksen kautta viikko- ja kuukausipalaverissa	

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.2 Poro- ja luontaiselinkeinojen tukeminen - paikallisten elinkeinojen ja elämäntavan arvostus - lapsi tutustuu erilaisiin elinkeinoihin ja kulttuuritapahtumiin	teemapäivien määrä itsearviointi	Saamelaisten kansallispäivä, 2 x pilkkitapahtumat. Poroelinkeinoon liittyvät leikit ja niissä käytävä keskustelu. Itsearviointi viikko- ja kuukausipalavereissa.	luottamushenkilöt viranhaltijat

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.3 Vetovoimainen Enontekiö - laadukas varhaiskasvatus joka houkuttaa lapsiperheitä - varhaiskasvatuksen tarjoaminen eri puolilla kuntaa	varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten lukumäärä	84 lasta	luottamushenkilöt viranhaltijat

3. JOHTAMINEN

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.4 Sote- ja maakuntauudistus - palvelutason säilyttäminen	itsearviointi	Varhaiskasvatuksen taso on pysynyt laadukkaana	luottamushenkilöt toimielin viranhaltijat

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.2 Hyvä hallinto ja kestävä talous - palvelutason säilyttäminen - elinvoimalautakuntatyöskentelyn kehittäminen - hyvä yhteistyö muiden toimialojen kanssa	itsearviointi palautteet	Palvelutaso pysynyt ennallaan. Yhteistyö muiden toimialojen kanssa ollut toimivaa.	luottamushenkilöt toimielin viranhaltijat

HENKILÖSTÖ

Vastuualue: VARHAISKASVATUS	**TP 2015**	**TP 2016**	**TA 2017**	**TA 2018**	**TP 2018**
Vakinainen henkilöstö					
kokoaikaiset			15	13	13
osa-aikaiset					
Määräaikainen henkilöstö (ilman sijaisia ja palkkatuella palkattuja)					
kokoaikaiset			6	4	3
osa-aikaiset					
Yhteensä			21	17	16

VARHAISKASVATUS

TULOSLASKELMA	TA 2018	TA 2018	TA 2018	Toteuma	Poikkeama *		TP
1 000 €	Alkuper.	Muutokset	Muutettu	2018	€	%	2017
Toimintatuotot							
Myyntituotot	0	0	0	0	0		0
Maksutuotot	45	0	45	59	15	33 %	85
Tuet ja avustukset	27	0	27	73	47	177 %	30
Vuokratuotot	0	0	0	0	0		0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0		0
Toimintatuotot yhteensä	**71**	**0**	**71**	**132**	**61**	**87 %**	**116**
Toimintakulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-501	0	-501	-567	-65	-13 %	-534
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-162	0	-162	-145	17	10 %	-127
Muut henkilösivukulut	-26	0	-26	-22	5	18 %	-20
Henkilöstökulut yhteensä	-690	0	-690	-734	-44	-6 %	-681
Palvelujen ostot	-104	0	-104	-109	-4	-4 %	-109
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-53	0	-53	-42	11	21 %	-42
Avustukset	0	0	0	-19	-19		-24
Vuokrakulut	-24	0	-24	-17	8	32 %	-32
Muut toimintakulut	0	0	0	-1	-1	-481 %	-1
Toimintakulut yhteensä	**-871**	**0**	**-871**	**-921**	**-49**	**-6 %**	**-890**
Toimintakate	**-800**	**0**	**-800**	**-788**	**12**	**2 %**	**-774**

* Toteuma 2018 - TA 2018 muutettu

\+ tulojen ylitys / menojen alitus

\- tulojen alitus / menojen ylitys

Analysointi

Talousarvioon nähden toimintakate alittui 12 t€ (2 %). Oleellisimmat poikkeamat talousarvioon nähden olivat toimintatuottojen maksutuotoissa ja avustuksissa, jotka olivat yhteensä noin 60 t€ arvioitua suuremmat sekä toimintakulujen henkilöstökuluissa ja avustuksissa. Henkilöstökulujen toteuma oli 44 t€ budjetoitua suurempi. Maksettavien avustusten toteuma (lasten kotihoidon tuki) oli 19 t€, vaikka niitä ei ollut budjetoitu. Edelliseen vuoteen nähden toimintakate kasvoi 14 t€, mikä johtui henkilöstökulujen kasvusta.

Hyvinvointilautakunta

Kulttuuri

Toimialan tehtävä

- Kulttuurin toimiala lisää kuntalaisten kulttuurista pääomaa ja luo edellytyksiä sen vaalimiseen ja kehittämiseen
- Edistää kuntalaisten aktiivista kansalaisuutta ja demokratiaa.
- Edistää kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin.
- Kulttuurin toimiala järjestää kirjastotoimen, museotoimen ja kulttuuritapahtumat ja tukee yhdistyksiä näiden tapahtumien järjestämisessä
- Edistää saamelaiskulttuuria yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Edistää saamenkielen lukuharrastusta.

1.HYVINVOINTI

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
1.1 Hyvinvoiva kuntalainen - Kuntalaiselle on tarjolla hyvälaatuinen ja uuden kirjastosta annetun lainmukainen kirjastopalvelu - Kulttuuri tukee kuntalaisten aktiivisuutta ja hyvinvointia - Saamelaiskulttuurin tukeminen ja edistäminen - Kirjastoautopalveluiden kehittäminen	Hyvinvointikysely Asiakasvierailut kirjastossa Kokoelman uusiminen Kotiseutupäivän järjestäminen	-Lapin kirjaston asiakaskysely -Kulttuuritapahtumien toteutuminen yhteistyössä kirjaston ja paikallisten toimijoiden kanssa -saamenkieliset satutunnit -Aillohaĉča-tapahtuma -saame-suomi rap-työpajakiertue kouluissa -omatoimikirjaston käyttöönotto	Kulttuurin toimiala

2. ELINVOIMA

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.9 Matkailun edistäminen - Kulttuuritapahtumien tukeminen - Kotiseutumuseotoiminnan järjestäminen	Kulttuuritapahtumien osanottajat Kotiseutu- ja sotamuseon (Järämä) kävijät	-kulttuuritapahtumien osanottajia noin 600 -Kotiseutumuseolla 634 kävijää	Kulttuurin toimiala Kehitys ja elinvoima toimiala

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.2 Poro- ja luontaiselinkeinojen tukeminen - Paikallisen poronhoito- ja luontaiselinkeinokulttuurin tukeminen ja esille nostaminen - Poronhoitajia ja luontaiselinkeinon-harjoittajia kiinnostavien kulttuuri-tapahtumien järjestäminen ja järjestämisen tukeminen	Vaikuttamiselinten arviointi	-lähiruoka-seminaari Väärtipäivillä -kirjastoauton palvelut, joissa elinkeino huomioitu	Kulttuurin toimiala

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.3 Vetovoimainen Enontekiö - Kulttuurin toimiala pitää yllä paikallishistorian tuntemusta - Kulttuurin toimiala pitää yllä perinteisiä taitoja ja tietoja - Kulttuurin toimiala luo edellytyksiä uusille kulttuuriteoille ja -teoksille	Aillohas75 järjestetty Museovierailut Paikallishistoria Järjestetyt kurssit ja tapahtumat	-Aillohačča-tapahtuma -Kotiseutumuseolla 634 kävijää -tarinailta museolla kotiseutuyhdistyksen kanssa - Avustukset tapahtumille	Kulttuurin toimiala Viestinnän toimiala Kehitys ja elinvoima toimiala

3. JOHTAMINEN

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.5 Sote- ja maakuntauudistus - Kirjasto ja viestintä huolehtivat siitä että kuntalaisilla on riittävät tiedot uudistuksesta ja siihen vaikuttamisesta	Itsearviointi	-kirjastossa opastetaan tiedonhakuun	Kulttuurin toimiala Perusturvan toimiala

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.2 Hyvä hallinto ja kestävä talous - Talousarviossa pysyminen - Yhdistysyhteistyöasiakirjan toteuttaminen	Tilinpäätös	-talousarvio ylittyy -kulttuurin toimiala on tehnyt yhdistysyhteistyötä	Kulttuurin toimiala

HENKILÖSTÖ

Vastuualue: KULTTUURI	**TP 2015**	**TP 2016**	**TA 2017**	**TA 2018**	**TP 2018**
Vakinainen henkilöstö kokoaikaiset	2,6	2,1	2,6	2,15	2,15
osa-aikaiset					
Määräaikainen henkilöstö (ilman sijaisia ja palkkatuella palkattuja) kokoaikaiset					
osa-aikaiset					
Yhteensä	2,6	2,1	2,6	2,15	2,15

Kulttuurin talousarvio ylittyi 4297 euroa.
Ennakoimattomat menot, joihin en osannut varautua, olivat seuraavat:

	budjetoitu 2018	toteutuma 2018
Posti- ja telemaksut	1200	2948
Muut toimintakulut (vuokrat)	1700	2827
Palvelujen osto (ilmastoinnin säätö)	-	1113
		4357 euroa

KULTTUURI

TULOSLASKELMA	TA 2018	TA 2018	TA 2018	Toteuma	Poikkeama *		TP
1 000 €	Alkuper.	Muutokset	Muutettu	2018	€	%	2017
Toimintatuotot							
Myyntituotot	1	0	1	0	0	-10 %	0
Maksutuotot	0	0	0	0	0		0
Tuet ja avustukset	67	0	67	71	4	6 %	71
Vuokratuotot	0	0	0	0	0		0
Muut toimintatuotot	0	0	0	2	2	691 %	4
Toimintatuotot yhteensä	**68**	**0**	**68**	**74**	**6**	**9 %**	**75**
Toimintakulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-98	0	-98	-92	6	6 %	-103
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-22	0	-22	-21	1	6 %	-23
Muut henkilösivukulut	-5	0	-5	-3	2	32 %	-4
Henkilöstökulut yhteensä	-125	0	-125	-116	9	7 %	-129
Palvelujen ostot	-82	0	-82	-96	-15	-18 %	-80
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-41	0	-41	-45	-3	-8 %	-31
Avustukset	-6	0	-6	-6	0	0 %	-6
Vuokrakulut	-2	0	-2	-3	-1	-66 %	-5
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0		-1
Toimintakulut yhteensä	**-256**	**0**	**-256**	**-267**	**-11**	**-4 %**	**-251**
Toimintakate	**-188**	**0**	**-188**	**-193**	**-5**	**-3 %**	**-176**

* Toteuma 2018 - TA 2018 muutettu

+ tulojen ylitys / menojen alitus

- tulojen alitus / menojen ylitys

Analysointi

Toimintakate toteutui lähes talousarvion mukaisesti. Ylitys oli vain 5 t€, joka aiheutui lähinnä palveluostoista. Edelliseen vuoteen nähden toimintakate kasvoi 16 t€, mikä johtui palvelujen ostojen ja aine- sekä tarvikehankintojen (kirjastoaineistot) kasvusta.

Perusturva

Toimialan tehtävä

- Vastaa yhdenmukaisin perustein myönnettyjen, lain vaatimukset täyttävien sosiaalipalvelujen järjestämisestä sekä sosiaalisen turvallisuuden ja osallisuuden edistämisestä.
- Saamenkieliset sosiaalipalvelut, saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiseen osallistuminen yhdessä muiden saamelaisalueen toimijoiden kanssa.
- Vastaa Lapin sairaanhoitopiirin kunnalta laskuttamista suoritemaksuista ja niiden seurannasta.
- Vastaa Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuollon Enontekiön maksuosuudesta.
- Luovatupa-toiminnan ja siihen liittyvän asiointipisteen huoneistomenot ja avustus työntekijän palkkaukseen.
- Nuorten työpaja ja nuorten työpajatoiminnan kehittäminen.
- Kehittämishankkeet: Voimaa vanhuuteen vv. 2017-2019,"; yli 75-vuotiaiden toimintakyvyltään heikentyneiden ja muiden vanhuseläkeikäisten liikuntahanke yhdessä yhdistysten ja terveydenhuollon kanssa, Yhdessä toimien – Hyvinvointia ja osallisuutta saamelaisalueelle 2017-2019; hankkeessa kehitetään nuorten ja työikäisten hyvinvointia kohentamia työskentelytapoja ja toimijoiden yhteistyötä. DIAK:n hallinnoima hanke jossa Enontekiö osatoteuttajana. Kunta osallistuu myös hallituksen kärkihankkeisiin: Toimiva kotihoito 2016-2018; kehitetään ikäihmisten kotona asumista ja yhtenäistetään kuntien vanhuspalveluja, Lapsiperheiden muutoshanke; kehitetään lasten ja nuorten palveluja ja luodaan Lappiin perhekeskusmalli.

1.HYVINVOINTI

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
1.1 Hyvinvoiva kuntalainen - Lain edellyttämät sosiaalipalvelut turvataan kunnan päättämien voimavarojen puitteissa - Palvelukokonaisuuksista huolehtiminen; LSHP:n kanssa tehtävä yhteensovitustyö - Ennalta ehkäisyssä ja edistämisessä; ikääntyneiden, toimintakyvyltään heikentyneiden liikunta ("Voimaa vanhuuteen", nuorten ja työikäisten osallisuus ja hyvinvointi "Yhdessä toimien") - Saamenkielen ja kulttuurin edistäminen	Itsearviointi Asiakaskysely jos sen suorittamiseen voimavaroja Vanhusneuvoston ja vammais-neuvoston arvio Terveydenhuollon kanssa sovitut palvelupolut Voimaa vanhuuteen ja Yhdessä toimien: Toimintaan osallistuneet yhteistyötahot (lukumäärä) ja kuntalaiset (lukumäärä)	Tavoitteet toteutuivat pääosin. Sosiaalitoimisto ei selvinnyt lastensuojelun ja vammaispalvelun tehtävistä lain edellyttämissä määräajoissa. Omaishoidon kriteereissä käyttöön maakunnalliset kriteerit Hyvinvointikyselyssä valitettiin sosiaalitoimiston henkilöstön huonosta tavoitettavuudesta ja asioiden käsittelyn ruuhkautumisesta. Sosiaalitoimen työssä lasten ja nuorten palvelujen tarve lisääntyi merkittävästi.	Perusturvan toimiala Vastuuviranhaltijat

		Terveydenhuollon kanssa sovittu lasten-ja nuorten kuntoutuspolusta. Myös mielenterveyspalveluissa käytiin koordinoivaa keskustelua. Recovery-toimintaorientaatio-hankkeeseen osallistuttiin Voimaa vanhuuteen – hanke toteutui suunnitellusti. Yhdessä toimien hankkeessa edistettiin yhteistyötä seurakunnan kanssa ja muiden toimijoiden kanssa sekä kehitettiin asiakkaan tukemisen työmuotoja. Saamenkielisiä ja saamelaiskulttuurin huomioivia sosiaalipalveluja kehitetty yhteistyössä muiden kuntien. Saamelaiskäräjien ja THL:n kanssa	

2. ELINVOIMA

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.1 Matkailun edistäminen - Nuorten työelämäosallisuutta edistetään Nuorten työpaja-toiminnalla , jolloin turvataan myös matkailuelinkeinon työvoiman saatavuutta	Nuorisolain mukaisten työpaja-valmennettavien sijoittuminen	Nuorten työpajassa valmennuksessa yhteensä 9 nuorta eri -pituisia aikoja. Kahvilatyö sitoi työpajaohjaajan, eikä kahvilatyö vastannut kaikkien valmentautujien tarpeita. Cafe Pulmusen toiminta päättyi joulukuussa 2018.	Nuorten työpaja

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.2 Poro- ja luontaiselinkeinojen tukeminen - Poro- ja luontaiselinkeinon harjoittajien tarpeiden huomioiminen sosiaali- ja terveyspalveluissa, myös tätä koskeva edunvalvonta valtakunnallisissa ja maakunnallisissa yhteyksissä	Itsearviointi – toimistokokous arvioi keskustellen	Velkajärjestelytyössä pyritty selkiinnyttämään poronhoitajien asemaa lainsäädäntöön nähden	Vastuuviranhaltijat Sosiaalityöntekijä

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.3 Vetovoimainen Enontekiö - Myönteinen viestintä palveluista ja kehittämistyöstä sosiaalitoimessa - Työaikaa pystytään irrottamaan yli-kunnallisissa verkostoissa toimimiseen jonkin verran	Itsearviointi - toimistokokous arvioi keskustellen	Viestintää parannettu yhteistyössä kunnan tiedotuksen kanssa; mm. Enontekiön Sanomien viikottainen kuntapalsta. Osallistuttu maakunnallisiin kehittämisohjelmiin mm. ”Toimiva kotihoito Lappiin ” (vanhustenhuollon palvelupäällikkö osallistui tukiryhmään”) Lapsiperheiden palvelujen muutoshanke (kunnan viranhaltija maakunnallisen työryhmän jäsen) , Voimaa vanhuuteen, Saamelaisalueen verkostot	Vastuuviranhaltijat

3. JOHTAMINEN

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.6 Sote- ja maakuntauudistus - Työaikaa on sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun osallistumiseen niin että kunnan tarpeet pyritään saamaan huomioiduksi valmistelussa. Itsensä johtaminen työajan suunnittelussa kehittämiskohteena - Henkilöstö pidetään sote- ja maakuntauudistuksen suhteen ajan tasalla ; keskustelut työpalavereissa, tietoisuus sähköisistä tiedotussivustoista esim. www.lapinmaakuntauudistus.fi	Itsearvio; itsensä johtaminen Kukin arvioi miten onnistunut	Osallistuttu maakunnallisiin kehittämisohjelmiin ja maakunnalliseen työhön palvelujen myöntämiskriteereiden yhtenäistämiseksi. Maakuntavalmistelu vieraili kunnassa.	Perusturvajohtaja

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.2 Hyvä hallinto ja kestävä talous - Uuden hallintosäännön jalkauttaminen - Talousarviossa pysyttäytyminen	Joryn arvio Itsearviointi Osavuosikatsaukset itsearvioituna Kehityskeskustelut	Uutta hallintosääntöä sovellettu pääosin. Talousarvio ylittyi reilusti; tulojen alitoteutuma, palkkausmenojen ylitys sekä erikoissairaanhoito-menojen ylitys. Pohjois-Suomen sosiaalialan kehittämiskeskus selvitti yhteistyössä Lapin sairaanhoito-piirin, Muonion ja Enontekiön kuntien kanssa sosiaalihuollon järjestämisvastuun siirtämistä Lapin sairaanhoitopiirille, josta päätettiin luopua aluehallintouudistusta odoteltaessa.	Vastuuviranhaltijat

HENKILÖSTÖ

Toimiala:	**TP 2016**	**TP 2017**	**TA 2018**	**TA 2019**	**TS 2020**	**TS 2021**
Vakinainen henkilöstö						
kokoaikaiset	31,7	30,7	31,6	32,6	32,6	32,6
osa-aikaiset			0,8	0,8	0,8	0,8
Määräaikainen henkilöstö (ilman sijaisia ja palkkatuella palkattuja)						
kokoaikaiset	1	2	2	2	2	2
osa-aikaiset			0,8	0,8	0,8	0,80
Yhteensä	31,7	32,7	35,2	36,2	36,2	36,2

(2019 +työpaja -ohjaaja)

PERUSTURVA

TULOSLASKELMA	TA 2018	TA 2018	TA 2018	Toteuma	Poikkeama *		TP
1 000 €	Alkuper.	Muutokset	Muutettu	2018	€	%	2017
Toimintatuotot							
Myyntituotot	33	0	33	60	27	84 %	55
Maksutuotot	349	0	349	285	-64	-18 %	290
Tuet ja avustukset	206	0	206	140	-66	-32 %	232
Vuokratuotot	81	0	81	73	-8	-10 %	73
Muut toimintatuotot	30	0	30	22	-8	-25 %	24
Toimintatuotot yhteensä	**698**	**0**	**698**	**580**	**-118**	**-17 %**	**675**
Toimintakulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-1 644	0	-1 644	-1 770	-126	-8 %	-1 739
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-415	0	-415	-449	-34	-8 %	-340
Muut henkilösivukulut	-76	0	-76	-58	18	24 %	-56
Henkilöstökulut yhteensä	-2 135	0	-2 135	-2 277	-142	-7 %	-2 135
Palvelujen ostot	-5 988	-435	-6 423	-6 276	147	2 %	-6 023
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-133	0	-133	-143	-10	-8 %	-152
Avustukset	-209	0	-209	-250	-41	-19 %	-225
Vuokrakulut	-133	0	-133	-123	10	8 %	-127
Muut toimintakulut	-4	0	-4	-5	-1	-14 %	-7
Toimintakulut yhteensä	**-8 603**	**-435**	**-9 038**	**-9 073**	**-36**	**0 %**	**-8 669**
Toimintakate	**-7 904**	**-435**	**-8 339**	**-8 493**	**-154**	**-2 %**	**-7 994**

* Toteuma 2018 - TA 2018 muutettu

\+ tulojen ylitys / menojen alitus

\- tulojen alitus / menojen ylitys

Analysointi

Talousarvioon nähden toimintakate ylittyi 154 t€, mikä johtuu lähinnä suunniteltujen toimintatuottojen alittumisesta ja suunniteltujen henkilöstökulujen ylittymisestä.

Toimintakate heikkeni lähes 0,5 milj. euroa vuodesta 2017, mikä johtuu toimintatuottojen pienentymisestä lähes 100 t€ ja toimintakulujen kasvamisesta noin 400 t€. Toimintatuottojen osalta alitus aiheutui tukien ja avustusten pienentymisestä. Toimintakulujen ylitys johtui pääasiassa henkilöstökulujen (+142 t€) ja palvelujen ostojen (+253 t€) kasvusta. Henkilöstökulujen osalta kasvua aiheutti epäpätevyysalennusten takaisinmaksu ja palkankorotusten kertaerä (9,2 %), joiden vaikutus henkilösivukuluineen oli yhteensä noin 50 t€. Loppuosa henkilöstökulujen kasvusta johtui eläkeperusteisen eläkemaksun kasvusta lähes 100 t€, mitä selittää osaltaan Muonion-Enontekiön kansanterveystyön kuntayhtymän päättymisen aiheuttama ko. kulujen kasvu. Palvelujen ostojen kasvusta 122 t€ johtui perusterveydenhuollosta, 90 t€ erikoissairaanhoidosta, 51 t€ lapsiin ja perheisiin kohdistuvista palveluostoista ja 15 t€ vanhusten laitospalveluostoista. Huomioitavaa on, että Hetan ja Karesuvannon terveysasemien tilakulut sisältyvät vuodesta 2018 alkaen perusterveydenhuollon kuluihin. Vammaisiin kohdistuvissa palveluostoissa ja kotipalveluostoissa oli vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna yhteensä 54 te. Muissa asiakaspalveluostoissa oli kasvua 18 t€. Loppuosa palveluostojen kasvusta johtui lähinnä kuljetuspalveluostojen kasvusta.

Vapaa-aika

Toimialan tehtävä

- Nuorisotoiminnan kehittäminen ja toimeenpano
- Vapaa-aikatoiminnan tukeminen Enontekiön kunnassa
- Hyvinvointi ja terveyden edistäminen Enontekiöllä

1.HYVINVOINTI

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
1.1 Hyvinvoiva kuntalainen - Yli 75-vuotiaat toimintakyvyltään heikentyneet liikkuvat ”Voimaa vanhuuteen” ohjelmassa suositellusti - Terveyserojen kaventaminen liikunnan keinoin - Liitytään Savuton kunta ohjelmaan - Digitaalinen nuorisotyö	Ikäihmisten liikuntaraadin ja Vanhus-neuvoston arvio Hyvinvointikysely Nuorisotyön hanke toteutettu	Arviota ei tehty. Hyvinvointikysely tehty. Hanke alkanut 6/2018 ja jatkuu.	Vapaa-aikatoimiala

2. ELINVOIMA

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.10 Matkailun edistäminen - Liikuntatapahtumien järjestäminen - Hetta Hiihtomaan toimintaan osallistuminen	Liikuntatapahtumat Hiihtomaan kävijämäärät	Suomi mies seikkailu – tapahtuma syksyllä. Laskettelukurssi järjestetty Hiihtomaassa.	Vapaa-aikatoimiala Kehityksen toimiala Infrastruktuuri

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.2 Poro- ja luontaiselinkeinojen tukeminen - Poro-ja elinkeinonharjoittajien hyvinvoinnin edistäminen yhteistyössä yhdistysten kanssa, mm. sopivan terveysliikunnan edistäminen	Tilaisuudet	Ei toteutunut.	vapaa-aikasihteeri

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
2.3 Vetovoimainen Enontekiö - Vapaa-aika- ja liikuntamahdollisuudet; olemassa olevat palvelut säilyvät - Yhteistyö yritysten ja yhdistysten kanssa - Nuoret viihtyvät paikkakunnalla ja nuorille on tekemistä	Yritys- ja yhdistysfoorumin arvio Nuorisoneuvoston arvio Revontuli-Opiston kurssit, osallistuja-määrät ja palautteet	Ei arvioitu foorumeissa eikä nuorisovaltuustossa. Revontuli-opiston toiminta jatkunut samalla tasolla kuin aikaisempana vuonna. Kurssit: 106 Osallistujat: 811 Palautteet: Hyvä palaute Palvelut säilyneet ja mm. liikuntatoimen hallivuoroja lisätty.	Vapaa-aikasihteeri

		Avustukset yhdistyksille jaettu. Yhdistysfoorumi 2 kertaa. Nuorisotila on ollut säännöllisesti avoinna ja järjestetty erilaisia toimintoja. Kilpisjärvellä nuorisotapaamiset noin kerran kuukaudessa. Karesuvannon ja Peltovuoman toiminta on painottunut kesäaikaan (kerhot). Etsivässä nuorisotyössä n. 20 asiakkuutta.	

3. JOHTAMINEN

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.7 Sote- ja maakuntauudistus - -Vetovastuu terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä siirtyy vapaa-aikatoimelle	Kunnan johtoryhmän arviointi	Hyte-ryhmä kokoontunut säännöllisesti.	Vapaa-aikasihteeri

Tavoite	Mittari	Toteutuma 2018	Vastuutahot
3.2 Hyvä hallinto ja kestävä talous - Pysytään budjetissa - Hyvinvointilautakunnan työn kehittäminen kuntalaisten hyvinvointia edistäväksi - Kunnan vapaa-aikatilojen (liikuntahallit ja paikat sekä nuorisotilat) käytön ohjeet ajan tasalla yhteistyössä infrastruktuuritoimialan ja nuorisotoimen kanssa	Tilinpäätös, osavuosikatsaukset ja kuukausiraportit Hyvinvointilautakunnan Itsearviointi Ohjeistus	Pysytty budjetissa. Hyvinvointilautakunta on käsitellyt HYTE-asioita. Lautakunta ei ole tehnyt arviota. Ohjeistukset ovat ajan tasalla.	Hyvinvointilautakunnan esittelijät Vapaa-aika toimiala

HENKILÖSTÖ

Vastuualue: HALLINTO	**TP 2015**	**TP 2016**	**TP 2017**	**TA 2018**	**TP 2018**
Vakinainen henkilöstö kokoaikaiset osa-aikaiset	1	1	0,66	1	0,58
Määräaikainen henkilöstö (ilman sijaisia ja palkkatuella palkattuja) kokoaikaiset osa-aikaiset					
Yhteensä	1	1	0,66	1	0,58

Lisäksi etsivä nuorisotyöntekijä hankkeen kautta palkattuna (Muonion kunta hallinnoi) ja toimistosihteeri palkkatuella 3 kuukaudeksi.

VAPAA-AIKA

TULOSLASKELMA	TA 2018	TA 2018	TA 2018	Toteuma	Poikkeama *		TP
1 000 €	Alkuper.	Muutokset	Muutettu	2018	€	%	2017
Toimintatuotot							
Myyntituotot	0	0	0	2	2		0
Maksutuotot	13	0	13	14	1	11 %	15
Tuet ja avustukset	8	0	8	8	0	-1 %	26
Vuokratuotot	0	0	0	1	1		1
Muut toimintatuotot	15	0	15	9	-6	-41 %	10
Toimintatuotot yhteensä	**36**	**0**	**36**	**33**	**-2**	**-6 %**	**52**
Toimintakulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-91	0	-91	-64	27	30 %	-58
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-41	0	-41	-32	10	24 %	-31
Muut henkilösivukulut	-4	0	-4	-2	2	42 %	-2
Henkilöstökulut yhteensä	-137	0	-137	-98	39	28 %	-92
Palvelujen ostot	-104	0	-104	-92	11	11 %	-82
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-44	0	-44	-39	4	10 %	-40
Avustukset	-18	0	-18	-12	6	33 %	-12
Vuokrakulut	-17	0	-17	-18	-2	-11 %	-16
Muut toimintakulut	-7	0	-7	-2	5	71 %	-4
Toimintakulut yhteensä	**-326**	**0**	**-326**	**-262**	**63**	**19 %**	**-245**
Toimintakate	**-290**	**0**	**-290**	**-229**	**61**	**21 %**	**-194**

* Toteuma 2018 - TA 2018 muutettu

+ tulojen ylitys / menojen alitus

- tulojen alitus / menojen ylitys

Analysointi

Talousarvioon nähden toimintakate alittui 61 t€. Oleellisimmat poikkeamat talousarvioon nähden olivat henkilöstökuluissa ja palvelujen ostoissa. Henkilöstökulujen toteuma oli 39 t€ budjetoitua pienempi, koska vapaa-aikasihteerin virka oli täytettynä vain osan vuotta. Edelliseen vuoteen nähden toimintakate kasvoi 35 t€, mikä johtui pääasiassa avustustuottojen vähentymisestä ja palveluostojen kasvusta.

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosa osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Tuloslaskelma sisältää varsinaisten käyttötalouden toimintojen menojen ja tulojen yhdistelmät, joista johdetaan toimintakate. Lisäksi tuloslaskelmassa **määritellään vuosikate ja tilikauden tulos.**

Toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulos. Vuosikate ilmoittaa, riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Ennen vuosikatetta esitetään vain säännönmukaisen toiminnan tuotot ja kulut.

Talouden tasapainon tärkein arviointikriteeri on vuosikate. vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:
Vuosikate prosenttia poistoista = 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset.
Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenosta valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Kuntaliitto on luonut seuraavat kriteerit tulorahoituksen riittävyyden eli vuosikatteen tason arvioinnille:

1.Vahva talous
Vuosikate riittää investointien nettomenon ja lainojen lyhennysten rahoittamiseen.
2. Tasapainossa oleva talous
Vuosikate riittää lainojen lyhennysten ja suunnitelman mukaisten poistojen eli korvausinvestointien rahoittamiseen.
3. Hyväksyttävän alarajalla oleva talous
Vuosikate on yhtä suuri kuin suunnitelman mukaiset poistot eli vuosikate riittää korvausinvestointien mutta ei kokonaan lainojen lyhennysten rahoittamiseen
4.Heikkenevä talous
Vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos poistojen jälkeen negatiivinen. Tällöin vuosikatteella ei pystytä rahoittamaan suunnitelman mukaisia poistoja kokonaan eikä lainojen lyhennyksiä ollenkaan.
5. Kriisitalous
Vuosikate on negatiivinen, jolloin käyttö- ja rahoitusmenojen rahoittamiseen joudutaan ottamaan vierasta pääomaa.

Enontekiön kunnan tavoitteeksi asetettiin, että vuosikate kattaa (netto) investoinnit. Tavoite toteutui.

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Tuloslaskelman toteutumisvertailu

TULOSLASKELMA	TA 2018	TA 2018	TA 2018	Toteuma	Poikkeama *		TP
1 000 €	Alkuper.	Muutokset	Muutettu	2018	€	%	2017
Toimintatuotot							
Myyntituotot	467	0	467	414	-54	-12 %	419
Maksutuotot	896	0	896	701	-195	-22 %	843
Tuet ja avustukset	757	0	757	892	135	18 %	954
Vuokratuotot	332	0	332	574	243	73 %	394
Muut toimintatuotot	125	0	125	227	102	82 %	120
Toimintatuotot yhteensä	**2 577**	**0**	**2 577**	**2 808**	**230**	**9 %**	**2 730**
Toimintakulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-5 432	0	-5 432	-5 678	-247	-5 %	-5 421
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-1 445	0	-1 445	-1 339	106	7 %	-1 209
Muut henkilösivukulut	-325	0	-325	-206	119	37 %	-192
Henkilöstökulut yhteensä	-7 201	0	-7 201	-7 224	-23	0 %	-6 823
Palvelujen ostot	-8 212	-435	-8 647	-8 488	159	2 %	-8 247
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 081	0	-1 081	-1 185	-104	-10 %	-1 114
Avustukset	-249	0	-249	-297	-48	-19 %	-295
Vuokrakulut	-310	0	-310	-398	-88	-28 %	-351
Muut toimintakulut	-55	0	-55	-36	19	34 %	-68
Toimintakulut yhteensä	**-17 108**	**-435**	**-17 543**	**-17 628**	**-86**	**0 %**	**-16 897**
Toimintakate	**-14 530**	**-435**	**-14 965**	**-14 820**	**145**	**1 %**	**-14 168**
Verotulot	6 262	0	6 262	6 362	99	2 %	6 203
Valtionosuudet	8 613	0	8 613	8 604	-10	0 %	8 824
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	0	0	0	46	46		0
Muut rahoitustuotot	402	0	402	599	197	49 %	539
Korkokulut	-101	0	-101	-50	50	50 %	-59
Muut rahoituskulut	-166	0	-166	-204	-38	-23 %	-189
Vuosikate	**481**	**-435**	**46**	**535**	**489**	**1060 %**	**1 149**
Poistot ja arvonalentumiset	-383	0	-383	-354	28	7 %	-348
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0 %	0
Tilikauden tulos	**99**	**-435**	**-336**	**181**	**517**	**154 %**	**801**
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0	0	0 %	0
Tilikauden ylijäämä	**99**	**-435**	**-336**	**181**	**517**	**154 %**	**801**

* Toteuma 2018 - TA 2018 muutettu

+ tulojen ylitys / menojen alitus

- tulojen alitus / menojen ylitys

Tuloslaskelman toteutuminen

Kunnan tuloslaskelman toteumavertailun toimintakate toteutui lähes muutetun talousarvion mukaisena. Toteutunut toimintakate oli 145 tuhatta euroa (1 %) parempi kuin muutetun talousarvion toimintakate. Alkuperäiseen talousarvioon tehtiin tilikauden aikana kaksi muutosta, jotka molemmat koskivat Perusturvan toimialaa. Muutokset olivat 35 tuhannen euron ylitysoikeus ikäihmisten tehostetun palveluasumisen hankinnan suunnittelun ja toteuttamisen konsultointipalvelun ostamiseen ja 400 tuhannen euron ylitysoikeus Perusturvan muihin menoihin.

Toimintatuotot toteutuivat 230 tuhatta euroa (9 %) talousarviota suurempina. Tähän vaikutti tukien ja avustusten, vuokratuottojen ja muiden toimintatuottojen ylittyminen talousarvioon nähden enemmän kuin myynti- ja maksutuotot alittivat sen.

Toimintakulut toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisina ylityksen ollessa vain 86 tuhatta euroa (0,5 %). Henkilöstökulut ylittivät talousarvion 23 tuhannella eurolla (0,3 %) eli toteuma oli lähes talousarvion mukainen. Palvelujen ostot alittivat muutetun talousarvion 159 tuhannella eurolla (-2 %). Aine- ja tarvikeostot ylittyivät 104 tuhannella eurolla (10 %). Suurimmat ylitykset näissä olivat elintarvikkeissa, lääkkeissä, lämmityksessä, kaukolämmössä, sähkössä ja kalustossa sekä rakennusmateriaaleissa. Avustukset puolestaan ylittivät talousarvion 48 tuhannella eurolla (19 %), mikä johtui lähinnä lasten kotihoidon tuen ja työmarkkinatuen korkeammista kuluista talousarvioon nähden. Vuokrakulut olivat 88 tuhatta euroa (28 %) talousarviota suuremmat. Muut toimintakulut alittivat talousarvion 19 tuhannella eurolla (-34 %).

Kunnan vuosikate muodostui 489 tuhatta euroa muutettua talousarviota paremmaksi ollen 535 tuhatta euroa. Verorahoituksen kertymä oli yhteensä 15,0 milj. euroa, mikä oli noin 100 tuhatta euroa talousarviota enemmän. Rahoitustuotot toteutuivat 243 tuhatta euroa talousarviota suurempana johtuen Enontekiön Vesihuolto Oy:lle myönnetyn lainan korkotuotoista useamman vuoden ajalta ja Kemijoki Oy:n osakkeiden arvioitua korkeammasta tuotosta. Rahoituskulut yhteensä toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Poistojen toteuma 354 tuhatta euroa jäi hiukan talousarvion määrästä, koska toteutuneiden investointien määrä ei ollut niin paljon kuin talousarviossa ja niiden valmistuminen sekä aktivointi painottuivat loppuvuoteen 2018.

Kunnan tilikauden tulos muodostui muutettua talousarviota oleellisesti paremmaksi ollen 181 tuhatta euroa.

Verotulot

Verotuloja kertyi vuonna 2018 yhteensä 6,4 milj. euroa. Verotulot kasvoivat vuodesta 2017 noin 160 tuhatta euroa eli 2,6 %. Verotuloja kertyi noin 100 tuhatta euroa talousarviota enemmän.

Kunnallisverotuloja kertyi lähes 5,2 milj. euroa, mikä on noin 0,2 milj. euroa vuotta 2017 enemmän ja 43 tuhatta euroa talousarviota enemmän.

Yhteisöverotuloja kertyi 384 tuhatta euroa, mikä oli 84 tuhatta euroa talousarviota enemmän. Yhteisöveron tuotto kuitenkin pieneni edelliseen vuoteen verrattuna 26 tuhatta euroa eli 6 %.

Kiinteistöveroprosentit vuonna 2018 olivat samat kuin edellisenäkin vuonna. Kiinteistöverotulot 822 tuhatta euroa olivat lähes samalla tasolla kuin vuonna 2017. Laskua oli vain 7 tuhatta euroa. Talousarvioon nähden kiinteistöverotuloja kertyi 28 tuhatta euroa vähemmän.

VEROTULOT 1 000 €	TA 2018 Alkuper.	TA 2018 Muutokset	TA 2018 Muutettu	Toteuma 2018	Poikkeama €
Kunnan tulovero	5 112	0	5 112	5 155	43
Osuus yhteisöveron tuotosta	300	0	300	384	84
Kiinteistövero	850	0	850	822	-28
Yhteensä	**6 262**	**0**	**6 262**	**6 362**	**99**

Tuloveroprosentin ja verotettavan tulon kehitys

	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo, milj. €	Muutos (%)
2015	20,75	23,538	
2016	21,25	23,278	-1,1
2017	21,25	23,384	0,5
2018	21,25		

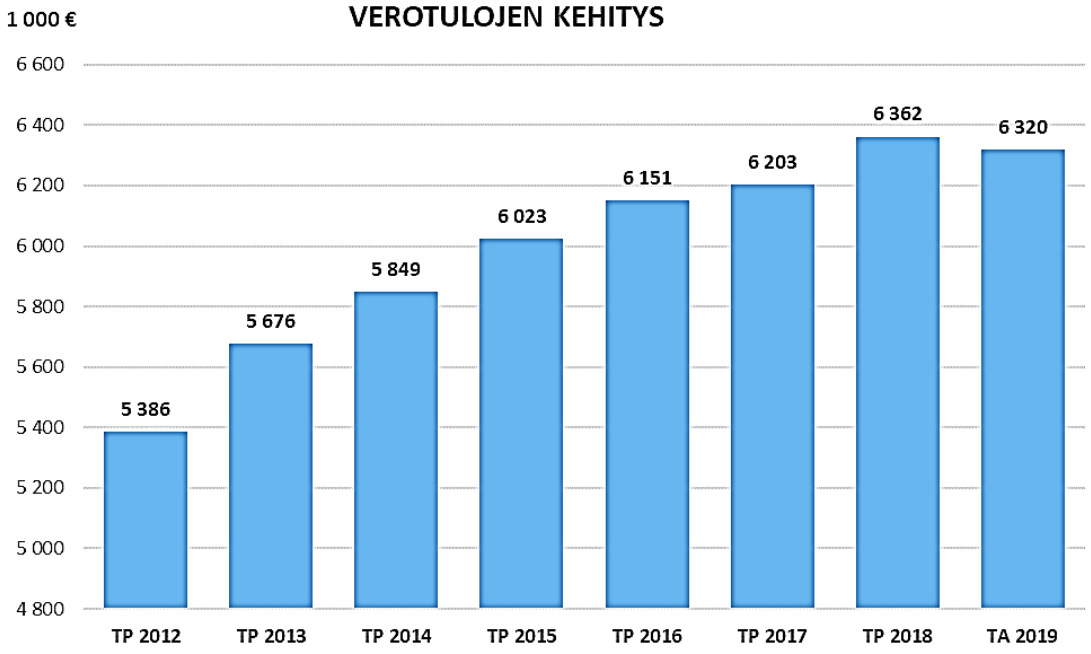
1 000 €
VEROTULOJEN KEHITYS
6 600
6 400
6 200
6 000
5 800
5 600
5 400
5 200
5 000
4 800
5 386
5 676
5 849
6 023
6 151
6 203
6 362
6 320
TP 2012
TP 2013
TP 2014
TP 2015
TP 2016
TP 2017
TP 2018
TA 2019

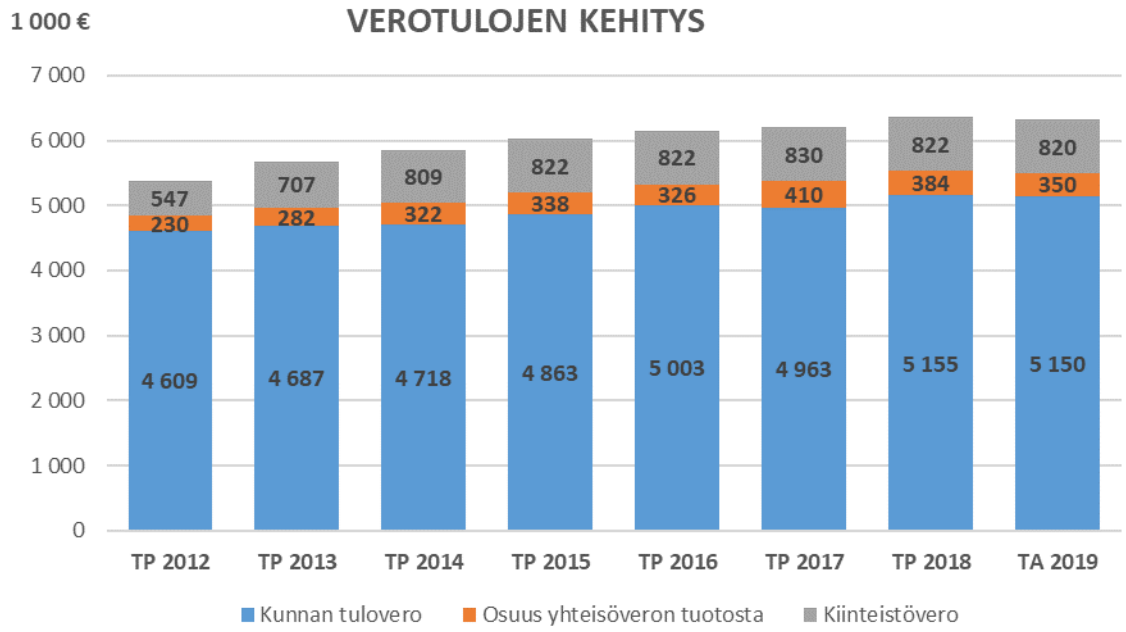
1 000 €
VEROTULOJEN KEHITYS
7 000
6 000
5 000
4 000
3 000
2 000
1 000
0
547
230
4 609
707
282
4 687
809
322
4 718
822
338
4 863
822
326
5 003
830
410
4 963
822
384
5 155
820
350
5 150
TP 2012
TP 2013
TP 2014
TP 2015
TP 2016
TP 2017
TP 2018
TA 2019
Kunnan tulovero
Osuus yhteisöveron tuotosta
Kiinteistövero

Valtionosuudet

Valtionosuuksia kertyi vuonna 2018 yhteensä 8,604 milj. euroa. Valtionosuuksien määrä laski 220 tuhatta euroa (2,5 %) vuodesta 2017. Merkittävin syy valtionosuuksien vähentymiseen vuodesta 2017 oli kilpailukykysopimus, joka aiheutti valtakunnan tasolla vähennystä 118 milj. euroa.

Valtionosuudet toteutuivat vuonna 2018 talousarvion mukaisesti toteuman ollessa vain 10 tuhatta euroa vähemmän kuin oli arvioitu.

Peruspalvelujen valtionosuuden määrä oli 8,670 milj. euroa. Opetus- ja kulttuuritoimen muiden valtionosuuksien määrä oli negatiivinen 67 tuhatta euroa, koska siinä on huomioitu kunnilta veloitettava toisen asteen koulutuksen rahoitusosuus.

Valtionosuudet	**TA 2018**	**TA 2018**	**TA 2018**	**Toteuma**	**Poikkeama**
1 000 €	**Alkuper.**	**Muutokset**	**Muutettu**	**2018**	**€**
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset	8 613	0	8 613	8 670	57
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	0	0	0	-67	-67
Yhteensä	**8 613**	**0**	**8 613**	**8 604**	**-10**

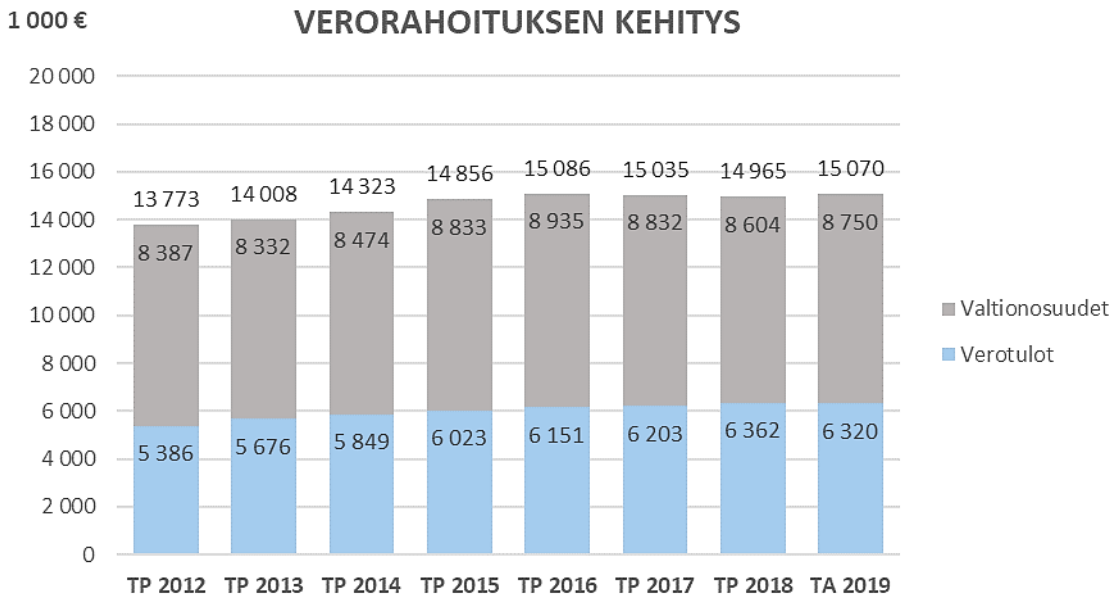

Korkotuotot ja –kulut

Korkotuotot olivat yhteensä 46 tuhatta euroa ja ne muodostuivat Enontekiön Vesihuolto Oy:lle annetun lainan korkotuloista. Talousarviossa näitä ei ollut huomioitu.

Korkokulut (50 tuhatta euroa) olivat huomattavasti pienemmät kuin talousarviossa, jossa ne olivat 101 tuhatta euroa. Alittuminen johtui pääosin siitä, että tilikaudella 2018 ei otettu uutta korollista pitkäaikaista lainaa.

Muut rahoitustuotot ja -kulut

Muut rahoitustuotot (599 tuhatta euroa) toteutuivat 197 tuhatta euroa talousarviota suurempina, mikä johtui Kemijoki Oy:n osakkeiden arvioitua suuremmasta tuotosta.

Muut rahoituskulut (204 tuhatta euroa) ylittivät talousarvion 38 tuhannella eurolla, koska Kemijoki Oy:n osakkeisiin liittyvät rahoituskulut olivat arvioitua suuremmat. Myös kunnan omistamiin asunto-osakkeisiin liittyvät rahoitusvastikkeet toteutuivat arvioitua suurempana.

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

Investointien toteutumisvertailu

INVESTOINNIT	TA 2018	TA 2018	TA 2018	Toteuma	Poikkeama *	
1 000 €	Alkuper.	Muutokset	Muutettu	2018	€	%
Kiinteistöjen osto						
Ei toteumaa						
Investointimenot	-100	55	-45	0	45	100 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0 %
Nettoinvestointi	**-100**	**55**	**-45**	**0**	**45**	**100 %**
Lapin Sähkövoima						
Kemijärvi Oy:n lainanlyhennys						
Investointimenot	0	0	0	-3	-3	
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0 %
Nettoinvestointi	**0**	**0**	**0**	**-3**	**-3**	
As. Oy Saanansäde 4 osakkeet						
Osakkeiden omarahoitusosuus, 4 huoneistoa						
Investointimenot	0	-55	-55	-55	0	0 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0 %
Nettoinvestointi	**0**	**-55**	**-55**	**-55**	**0**	**0 %**
Hetan liikuntahallin kun./laaj.						
Tulevan investoinnin suunnittelukuluja						
Investointimenot	0	-30	-30	-8	22	74 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0 %
Nettoinvestointi	**0**	**-30**	**-30**	**-8**	**22**	**74 %**
Peltovuoman koulu						
Vesikaton, talotekn. ja pvähoidon tilojen remont.						
Investointimenot	-100	-50	-150	-152	-2	-1 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	6	6	
Nettoinvestointi	**-100**	**-50**	**-150**	**-146**	**4**	**3 %**
Kiinteistöjen kunnostus						
Ei toteumaa						
Investointimenot	-50	30	-20	0	20	100 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0 %
Nettoinvestointi	**-50**	**30**	**-20**	**0**	**20**	**100 %**
Hetan paloasema						
Ei toteumaa						
Investointimenot	-100	100	0	0	0	0 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0 %
Nettoinvestointi	**-100**	**100**	**0**	**0**	**0**	**0 %**

INVESTOINNIT	TA 2018	TA 2018	TA 2018	Toteuma	Poikkeama *	
1 000 €	Alkuper.	Muutokset	Muutettu	2018	€	%
Osuuspankin kiinteistö						
Muutostyöt pienemmiksi vuokratiloiksi						
Investointimenot	0	-100	-100	-69	31	31 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	41	41	
Nettoinvestointi	**0**	**-100**	**-100**	**-29**	**71**	**71 %**
Eläinlääkäritalo						
Vesikatteen uusiminen						
Investointimenot	0	-30	-30	-34	-4	-13 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	7	7	
Nettoinvestointi	**0**	**-30**	**-30**	**-27**	**3**	**9 %**
Suunnittelu (rakennukset)						
Ei toteumaa						
Investointimenot	-50	40	-10	0	10	100 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0 %
Nettoinvestointi	**-50**	**40**	**-10**	**0**	**10**	**100 %**
Kilpisjärven osayleiskaava						
Kaavoitustöiden jatkaminen						
Investointimenot	0	-5	-5	-3	2	36 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0 %
Nettoinvestointi	**0**	**-5**	**-5**	**-3**	**2**	**36 %**
Kaavat						
Ei toteumaa						
Investointimenot	-70	61	-9	0	9	100 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0 %
Nettoinvestointi	**-70**	**61**	**-9**	**0**	**9**	**100 %**
Pohjois-Kilpisjärven asemakaava						
Kaavoitustöiden jatkaminen						
Investointimenot	0	-6	-6	-4	2	30 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0 %
Nettoinvestointi	**0**	**-6**	**-6**	**-4**	**2**	**30 %**
Moottorikelkkareitit						
Merkintöjen ja rakenteiden uusiminen						
Investointimenot	-100	0	-100	-97	3	3 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	6	6	
Nettoinvestointi	**-100**	**0**	**-100**	**-91**	**9**	**9 %**
Tulvasuojaus Tsahkaljoki						
Tsahkaljoen tulvasuojauksen toteuttaminen						
Investointimenot	-60	0	-60	-77	-17	-28 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	37	37	
Nettoinvestointi	**-60**	**0**	**-60**	**-40**	**20**	**34 %**

INVESTOINNIT	TA 2018	TA 2018	TA 2018	Toteuma	Poikkeama *	
1 000 €	Alkuper.	Muutokset	Muutettu	2018	€	%
Julkisivuvalaistus Kilpisjärven monitoimitalo						
Julkisivuvalaistuksen suunnittelukuluja						
Investointimenot	0	-10	-10	-11	-1	-5 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0 %
Nettoinvestointi	**0**	**-10**	**-10**	**-11**	**-1**	**-5 %**
Ruokapalvelun kalusto						
Yhdistelmäuuni keskuskeittiöön						
Investointimenot	0	-13	-13	-11	2	14 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0 %
Nettoinvestointi	**0**	**-13**	**-13**	**-11**	**2**	**14 %**
Ohjelmat, laitteet ym.						
Ei toteumaa						
Investointimenot	-50	13	-37	0	37	100 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0 %
Nettoinvestointi	**-50**	**13**	**-37**	**0**	**37**	**100 %**
INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
Investointimenot	-680	0	-680	-523	157	23 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	97	97	
Nettoinvestointi	**-680**	**0**	**-680**	**-426**	**254**	**37 %**
Luovutustulot	**0**	**0**	**0**	**61**	**61**	
INVESTOINNIT JA LUOVUTUSTULOT YHTEENSÄ	**-680**	**0**	**-680**	**-365**	**315**	**46 %**

* Toteuma 2018 - TA 2018 muutettu

\+ tulojen ylitys / menojen alitus

\- tulojen alitus / menojen ylitys

Nettoinvestointien toteuma-aste oli 63 %.

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Rahoituslaskelman toteutumisvertailu

RAHOITUSLASKELMA 1 000 €	TA 2018 Alkuper.	TA 2018 Muutokset	TA 2018 Muutettu	Toteuma 2018	* Poikkeama €
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	583	-435	148	535	388
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	-48	-48
	583	-435	148	487	340
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-680	0	-680	-523	157
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	97	97
Pysyvien vastaavien hyödyk. luovutustulot	0	0	0	109	109
	-680	0	-680	-317	363
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-97**	**-435**	**-532**	**171**	**703**
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset muille	0	0	0	-85	-85
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0
	0	0	0	-85	-85
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	720	0	720	0	-720
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-700	0	-700	-608	92
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	50	50
	20	0	20	-558	-578
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-77	0	-77	360	437
Rahoituksen rahavirta	**-57**	**0**	**-57**	**-283**	**-225**
Rahavarojen muutos	**-155**	**-435**	**-590**	**-112**	**478**
Rahavarat 31.12.				339	
Rahavarat 1.1.				451	
Rahavarojen muutos				**-112**	

* Toteuma 2018 - TA 2018 muutettu

Rahoituslaskelman toteutuminen

Kunnan rahavarojen muutos tilikaudella 2018 oli 112 tuhatta euroa negatiivinen, mikä oli kuitenkin 478 tuhatta euroa muutettua talousarviota parempi.

Toiminnan toteutunut rahavirta oli 340 tuhatta euroa muutettua talousarviota parempi. Kunnan vuosikate toteutui 388 tuhatta euroa muutetun talousarvion tasoa parempana. Vuosikatetta on käsitelty toimintakertomuksen tuloslaskelma-osion yhteydessä ja talousarvion toteumavertailuosiossa tuloslaskelman toteutumisvertailun yhteydessä. Tulorahoituksen korjauseriä ei ollut budjetoitu. Toteutuneissa korjauserissä on oikaistu investointien rahavirrassa esitettävät pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot. Nämä myyntivoitot koskivat Asunto Oy Enontekiön Saanansäde 4:n osakkeita ja yhtä tonttia.

Investointien rahavirta toteutui 363 tuhatta euroa talousarviota pienempänä. Investointimenot alittivat talousarvion 254 tuhannella eurolla, kun huomioidaan myös toteutuneiden investointien rahoitusosuudet. Pysyvien vastaavien luovutustuloja ei ollut budjetoitu. Investointien yksityiskohtaista toteutumista on käsitelty tarkemmin talousarvion toteumavertailuosiossa investointien toteumavertailun yhteydessä.

Rahoituksen rahavirta toteutui 225 tuhatta euroa suunniteltua pienempänä. Antolainasaamiset lisääntyivät tilikaudella 85 tuhatta euroa (Osuuskunta Karesuvannon kyläverkolle myönnetty laina tietoliikenneyhteyshankkeeseen). Tätä ei ollut budjetoitu. Lainakannan muutokset eivät toteutuneet talousarvion mukaisesti, koska uutta pitkäaikaista lainaa ei otettu, vaikka sitä oli budjetoitu otettavaksi 720 tuhatta euroa. Sen sijaan otettiin uutta lyhytaikaista kuntatodistusohjelman mukaista lainaa 50 tuhatta euroa. Lainakannan poikkeamaan talousarvioon nähden vaikutti myös se, että lainoja lyhennettiin 92 tuhatta euroa suunniteltua vähemmän. Muut maksuvalmiuden muutokset toteutuivat 437 tuhatta euroa talousarviota suurempina. Muissa maksuvalmiuden muutoksissa esitetään toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden muutos, saamisten muutos ja korottomien velkojen muutos.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Toiminnan ja investointien rahavirran olennaisia poikkeamia tilinpäätösvuoden talousarvioon käsitellään tuloslaskelman ja investointien toteumavertailujen yhteydessä. Rahoituksen rahavirran poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon johtuivat lähinnä lainamäärän talousarviota pienemmästä kasvusta ja muista maksuvalmiuden muutoksista. Merkittävin rahoituksen rahavirran poikkeama talousarvioon nähden oli pitkäaikaisten lainojen lisäyksen 720 tuhannen euron alitus.

Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma

Euro	2018	2017
Toimintatuotot		
Myyntituotot	413 602,47	419 128,27
Maksutuotot	700 807,79	842 665,03
Tuet ja avustukset	891 800,45	954 353,95
Vuokratuotot	574 480,24	393 943,62
Muut toimintatuotot	227 194,90	119 810,96
Toimintatuotot yhteensä	**2 807 885,85**	**2 729 901,83**
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-5 678 476,27	-5 421 059,48
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 339 359,87	-1 209 151,54
Muut henkilösivukulut	-206 249,51	-192 291,34
Henkilöstökulut yhteensä	-7 224 085,65	-6 822 502,36
Palvelujen ostot	-8 488 142,43	-8 246 985,20
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 184 909,85	-1 113 821,46
Avustukset	-297 005,35	-295 045,36
Vuokrakulut	-398 052,02	-350 943,16
Muut toimintakulut	-36 081,66	-68 157,18
Toimintakulut yhteensä	**-17 628 276,96**	**-16 897 454,72**
Toimintakate	**-14 820 391,11**	**-14 167 552,89**
Verotulot	6 361 670,31	6 202 958,31
Valtionosuudet	8 603 661,00	8 823 574,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	45 806,08	138,48
Muut rahoitustuotot	598 789,09	538 587,00
Korkokulut	-50 376,48	-59 431,36
Muut rahoituskulut	-203 889,46	-189 106,42
Vuosikate	**535 269,43**	**1 149 167,12**
Poistot ja arvonalentumiset	-354 254,31	-348 323,70
Tilikauden tulos	**181 015,12**	**800 843,42**
Tilikauden ylijäämä	**181 015,12**	**800 843,42**

Rahoituslaskelma

Euro	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	535 269,43	1 149 167,12
Tulorahoituksen korjauserät	-47 988,30	0,00
	487 281,13	1 149 167,12
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-522 672,76	-2 514 156,65
Rahoitusosuudet investointimenoihin	96 675,19	2 142 276,77
Pysyvien vastaavien hyödyk. luovutustulot	109 365,00	122,60
	-316 632,57	-371 757,28
Toiminnan ja investointien rahavirta	170 648,56	777 409,84
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-84 708,02	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	15 616,25
	-84 708,02	15 616,25
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-607 789,48	-607 789,48
Lyhytaikaisten lainojen muutos	50 000,00	-363 153,18
	-557 789,48	-970 942,66
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 082,01	11 926,15
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 107,54	830,15
Saamisten muutos	173 483,01	-17 207,48
Korottomien velkojen muutos	186 358,27	420 747,04
	359 815,75	416 295,86
Rahoituksen rahavirta	**-282 681,75**	**-539 030,55**
Rahavarojen muutos	**-112 033,19**	**238 379,29**
Rahavarat 31.12.	338 948,43	450 981,62
Rahavarat 1.1.	450 981,62	212 602,33
	-112 033,19	**238 379,29**

Tase

Euro	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	534 792,32	535 068,34
Rakennukset	4 149 831,46	4 135 292,04
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 351 126,15	1 323 097,09
Koneet ja kalusto	120 529,21	145 601,93
Ennak.maks. ja kesk.eräiset hankin.	17 905,00	21 029,38
	6 174 184,14	6 160 088,78
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	5 839 065,91	5 842 794,71
Muut lainasaamiset	1 750 844,20	1 666 136,18
	7 589 910,11	7 508 930,89
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	1 748,82	1 748,82
Muut toimeksiantojen varat	2 175,98	2 409,56
	3 924,80	4 158,38
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	12 455,72	11 348,18
	12 455,72	11 348,18
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	499 875,71	359 371,02
Muut saamiset	44 427,37	138 775,78
Siirtosaamiset	239 355,25	458 994,54
	783 658,33	957 141,34
Rahat ja pankkisaamiset	338 948,43	450 981,62
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**14 903 081,53**	**15 092 649,19**

Euro	31.12.2018	31.12.2017
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	6 093 010,41	6 093 010,41
Arvonkorotusrahasto	584 697,13	584 697,13
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 264 874,77	464 031,35
Tilikauden ylijäämä	181 015,12	800 843,42
	8 123 597,43	7 942 582,31
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	410 000,00	410 000,00
	410 000,00	410 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	1 748,82	1 748,82
Lahjoitusrahastojen pääomat	40 749,58	40 749,58
Muut toimeksiantojen pääomat	3 614,88	2 766,45
	46 113,28	45 264,85
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuut.laitoksilta	2 594 894,68	3 202 684,16
	2 594 894,68	3 202 684,16
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuut.laitoksilta	1 357 789,48	1 307 789,48
Saadut ennakot	129 797,49	188 972,41
Ostovelat	1 114 322,05	1 110 835,61
Muut velat	228 126,92	120 845,67
Siirtovelat	898 440,20	763 674,70
	3 728 476,14	3 492 117,87
Vieras pääoma yhteensä	6 323 370,82	6 694 802,03
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**14 903 081,53**	**15 092 649,19**

KONSERNITULOSLASKELMA

euro	2018	2017
Toimintatuotot	8 771 539,91	4 224 754,50
Toimintakulut	-22 484 492,14	-17 496 098,02
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	-11 297,88	2 313,52
Toimintakate	**-13 724 250,11**	**-13 269 030,00**
Verotulot	6 361 670,31	6 202 958,31
Valtionosuudet	8 603 661,00	8 823 574,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	16 319,61	16 295,80
Muut rahoitustuotot	655 559,73	616 620,62
Korkokulut	-137 183,99	-173 258,45
Muut rahoituskulut	-211 687,03	-194 896,95
Vuosikate	**1 564 089,52**	**2 022 263,33**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 110 665,75	-1 136 249,93
Arvonalentumiset	0,00	-40 584,14
Satunnaiset erät	0,00	-21 582,54
Tilikauden tulos	**453 423,77**	**823 846,72**
Tilinpäätössiirrot	10 166,30	-11 267,73
Tilikauden verot	-23 105,66	-64,33
Laskennalliset verot	-1 426,81	-2 749,21
Vähemmistöosuudet	239,87	-396,49
Tilikauden ylijäämä	**439 297,47**	**809 368,96**

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

euro	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 564 089,52	2 022 263,33
Satunnaiset erät	0,00	-21 582,54
Tilikauden verot	-89,77	-89,28
Tulorahoituksen korjauserät	54 165,73	16 215,14
	1 618 165,48	2 016 806,65
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 018 145,07	-2 967 495,87
Rahoitusosuudet investointimenoihin	86 832,75	2 152 856,05
Pysyvien vastaavien hyödyk. luovutustulot	186 869,90	50 757,08
	-744 442,42	-763 882,74
Toiminnan ja investointien rahavirta	**873 723,06**	**1 252 923,91**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-84 708,02	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	15 616,25
	-84 708,02	15 616,25
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 011 971,98	-987 464,75
Lyhytaikaisten lainojen muutos	47 349,23	-341 555,04
	-964 622,75	-1 329 019,79
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	644,96	15 590,49
Vaihto-omaisuuden muutos	-6 568,70	48 387,15
Saamisten muutos	701 044,53	974 679,24
Korottomien velkojen muutos	-214 081,87	-1 901 593,71
	481 038,92	-862 936,83
Rahoituksen rahavirta	**-568 291,85**	**-2 176 340,37**
Rahavarojen muutos	**305 431,21**	**-923 416,46**
Rahavarat 31.12.	2 270 104,14	1 955 925,94
Rahavarat 1.1.	1 964 672,93	2 879 342,40
	305 431,21	**-923 416,46**

KONSERNITASE

euro	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	52 382,93	54 417,07
Muut pitkävaikutteiset menot	211 508,91	317 145,16
Ennakkomaksut	31 094,71	29 544,41
	294 986,55	401 106,64
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	675 536,81	671 194,52
Rakennukset	11 169 091,60	11 169 381,89
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 171 801,70	7 259 212,88
Koneet ja kalusto	373 924,46	354 921,19
Muut aineelliset hyödykkeet	7 017,16	8 115,54
Ennak.maks. ja kesk.eräiset hankin.	89 702,90	76 470,97
	19 487 074,63	19 539 296,99
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	40 843,75	53 403,10
Muut osakkeet ja osuudet	2 563 452,89	2 644 371,04
Muut lainasaamiset	165 980,21	116 178,19
Muut saamiset	226,23	233,65
	2 770 503,08	2 814 185,98
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	22 552 564,26	22 754 589,61
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	181 397,89	188 025,40
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	241 676,42	236 279,22
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	40 889,59	21 556,92
Lyhytaikaiset saamiset	1 850 936,60	1 475 404,29
	1 891 826,19	1 496 961,21
Rahat ja pankkisaamiset	2 270 104,14	1 955 925,94
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	4 403 606,75	3 689 166,37
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**27 137 568,90**	**26 631 781,38**

KONSERNITASE

euro	31.12.2018	31.12.2017
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	6 093 010,41	6 093 010,41
Arvonkorotusrahasto	584 697,13	584 697,13
Muut omat rahastot	1 847 666,55	1 626 805,20
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 494 240,48	590 197,39
Tilikauden ylijäämä	439 297,49	809 928,26
	10 458 912,06	9 704 638,39
VÄHEMMISTÖOSUUDET	259 311,26	417 484,07
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	201,55	254,98
Muut pakolliset varaukset	572 113,04	538 549,67
	572 314,59	538 804,65
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	224 805,45	234 594,75
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	7 750 862,84	8 766 853,68
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	2 545 185,49	2 504 751,80
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 677 839,84	1 630 084,20
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	3 648 337,37	2 834 569,84
	15 622 225,54	15 736 259,52
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**27 137 568,90**	**26 631 781,38**

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät
Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kunnanhallituksen hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenon tai sitä alemman todennäköisen hankintamenon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Liitetiedot on numeroitu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista antaman yleisohjeen mukaisesti.

Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

2) Perustelu tuloslaskelman tai taseen esittämistavan muutoksesta
Ei ilmoitettavaa.

3) Oikaisut edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin
Ei ilmoitettavaa.

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus
Muonion-Enontekiön kansanterveystyön kuntayhtymän toiminnan päättyminen 31.12.2017 vaikutti eläkemenoperusteisia eläkemaksuja kasvattavasti vuonna 2018 noin 100 tuhannella eurolla.

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat merkittävät tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset
Ei ilmoitettavaa.

Konsernitilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus
Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntakonsernin tytäryhteisöt.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty jäsenosuuden mukaisessa suhteessa kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty konsernin kannalta olennaiset osakkuusyhteisöt, joita oli yksi.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet
Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Konsernituloslaskelmassa olevat edellisen vuoden vertailuluvut ovat virheelliset toimintatuottojen ja toimintakulujen osalta. Virhe johtuu siitä, että vuoden 2017 osalta kuntayhtymien sisäisten tuottojen ja kulujen eliminointia ei ole tehty peruspääoman jäsenosuuden mukaisessa suhteessa. Oikaistu vertailukelpoinen vuoden 2017 toimintatuotto on 9 061 tuhatta euroa ja toimintakulu 22 332 tuhatta euroa.

Konserniyhteisöjen kunnalle maksamat kiinteistöverot on jätetty eliminoimatta olennaisuuden periaatteen mukaan.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset
Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi
Kunnan konsernitilinpäätöksen omistuksen eliminointimenetelmä vastaa olennaisilta osin hankintamenomenetelmää. Eliminointieroa ei kuitenkaan pääsääntöisesti kohdisteta konsernitaseessa omaisuus- ja velkaerille, vaan ne kirjataan oman pääoman lisäykseksi tai vähennykseksi riippumatta siitä, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet eliminointieron syntymiseen.

Vähemmistöosuudet
Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. Negatiivisia vähemmistöosuuksia ei ole erotettu.

Suunnitelmapoistojen oikaisu
Kuntakonsernin sisällä käytettyjä erilaisia poistosuunnitelmia ei ole yhdenmukaistettu, koska oikeiden ja riittävien tietojen vaatimus ei edellytä epäolennaisten eroavuuksien muuttamista yhtenäiseksi.

Osakkuusyhteisöt
Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät
Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

6) Toimintatuotot (1 000 euroa)

	2018	2017
Hallinto	380	337
Viestintä	9	0
Kehittäminen ja elinvoima	104	50
Infrastruktuuri	1 054	930
Opetus	440	495
Varhaiskasvatus	132	116
Kulttuuri	74	75
Vapaa-aika	33	52
Perusturva	580	675
Yhteensä	**2 808**	**2 730**

7) Verotulot (1 000 euroa)

	2018	2017
Kunnan tulovero	5 155	4 963
Osuus yhteisöveron tuotosta	384	410
Kiinteistövero	822	830
Yhteensä	**6 362**	**6 203**

8) Valtionosuudet (1 000 euroa)

	2018	2017
Peruspalvelujen valtionsosuus ilman tasauksia	7 104	7 154
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	1 573	1 604
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-67	70
Yhteensä	**8 610**	**8 828**

9) Palvelujen ostot (1 000 euroa)

	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	6 804	6 764
Muiden palvelujen ostot	1 684	1 483
Yhteensä	**8 488**	**8 247**

10) Valtuustoryhmille annetut tuet (1 000 euroa)

Ei ilmoitettavaa.

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat sekä poistomenetelmät ovat:

		Kunnanhallitus 29.3.2012
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	
-Atk-ohjelmistot	tasapoisto	5
-Muut		5
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet	ei poisteta	ei poisteta
Rakennukset	tasapoisto	
-Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	40
-Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	30
-Talousrakennukset	tasapoisto	20
-Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	30
-Asuinrakennukset	tasapoisto	40
Kiinteät rakenteet ja laitteet	tasapoisto	
-Kadut, tiet, torit ja puistot	tasapoisto	20
-Sillat, laiturit ja uimalat	tasapoisto	20
-Muut maa- ja vesirakenteet	tasapoisto	20
-Vedenjakeluverkosto	tasapoisto	45
-Viemäriverkko	tasapoisto	35
-Kaukolämpöverkko	tasapoisto	25
-Sähköjohdot, muuntoasemat,	tasapoisto	15
-Sähkö-, vesi- yms. laitosten	tasapoisto	15
-Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	tasapoisto	15
Koneet ja kalusto	tasapoisto	
-Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	tasapoisto	10
-Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	5
-Muut liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5
-Muut raskaat koneet		10
-Muut kevyet koneet		7
-Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet		10
-Atk-laitteet		5
-Muut laitteet ja kalusteet		3

Muut aineelliset hyödykkeet		
-Luonnonvarat	käytön mukaan	käytön mukaan
-Arvo- ja taide-esineet	ei poisteta	ei poisteta
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poisteta	ei poisteta
PYSYVIEN VASTAAVIEN SIJOITUKSET		
-Osakkeet ja osuudet	ei poisteta	ei poisteta

12) Pakollisten varausten muutokset

Ei muutoksia.

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja –tappiot (1 000 euroa)

	2018	2017
Muut toimintatuotot		
Osakkeiden luovutusvoitot	30	0
Maa-alueiden luovutusvoitot	18	0
Luovutusvoitot yhteensä	**48**	**0**

14) Satunnaiset erät (1 000 euroa)

Ei satunnaisia eriä.

15) Muiden rahoitustuottojen erittely (1 000 euroa)

	2018	2017
Muut rahoitustuotot		
Osinkotuotot	3	2
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	5	5
Kemijoki Oy:n tuotto	584	468
Muut rahoitustuotot	7	64
Luovutusvoitot yhteensä	**599**	**539**

16) Poistoeron muutos (1 000 euroa)

Ei poistoeroa.

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17) Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet aktivoidut menot ja pääoma-alennukset

Ei ilmoitettavaa.

18) Arvonkorotukset

Vuoden 1997 avaavaan taseeseen on tehty maa-alueiden arvonkorotus 584 697,13 euroa, jonka vastakirjaus on arvonkorotusrahastossa.

19) Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti (1 000 euroa)

Aineelliset hyödykkeet	**Maa- ja vesialueet**	**Rakennukset**	**Kiinteät rakenteet ja laitteet**	**Koneet ja kalusto**	**Enn.maksut ja keskeneräiset hankinnat**	**Yhteensä**
Poistamaton hankintameno 1.1.	535	4 135	1 323	146	21	6 160
Lisäykset	0	263	177	11	18	469
Rahoitusosuudet	0	54	43	0	0	97
Vähennykset	0	0	4	0	0	4
Siirrot erien välillä	0	21	0	0	-21	0
Tilikauden poisto	0	216	102	36	0	354
Poistamaton hankintameno 31.12.	535	4 150	1 351	121	18	6 174
Kirjanpitoarvo 31.12.	**535**	**4 150**	**1 351**	**121**	**18**	**6 174**

Sijoitukset	**Osakkeet ja osuudet**					**Muut lainasaamiset**		
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyhteysyhteisöt	Kuntayhtymäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	3 359	23	416	2 045	5 843	1 585	81	1 666
Lisäykset	417			3	419		85	85
Vähennykset	364		39	20	423			0
Hankintameno 31.12.	3 412	23	376	2 028	5 839	1 585	166	1 751
Kirjanpitoarvo 31.12.	**3 412**	**23**	**376**	**2 028**	**5 839**	**1 585**	**166**	**1 751**

Olennnaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset	**Tasearvo 1.1.**	**Vähennykset tilikaudella**	**Tasearvo 31.12.**	**Kunnan osuus kuntayhtymän peruspääomasta**
Muonion-Enontekiön kansanterveystyön kuntayhtymä	39	39	0	0

20) Omistukset tytäryhteisöistä

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus osuus	Konsernin omistus-osuus	Kuntakonsernin osuus (1 000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
As. Oy Enontekiön Saanansäde 4	Enontekiö	65,49 %	65,49 %	126	346	0
As. Oy Enontekiön Puistomäentie	Enontekiö	100 %	100 %	139	10	0
As. Oy Jussaeno	Enontekiö	60 %	60 %	89	1	0
Enontekiön Kehitys Oy	Enontekiö	100 %	100 %	603	15	-14
Enontekiön Sähkö Oy	Enontekiö	100 %	100 %	865	4 861	166
Enontekiön Vesihuolto Oy	Enontekiö	100 %	100 %	1 141	480	0
Kiint. Oy Enontekiön kunnan asunnot	Enontekiö	100 %	100 %	512	1 514	52
Kiint. Oy Enontekiön Virastotalo	Enontekiö	80 %	92,77 %	1 590	17	0
Kiint. Oy Ounasmajat	Enontekiö	100 %	100 %	212	870	17
				5 277	**8 113**	**221**

21) Omistukset kuntayhtymistä

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus osuus	Konsernin omistus-osuus	Kuntakonsernin osuus (1 000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Kuntayhtymät						
Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä	Rovaniemi	0,38 %	0,38 %	14	28	-1
Lapin jätehuolto kuntayhtymä	Sodankylä	4,50 %	4,50 %	108	59	15
Lapin liitto kuntayhtymä	Rovaniemi	0,87 %	0,87 %	12	38	-1
Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	Rovaniemi	1,46 %	1,46 %	510	517	12
				644	**642**	**25**

22) Omistukset muista yhteisöistä

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus osuus	Konsernin omistus-osuus	Kuntakonsernin osuus (1 000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Osakkuusyhteisöt						
Kyrön Vesihuolto Oy	Enontekiö	50 %	50 %	41	98	-11
				41	**98**	**-11**

23) Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä muilta omistusyhteisöiltä (1 000 euroa)

Kunta	2018		2017	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	152	0	130
Muut saamiset	1 585	0	1 585	1
Siirtosaamiset	0	46	0	0
Yhteensä	1 585	198	1 585	131
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	22	0	10
Siirtosaamiset	0	5	0	0
Yhteensä	0	27	0	10
Yhteensä	**1 585**	**225**	**1 585**	**141**

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät (1 000 euroa)

	Kunta		Konserni	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	51		0	
Kemijoki Oy rahoitustuoton jaksotus	59		59	
Laskuttamaton vuokralaskutus	32		32	
Tuet ja avustukset	78		78	
Muut menoennakot ja tulojäämät	20	459	20	405
Yhteensä	**239**	**459**	**189**	**405**

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oma pääoma (1 000 euroa)

	Kunta		Konserni	
	2018	**2017**	**2018**	**2017**
Peruspääoma 1.1.	6 093	6 093	6 093	6 093
Peruspääoma 31.12.	6 093	6 093	6 093	6 093
Arvonkorotusrahasto 1.1.	585	585	585	585
Arvonkorotusrahasto 31.12.	585	585	585	585
Muut omat rahastot 1.1.	0	0	1 627	1 790
Siirrot rahastoon	0	0	221	0
Siirrot rahastosta	0	0	0	164
Muut omat rahastot 31.12.	0	0	1 848	1 627
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	464	245	684	331
Siirto edelliseltä tilikaudelta	801	219	810	259
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 265	464	1 494	590
Tilikauden ylijäämä	181	801	439	810
Oma pääoma yhteensä	**8 124**	**7 943**	**10 459**	**9 705**

26) Erittely poistoerosta

Ei poistoeroa.

27) Pitkäaikaset velat, myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät (1 000 euroa)

	Kunta	
	2018	**2017**
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	554	911

Vuoden 2018 tilinpäätöksessä esitetään velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät 1.1.2024 tai sen jälkeen.

28) Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat

Ei ilmoitettavaa.

29) Pakolliset varaukset (1 000 euroa)

	Kunta		Konserni	
	2018	2017	2018	2017
Maankäyttösopimusten velvoitteet	410	410	410	410
Potilasvahinkovakuutus	0	0	162	129
Yhteensä	**410**	**410**	**572**	**539**

30) Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä muille omistusyhteysyhteisöille (1 000 euroa)

Kunta	2018		2017	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	0	0	0	25
Ostovelat	0	30	0	232
Muut velat	0	4	0	0
Yhteensä	0	33	0	257
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0	585	0	388
Yhteensä	0	585	0	388
Yhteensä	**0**	**619**	**0**	**645**

31) Maksuvalmiuden kannalta merkittävät sekkilimiitit

Kunta	2018	2017
Luotollisten sekkitilien limiitit 31.12.	50	50
- siitä käyttämättä oleva määrä	50	50

32) Liittymismaksut ja muut velat (1 000 euroa)

Ei ilmoitettavaa.

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (1 000 euroa)

	Kunta		Konserni	
	2018	**2017**	**2018**	**2017**
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Tuet ja avustukset	102	123	102	123
Vakuutuskorvauksen käyttämätön osuus	27	40	27	40
Muut tuloennakot	0	2	0	2
Menojäämät				
Lomapalkkavelkajaksotus henkilösivukuluineen	721	698	968	960
Muut palkkojen ja henkilösivulujen jaksotukset	43	28	101	54
Valtionosuusjaksotus	131	62	131	62
Korkojaksotukset	4	0	9	0
Muut	0	0	173	251
Yhteensä	**1 028**	**953**	**1 511**	**1 492**

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34) Kiinnitykset, panttaukset tai muu omaisuus velkojen vakuutena

Ei ilmoitettavaa.

35) Muut omasta puolesta annetut vakuudet

Ei ilmoitettavaa.

36) Konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet

Ei ilmoitettavaa.

37) Muut muiden puolesta annetut vakuudet

Ei ilmoitettavaa.

38) Vuokravastuiden yhteismäärä (1 000 euroa)

	Kunta		Konserni	
	2018	**2017**	**2018**	**2017**
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa 31.10.2027 asti	0	0	71	80
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	0	0	16	16
Myöhemmin maksettava osuus	0	0	55	64
Sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	0	0	0	0
Leasing-vastuut				
Leasing-vastuut yhteensä, vastuut voimassa 14.9.2023 asti	99	33	190	126
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus				
Koneet ja laitteet	40	12	67	39
Rakennukset	0	0	0	0
Myöhemmin maksettava osuus				
Koneet ja laitteet	60	21	118	82
Rakennukset	0	0	0	0
Sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	0	0	5	5
Vuokravastuut ja leasingvastuut yhteensä	**99**	**33**	**261**	**206**

Vastuut esitetään vuodesta 2018 alkaen ilman arvonlisäveroa. Myös vertailutiedot on muutettu arvonlisäverottomiksi.

39, 40) Muut kunnan antamat vastuusitoumukset (1 000 euroa)

	Kunta		Konserni	
	2018	2017	2018	2017
Takaukset tytäryhtiöiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma			-	-
Jäljellä oleva pääoma	3 723	4 040	-	-
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma				
Jäljellä oleva pääoma	1 141	1 207	1 161	1 228

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuusta	2018	2017
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	10 807	10 480
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	7	7

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt (1 000 euroa)

Arvonlisäveron palautusvastuu

Kiinteistön mahdollisen myynnin tai käyttötarkoituksen muuttumisen yhteydessä kunnalla saattaa olla velvollisuus maksaa valtiolle takaisin 1.1.2007 alkaen valmistuneista kiinteistöjen rakentamis- ja perusparantamiskustannuksista kirjatut arvonlisäveron vähennykset ja palautukset sekä suorittaa oman käytön vero itse tehdyistä rakennustöistä. Arvonlisäveron palautusvastuu perustuu arvonlisäverolain 11 lukuun.

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Kunta	2018	2017
Hallinto	20	24
Infrastruktuuri	22	23
Opetus	47	45
Varhaiskasvatus	21	18
Perusturva	48	43
Muut	8	4
Yhteensä	**166**	**157**

43) Henkilöstökulut (1 000 euroa)

Kunta	2018	2017
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan		
Palkat ja palkkiot	5 768	5 493
Henkilöstökorvaukset	-90	-72
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	1 339	1 209
Muut henkilösivukulut	206	192
Yhteensä	7 224	6 823
Henkilöstökuluja aktivoitu pysyviin vastaaviin	161	36
Yhteensä	**7 385**	**6 858**

44) Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut (1 000 euroa)

Kunta	2018	2017
Kokoomus	0,4	0,4
Kristillisdemokraatit	0,1	0,0
Suomen Keskusta	0,5	0,5
Yhteensä	**0,9**	**0,9**

45) Tilintarkastajien palkkiot (1 000 euroa)

Kunta	2018	2017
KPMG Julkishallinnon palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	8	9
Tilintarkastajan lausunnot	0	1
Tarkastuslautakunnan palkkiot	6	3
Muut palkkiot	0	1
Palkkiot yhteensä	**13**	**14**

46) Intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Intressitahoille annetut takaukset

Enontekiön kunta on valtuuston päätöksillä myöntänyt tytäryhtiöidensä puolesta omavelkaisia takauksia. Näiden takausten yhteismäärä oli vuodenvaihteessa 3,7 milj. euroa ja ne on myönnetty tytäryhteisöjen ottamien lainojen takaisinmaksun ja koron maksamisen vakuudeksi lainanantajalle.

Intressitahoille annetut lainat

Enontekiön kunta on antanut seuraaville kokonaan omistamilleen tytäryhteisöille korotonta lainaa eikä niistä ole saatu vakuutta: Enontekiön Vesihuolto Oy (31.12.2018 avoimena 79 710,95 euroa) ja Kiinteistö Oy Ounasmajat (72 117,57 euroa). Lisäksi kunta on antanut kokonaan omistamalleen tytäryhteisö Kiinteistö Oy Enontekiön kunnan asunnoille 490 328,29 euron pääomalainan, josta ei peritä korkoa eikä sille ole saatu turvaavaa vakuutta.

Muut intressitahotapahtumat

Kunnanjohtajan kanssa on 30.3.2016 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 9 kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta. Erokorvaus sisältää irtisanomisajan palkan.

Luettelot ja selvitykset

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Kirjanpitokirja	Säilytystapa	Säilytysaika
Päiväkirja	paperinen, sähköinen	10 vuotta
Pääkirja	paperinen, sähköinen	10 vuotta
Myyntireskontra	paperinen, sähköinen	10 vuotta
Ostoreskontra	paperinen, sähköinen	10 vuotta
Käyttöomaisuuskirjanpito	paperinen, sähköinen	10 vuotta
Varastokirjanpito	paperinen	10 vuotta
Maksuliikenne, tiliotteet	paperinen, sähköinen	10 vuotta
Muistiotositteet	paperinen, sähköinen	10 vuotta
Palkkakirjanpito	paperinen, sähköinen	10 vuotta
Palkkaluettelo	paperinen	50 vuotta
Tilinpäätös	paperinen, sähköinen	pysyvästi
Tase-erittelyt	paperinen	10 vuotta
Liitetietotositteet	paperinen	10 vuotta
Konsernikirjanpito	sähköinen	10 vuotta

Luettelo käytetyistä tositelajeista

001	Muistiot
006	Jaksotukset
007	Vyörytykset
008	Oikaisut tilinavaussaldoihin
009	Käyttöomaisuusviennit
010	Tiliotteet
011	Kassatositteet
012	Vuokratilien kirjaus
020	Myyntireskontra, suoritukset
021	Myyntireskontra, viitesuoritukset
040	Ostoreskontra, suoritukset
301	Palkat
401	Ostoreskontra
402	Rondon tositteet
501	Toimeentulotuki
601	Yleishallinnon myyntilaskut
602	Aravalainat
604	Kehittämisen ja elinvoiman myyntilaskut
605	Kulttuuritoimen myyntilaskut
606	Teknisentoimen myyntilaskut
608	Sivistystoimen myyntilaskut
611	Viestinnän myyntilaskut
615	Kotipalvelun myyntilaskut
640	Vanhainkodin myyntilaskut
644	Vesi- ja viemärilaskut
654	Päivähoidon myyntilaskut

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Enontekiöllä ____ / ____ 2019

Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja

_____	_____
Elli-Maria Kultima	Jari Rantapelkonen, kunnanjohtaja
_____	_____
Jaakko Alamattila	Unto Kultima
_____	_____
Outi Kurkela	Janne Näkkäläjärvi
_____	_____
Leena Palojärvi	Elina Rousu-Karlsen

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Enontekiöllä ____ / ____ 2019

KPMG Julkishallinnon palvelut Oy

_____
Juha Väärälä
JHT, KHT